ייִדען, געדענקט, אז דער קאמף געגען די רדיפות אויף ייִדען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 257	Łódź, Środa, 6 listopada 1935	דרייצענטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך י' מרחשון תרצ"ו	№ 257

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

סענאט אנגענומען די פולמאכטען

רעדע פון פרעמיער קאשטשאלקאווסקי. — אפאזיציע פון סענאטאר ד"ר שוויטאלסקי. — אנטיסעמיטישער טאז פון סענאטאר פעטראזשיצקי. — רעדע פון יעקב טראקענהיים

שארפער ארויסטריט פון סענאטאר משה שאר

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאניש)

די היינטיגע פלענאר־זיצונג פון סענאט איז געווען געווידמעט דעם געזעץ וועגען די פולמאכטען פארן מלוכה־פרעזידענט.

די גרעסטע סענסאציע אויף דער נעכטיגער זיצונג איז געווען די אפאזיציע פון דער פאלקאווני־קעס־גרופע. דער נעוו. סיים־מארשאלעק שוויטאלסקי האט געהאלטען אן'אפאזיציאנעלע רעדע. דער געוו. פאליציי־קאמענדאנט סען. מאלישעווסקי האט נישט געשטימט פאר די פולמאכטען.

דאס ערשטע מאל האט זיך אויך געהערט אן'אנ־טיסעמיטישער גרילץ מצד דעם סענאטאר פעטרא־זשיצקי.

דער ערשטער האט גענומען א ווארט דער רע־פערענט פון דער קאמיסיע סענאטאר עווערט, וועל־כער האט ארומגערעדט דעם רעגירונגס־פראגראם און פארגעלעגט אנצונעהמען די פולמאכטען.

דאן האט גענומען א ווארט דער **פרעמיער קאשטשאלקאווסקי. וועלכער האט ווייטער פערזיכערט, אז די רעגירונג וויל מיטארבייטען מיט'ן סיים און סענאט.**

איך שטעה איצט פאר מענשען, האט דער פרעמיער געזאגט, וועלכע האבען נישט נאר אין דער טעאריע געקעמפט מיט די שוועריגקייטען, נאר זענען אליין אויך געווען פרעמיערען, מיניסטארען און בעדייטענ־דע טוער. איך האלט, אז אין דער אפשאצונג פון דער לאגע, זענען מיר אלע געקומען צו דעם זעלבען אויס־פיהר, איך גיב זיך אפ א חשבון פון די שוועריגקיי־טען, וואס שטעהען פאר. אבער איך וועל זיך נישט צוריקציהען פון פעראנטווארטליכקייט און וועלען אויספיהרען אלץ, וואס עס פערלאנגט די רעפובליק.

איך האב מסכים געווען צו בעלאסטען די אר־בייטענדע שיכטען. ווייל איך בין געקומען צו דער איבערצייגונג, אז ווען מ'זאל דאס נישט טון וואלטען קודם כל געליטען טאקע די דאזיגע שיכטען. איך וויל, אז די וועלכע וועלען זיין געטראפען זאלען מיר גלויבען, אז זייער אנשטרענגונג וועט נישט זיין ארויסגעווארפען, **איך וואלט נישט מסכים געווען אויף קיין צוגאב־בעשטייערונג ווען די רעגירונג וואלט גלייכצייטיג נישט אנגענומען קיין מיטלען אויפצו־לעבען די ווירטשאפט.** די בעאמטע דארפען זיין זיכער, אז זייערע קרבנות זענען נאר אויף א גע־וויסע צייט, מיר מוזען האבען א פלאן פון דער אר־בייט און קודם כל א גלייכגעשטעלטען בודזשעט, מיר מוזען ארבייטען זעהר שנעל, כדי צו דערלעבען דעם מאמענט פון א נארמאלען ווירטשאפטליכען לע־בען. די ערשטע פעראָרדנונגען וועלען זיין די סאמע דרינגענדסטע. גלייכצייטיג ארבייטען אבער מיר אויס א ברייטען פראגראם פאר'ן ווירטשאפטליכען לעבען פון לאנד. א האלב מיליאן בירגער, וועלכע קומען צו יעדעס יאהר מוזען בעקומען ארבייט. איך ווענד זיך צום סענאט צו פערלייכטערן די ארבייט פון דער רעגירונג און אנצונעמען די פולמאכטען.

דאן האט גענומען א ווארט דער וויצע־מארשא־לעק ד"ר שוויטאלסקי, וועלכער האט קודם־כל ארויס גערוקט א רייה בעווארענישען בנוגע דעם עצם פרינ־ציפ פון פולמאכטען. ער האט דערביי געזאגט, אז ער רעדט אין זיין אייגענעם נאמען. ד"ר שוויטאל־סקי זאגט, אז **די רעגירונג וואלט געקענט איהרע פלענער אדורכפיהרען אויף א נארמאלען וועג אהן די פולמאכטען.** ס'זענען נישט געווען קיין שום שטערונגען צונויפ־צורופען אין אקטאבער א געוועהנליכע סעסיע, וועל־כע וואלט אלץ ערלעדיגט. מ'וואלט אפילו געקענט בע וויזען אלץ פערטיג צו מאכען אין די טערמינען. וועלכע ר'גויל די רעגירונג.

גארנישט דעמאראליזירט אזוי דאס פארלאמענטא־רישע לעבען ווי דאס, אז אין די שווערסטע פראגען העלפט ארויס די רעגירונג דעם פארלאמענט. דער נייער סיים און סענאט האבען געדארפט אדורכמא־כען זיין עקזאמען און אליין אננעמען אזעלכע גע־זעצען ווי רעדוצירען דאס געהאלט פון די בעאמטע.

דער רעדנער זאגט, אז ער וועט שטימען פאר די פולמאכטען צוליב דער טעכניס פון דער רעגירונגס ארבייט. **די רעגירונג שווימט אויף א־געברויזטע כוואליעס און איך וויניש. אז זי זאל וואס שנעלער קומען צום ברעג.** די געזעלשאפט מוז בעקומען די פערזיכערונג, אז די בעלאסטונגען וועלען ארויפגעלעגט ווערען גלייכמעסיג אויף אלע פלייצעס. די בעאמטע זענען פערזארגט ווי אזוי זיי וועלען צו־שניידען זייערע ארימע בודזשעטען. עס שווימען איצט צוויי שיפען, איינע הייסט „קאנסטיטוציע" און די צווייטע „פארלאמענט און רעגירונג". זיי שווימען נישט צוזאמען נאר ווייט פון זיך, איך וועל שטימען פאר די פולמאכטען נאר דערפאר, ווייל אונז זעהר גרויסער לעהרער האט אונז געלערנט. אז מיר טארען קיינמאל נישט מאכען קיין שוועריגקייטען דער מלוכה.

פולק. מאלישעווסקי ערקלערט, אז ער וועט זיך אפהאלטען פון שטימען, ווייל דאס רעדוצירען די פענסיעס פון די בעאמטע האט געדארפט לויט דער קאנסטיטוציע אדורכגעפיהרט צו ווערען דורך דעם פארלאמענט.

נאכדעם בעקומט א ווארט סענאטאר ד"ר משה שאר. ער זאגט זיך ארויס פאר די פולמאכטען, ווייל ס'איז איצט א נויטווענדיגקייט פאר דער מלוכה. ער מאכט אבער בעווארענישען פון שטאנדפונקט פון די יודישע אינטערעסען. די יודען זענען גרייט אויף אלע קרבנות צוגלייך מיט אלע אנדערע, זיי ווילען אבער אויך בעהאנדעלט ווערען גלייך אין זייערע בירגערליכע און פערזענליכע רעכט. די יודען בלייבען נישט הינטערשטעליג. לגבי די פליכטען בנוגע דער מלוכה. דער אמת איז אבער, אז די יודישע גלייכבערעכטיגונג איז דערוויילע נאר אויפ'ן פאפיר און אידעל געוועדען, נישט פערווירקליכט. איצט האלט איך פאר נויטיג אויפמערקזאם צו מאכען דע־רייף די רעגירונג אין מאמענט ווען ס'האנדעלט זיך נישט וועגען די רעכט פון די בירגער נאר וועגען זייערע שווערע פליכטען. **די רעגירונג האט נישט נאר די יורידישע, נאר די מאראלישע פליכט צו ווענדען איהר אויפמערקזאמקייט אויף דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג. אויב מ'מאכט נישט קיין אונטערשיד אין די פליכט און אין די קרבנות, טאר מען אויך נישט מאכען קיין אונטערשיד אין די רעכט.**

די ווירטשאפטליכע לאגע פון די 3 מיליאן בירגער אין פוילען, קען בעצייכענט ווערען אלס ירידה אין חורבן. דער האזיגער צושטאנד איז א רעזולטאט פון דער אלגעמיינער ווירטשאפטליכער פאליטיק, וועל־כער איז ביז איצט נעפיהרט געווארען און איז אפט מאל געגאנגען געגען די לעבענס־אינטערעסן פון די יודען. פאר דער יודישער בעפעלקערונג איז איינ־געשרומפען געווארען דער וועג פון פרייער ווירט־שאפטליכער טעטיגקייט. **דער צוטריט פאר יו־דען אויף עפענטליכע פאסטענס איז פולשטענדיג געשלאסען.** די לאגע פון די יודען שטעלט מיט זיך פאר א טרויעריג בילד, די יודען זענען איינגעקוועטשט געווארען צווישען האַ־מער און איבערמעכטיגען עטאטיזם און קאָוואדלע פון דער ביוראקראטישער אויסטייטשונג און ווערען דא צוריבען. **אונזער ערשטער פאדערונג איז רעכט אויף ארבייט פאר די יודען.**

די רעגירונג האט צוגעזאגט ארבייט פאר די יודען. מיר האפען, אז דאס וועט אויך בעריקזיכטיגט ווע־רען די יודישע יוגענד. גרויסע מחנות יודישע יונגע־לייט וועלען זיך נערן שטעלען צו דער ארבייט און ארייגלעגען אין איהר זייערע פעהיגקייטען און בע־גייסטערונג, אבי צו בעקומען אביסעל בעשעפטי־גונג. **מ'קען דער יודישער יוגענד נישט אפזאגען דאס רעכט צו פערדינען אויף ברויט. דאן וועט מען פאדערט פון זייע־רע עלטערן קרבנות.**

מיר ערווארטען, זאגט פראפ. שאר, אז ביים בע־שטימען די מיטלען אויפצולעבען די ווירטשאפט, וועלען אלע בעהאנדעלט ווערען גלייך און זיי וועט־לען אנגעווענדעט ווערען אזוי, אז זיי זאלען נישט בעלאסטען איין טייל בעפעלקערונג און בעריקזיכ־טיגען א צווייטען טייל.

מיר ווילען נישט קיין פריווילעגיעס, אבער אויך נישט קיין בעגרענצונגען.

אויב מיר ווילען געזונד מאכען דאס ווירטשאפט־ליכע לעבען, מוז מען איינמאל פאר אלע מאל א סוף מאכען צו דעם עטאטיזם און דערלאזען צום פרייען וועט־גייעג פון אלע פאזיטיווע עלעמענטען. ס'מו־זען ביליגער ווערען די מאנאפאל־ארטיקלען.

פראפ. שאר דערמאהנט די רעדע פון פרע־מיער וועגען דעם, אז די אדמיניסטראטיווע ארגאנען מוזען יושר'דיג בעהאנדלען אלע בירגער. מיט וועהטאג מוז איך אבער פעסטשטעלען, אז אויף דערן פראווינץ קומען די לעצטע וואכען פאר ער־שיינונגען, וואס בעדראהען דאס לעבען פון די יודישע בירגער. די אדמיניסטראטיווע ארגאנען יוי־זען דערביי נישט ארויס די נויטיגע ענערגיע. מיר האפען, אז די רעגירונג וועט געפינען מיטלען צו דערשטיקען די דאזיגע ערשיינונגען באלד אין אנ־הויב. מיר ערווארטען, אז די רעגירונג יועט האַ־מעיען די נידריגע אינסטינקטען פון די פינסטערע עלעמענטען, וואס ילען אויף אונזערע פלייצעס אויסשפילען דעם קאמף, וואס איז געווענדעט גע־גען אנדערע.

דער רעדנער ווענדעט זיך דערנאך מיט אן'אפעל צו דער רעגירונג, אז זי זאל אויסהערען די שטים פון די דריי מיליאן יודען. די שטים איז

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

טאג־טעגליך

ביליג דירה־געלד און טייער אפטרעט־געלד

אין צוזאמענהאנג מיט דעם רעאלען פראיעקט וועגען ביליגער מאכען דירה־געלד הויבט מען אן צו בעמערקען אנ'ערשיינונג פון העכערען דאס אזוי־גערופענע אפטרעט־געלד פאר קליינע וואוי־נונגען. דאס אפטרעט־געלד, אלס איבערבלייבעכץ פון די אינפלאציע־צייטען, איז לײדער נאך גע־בליבען ביז איצט און ס'איז דערהאלטען געווארען אונטער פערשידענע אויסריידען. ס'האט געהייסען, אז מ'נעהמט פאר די רעמאנט־קאסטען, פאר'ן חוב פון אלטען לאקאטאר און אזוי ווייטער.

פאר דער זעלבער וואוינונג, א שטוב מיט א קוך, וואס מ'האט מיט א וואך צוריק נאך פערלאנגט 500 זל. אפטרעט־געלד, פערלאנגט מען שוין היינט 1500 זל. אזעלכע פאקטען קענען מיר איצט נאטירען זעהר פיל.

אויב דאס ביליגער־מאכען דירה־געלד זאל ברענגען א ווירקליכע פערלייכטערונג פאר די לא־קאטארען, קען נישט האבען קיין ארט די נייע וואקכאנאליע מיט דעם אפטרעט־געלד אין פערשי־דענע פארמען. געזעצען, וועלכע האבען א געזעל־שאפטליך־ווירטשאפטליכע בעדייטונג, טארען נישט שיקאנירט ווערען דורך שפעקולאציע־מעטאדען.

ס'איז א נויטווענדיגע זאך, אז צוזאמען מיט דעם געזעץ וועגען ביליגער מאכען דירה־געלד, זאל גלייכצייטיג אויף א געזעצליכען אופן פער־וועהרט ווערען דאס נעהמען געלד פאר דירות אויף פערשידענע אנדערע צוועקען, ווייל אנ־דערש וואלט דער לאקאטאר אינגאנצען נישט גע־נאסען פון דעם נייעם דירה־געלד־געזעץ.

ס'מוז פע־שווינדען פון וואוינונגס־מארק יעדע ארט אפטרעט־געלד אונטער וועלכער פארם ס'זאל נישט גענומען ווערען. די געזעצען מוזען זיין אזוי קלאהר, אז ס'זאלען נישט מעגליך מאכען, אז פון איין זייט זאל דאס דירה־געלד ביליגער ווערען זאלען מיר זאגען מיט 15 פראצענט, און פון דער צווייטער זייט זאל מען קענען אויסזוכען מיטלען אונטער פערשידענע נעמען אויף דעם אופן, אז דער לאקאטאר זאל די רעדוקציע מוזען צוריק־געבען נאך מיט א היבשען פראצענט מעהר.

דער לאקאטאר מוז בעקומען אנ'אויסרעמאנ־טירטע וואוינונג; דער קאנדידאט אויף לאקאטאר מוז בעקומען אויף אנ'אויסרעמאנטירטע וואוינונג, וועלכע זאל זיין פערטיג צום וואוינען. דאס נייע געזעץ וועגען דירה־געלד דארף קלאהר זאגען, אז דער לאקאטאר דארף צאהלען נאר דאס געזעצ־ליכע דירה־געלד. קיין שום אנדערע צוגאבען טארען נישט צוגעשטעלט ווערען צום חשבון.

י.

אונזער ווארט

גראדנע

שווערע און גרויזאמע טעג האבען איבערגע־לעבט די גראדנער יודען אין די טעג פון פערגאנ־גענעם שבועות. טעג פון צער, צארן און וועה־טאג, וועלכער האט זיך צוליב פערשידענע סיבות נישט געקענט ארויסרייסען איבער די גרעניצען פון דער שטאט. מיר זענען געצוואונגען געווארען צום שטילשווייגען און געמוזט דערשטיקען אין זיך דעם כעס, ביילען די פויסטען נאר אין די טאשען...

די יודען אבער פון גאנץ פוילען ביי וועלכע דער חוש הריח אין אזעלכע מאמענטען ווערט שטארק ענטוויקעלט, האבען אין די פערגאנגענע שבועות־טעג געפיהלט, וואס עס קומט פאר אין גראדנע, און די יודען פון ווילנע, פון לעמבערג, פון פויזען, גדיניע, פלאצק, לאדז און ווארשא און פון יעדען ווינקעלע פון פוילען האבען נאר געקענט איבערשיקען זייער מיטגעפיהל און סימפאטיע פאר די גראדנער יודען, בעוואונדערנדיג זייער שווערען קאמף און אויסדויער.

איצט האט זיך אין גראדנע אנגעהויבען דער פראצעס וועגען די דארטיגע געשעהענישען אין יענע טעג. דער בעשולדיגונגס־אקט איז שוין אויפ'ן פראצעס אדורכגעלייענט געווארען און מיר האבען שוין די מעגליכקייט צו אינפארמירען וועגען די אפיציעל־פעסטגעשטעלטע רעזולטאטען: 2 טויטע יודען, 18 פערוואונדעטע, אין 200 הייזער און אין 80 יודישע געשעפטען זענען אויסגעהאקט גע־ווארען די שויבען. פיל געשעפטען זענען דעמאלירט געווארען. דער שאדען בעטרעפט כך וכך צעהנדלי־גער טויזענדער זלאטעס.

דער בעשולדיגונגס־אקט ווארפט פאר די 17 אנגעקלאגטע, אנפאלען אויף דעם אדער אנדערען יודען נישט ארייגלאזענדיג זיך אין דער פאלי־טישער און געזעלשאפטליכער אפשאצונג פון די דאזיגע ארגאניזירטע בעסטיאלישע אנפאלען אויף די גראדנער יודען.

נאך קישיניעוו, פראסקוראוו אדער עהנליכע טרויעריג־בעריהמטע שטעט האבען מיר געהאט די ריכטיגע דעפיניציע פאר אזעלכע אנפאלען. איצט איז דאס ווארט „פערעלטערט" געווארען.

די בעשולדיגטע חוצפה'דיגע כוליגאנעס ערקלערען אליין אין געריכט, ציניש און אפען אז זיי האבען נישט קיין חרטה אויף דעם וואס זיי האבען געטון, און זיי האלטען, אז מ'דארף אזוי טון געגען יודען, אז עקסצעסען געגען יודען דארפען אנגעווענדעט ווע־רען און אויף דער פראגע פון די יודישע אדוואקא־טען — ציוויל־מאהנער — ווילען זיי נישט ענט־פערען ווייל „זיי רעדען נישט מיט קיין יודען"...

די לאגע איז קלאהר געווארען פאר אלעמען. די געשעהענישען אין גראדנע זענען ארגאניזירט געווארען דורך די ענדעקעס, ווייל דאס איז דער וויכטיגסטער טייל פון זייער פראגראם. מיר האבען וועגען דעם נאך דעמאלט געוואוסט.

ד.

פּוילישע יודען בעשולדיגט אין „ראַסען-שאַנדע"

נירענבערגער געזעצען נישט חל אויף יודען, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון דייטש-פּוילישער קאָנווענץ

וואַרשאַ, 5 (יט"א טעלעפאָניש)

דער פּעראייניגטער קאָמיטעט געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד, האָט לעצטענס בעקומען אַ רייה מעלדונגען וועגען יודען פּוילישע בירגער, געגען וועלכע ס'זענען פעפירט געוואָרען פּראָצעסען פאַר „ראַסען-שאַנדע". צווישען די פאַרמשפּטע געפינט זיך דער פּוילישער יוד מאָריץ רוזא, וועלכער איז פערמשפּט געוואָרען אויף אַנדערט-האַלבען יאָהר תפיסה.

דער פּעראייניגטער קאָמיטעט האָט בעשלאָסען צו אינטערווענירען וועגען די יודען ביי די מאַכט-אָרגאַנען.

* * *

בערלין, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

פון אויטאָריטעטע קוועלען דערוואוסט זיך די יט"א, אַז די נירענבערגער געזעצען וועלען נישט אָנגעווענדעט ווערען געגען די יודען, וואָס וואוינען אין דעם טייל אויבערשלעזיען, וואָס אונטערליגט דעם טייל פון דער דייטש-פּוילישער קאָנווענץ. אויך וועט דאָס געזעץ וועגען „ראַסען-שאַנדע" נישט אָנגעווענדעט ווערען אויף די פּוילישע יודען, וואָס וואוינען אויף דעם שטח פון דער דייטש-פּוילישער קאָנווענץ.

* * *

בערלין, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער פּוילישער גענ.-קאָנסול אין היימבורג גיט איבער דעם יט"א-פאָרשטעהער, אַז ער האָט זיך בעקענט מיט די אַקטען וועגען דעם יוד אין אַלטאָנאַ, וואָס ווערט געמשפּט פאַר „ראַסען-שאַנדע". דער קאָנסול שטעלט פעסט, אַז דער יוד איז נישט קיין פּוילישער בירגער. ער הייסט לעאָן סימכאָוויטש שטאַמט פון רוסלאַנד און איז אַ שטאַטלאָזער. היות אָבער ווי זיין פרוי איז אַ פּוילישע, וועט זיך דער קאָנסול פעראינטערעסירען מיט סימכאָוויטש'ס גורל.

אמעריקע בעטייליגט זיך נישט

אין דער אָלימפּיאַדע אין בערלין

ניו-יאָרק, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

די אָפּטיילונג פון אַמעריקאַנער פערבאַנד פון אוניווערזיטעט-פּראָפעסאָרען האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע געגען אַנטייל פון אַמעריקא אין דער אָלימפּיאַדע אין בערלין. פון די 24 אַטלעטען-פערבאַנדען האָבען ביז איצט 9 בעשלאָסען נישט אַנטיילצונעמען אין דער אָלימפּיאַדע. 3 פערבאַנדען האָבען געשטימט פאַר אַנטיילנעמען און 11 פער-באַנדען האָבען די מיטגלידער געגעבען פרייע הענד.

* * *

מאָנטרעאַל, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער קאַנאַדישער אָלימפּישער קאָמיטעט האָט איינשטימיג בעשלאָסען אָפּצוואַרטען ביז ס'וועט בעקאַנט ווערען דער בעשלוס פון ענגלישען אָלימפּישען קאָמיטעט וועגען דעם אַנטייל אין דער אָלימפּיאַדע אין בערלין.

רבנים וועלען מוזען ארויסגעבען מעלד-צעטלען

אפילו פאר נישט געמלטע קינדער

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

דאָ האָט זיך פערשפּרייט אַ ידיעה, אַז דאָס מיניסטעריום גרייט צו אַ פעראָרדנונג וועגען דעם, אַז די רבנים וועלען מוזען אַרויסגעבען מעלדע-צעטלען אַפילו פאַר אַזעלכע יודישע קינדער, וואָס ווערען דורך זייערע עלטערן נישט געמלט.

ווי אזוי און ווער וועט צאהלען

דעם נייעם ספעציעלען און הכנסה-שטייער

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

דער ערשטער דעקרעט, וועלכער וועט ערשיינען אויפ'ן ווירטשאַפטליך-פינאַנציעלען געביט, באַלד נאָכ'ן אָנגעהמען די פולמאַכטען, וועט זיין דער פּראָיעקט וועגען דעם ספּעציעלען שטייער פאַר מלוכה-בעאַמטע און דעם געהעכערטען הכנסה-שטייער פאַר פּריוואַטע אָנגעשטעלטע.

דעם ספּעציעלען שטייער וועלען צאָהלען די בעאַמטע, וואָס זענען אָנגעשטעלט אין דער מלוכה, פון די מלוכה-מאָנאָפּאָלען, און אונטערנעהמונגען, באַנקען, פאָנדען, אינסטיטוציעס און אַנשטאַלטען, בעאַמטע פון די ווירטשאַפטליכע זעלבסטפערוואַלטונגען, פערזיכערונגס-אַנשטאַלטען און באַנק-פּאָלסקי.

דער פּראָיעקט נעהמט אַרום אַלערליי בעלוינונגען צוזאַמען מיט אַלע צוגאַבען: דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען-דיעטעס, דער אַנטייל אין פערשידענע ראַטען, קאָמיטעטען און קאָמיסיעס, עמעריטורעס רענטעס א. אז. וו.

פון דעם ספּעציעלען שטייער וועלען בעפרייט ווערען: די רענטעס פאַר וועטעראַנען, די רענטעס פאַר געוועזענע פּאָליטישע אַרעסטירטע, פּענסיעס פאַר די, וועלכע האָבען „ווירטוטי מיליטאַרי", אָדער פערדינסט-קרייצען פאַר העלדישקייט.

די בעאַמטע וועלען מוזען צאָהלען: ביי אַ פּענסיע ביז 100 זל. אַ חודש — 5 פּראָצענט, ביז 150 זל. — 7 פּראָצענט. ביז 500 זל. — 10 פּראָצענט, ביז 1000 זל. — 12 פּראָצענט, ביז 2000 זל. — 15 פּראָצענט, איבער 2000 זל — 20 פּראָצענט.

די פּריוואַטע בעאַמטע וועלען צאָהלען הכנסה-שטייער לויט פאָלגענדע טאַבעלע: ביי פּענסיע ביז 110 זל. אַ חודש — 4,5 פּראָצענט, ביז 165 זל. — 6,5 פּראָצענט, ביז 550 זל. — 9 פּראָצענט, ביז 1150 זל. — 10,5 פּראָצענט, ביז 2300 זל. 12,5 פּראָצענט איבער 2300 זל. — 16,5 פּראָצענט.

די אָפּצאָהלען וועלען אַראָפּגעצויגען ווערען דורך די אַרבייטס-געבער.

פּראָיעקט פון א וועלט-פּעטיציע געגען אנטיסעמיטיזם

אמסטערדאם, (יט"א) אויף דער יעהרלי-כער פערזאַמלונג פון דער אמסטערדאמער אָפּטיילונג פון „אליאנס איזראעליט אוניווערסעל" איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען דער פּאָרשלאָג וועגען רופען א וועלט קאָנגרעס פאַר קאַמף געגען אנטיסעמיטיזם. גלייכצייטיג איז אָבער בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צום צענטראַל קאָמיטעט פון דער „אליאנס איזראעליט" אין פּאַריז מיט אַן אָנפראַגע צי וואָלט נישט געווען געוואונשען צונויפצורופען א בעראַטונג פון אלע אָפּטיילונגען פון דער „אליאנס" כדי צו בעהאַנדלען פערשידענע מיטלען פון קאַמף געגען אנטיסעמיטיזם, צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען אויס-צואַרבייטען א פּלאַן פון א וועלט-פּעטיציע געגען אנטיסעמיטיזם.

איינגעפאלען א 6-שטאקיגער בנין אין מאסקווא

ריגא, 5 (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות פון מאָסקווע איז דאָרט פאָרגעקומען אַ גרויסע בוי-קאַטאַסטראָפע, אַ זעקס-שטאָקיגע געביידע פון סאָוויעטישען פילם-פּאַלאַץ, וועלכער איז שוין באַלד געווען פערטיג איז איינגעפאַלען בעגראָבענדיג עטליכע צעהנדליג אַרבייטער.

יודען מעגען זיך באדען נאר

איין טאג אין וואך

בערלין, (יט"א). לויט א פעראָרדנונג פון בירגערמייסטער וועלען די יודען אין דיסעלדאָרף קענען געניסען בלויז פון איין שטאָטישען באָד-אַנשטאַלט. און דאָס בלויז איין טאָג אין וואָך. נעמליך דינסטאָג. אלע איבעריגע באָד-אנשטאַלטען און שווים איינריכטונגען זענען פאַר יודען געשלאָסען.

Dr. REICHER

פּאַלודניאַווא 28. טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער - שוואַכע - בעהאַנדלונג

סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזען

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונד.

פּאַר גאָלד,

בריליאַנטען

ביזשוטעריע

און לאָמבאַרד-קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אַלזילדאַר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

Dr. J. Lubicz

כירורג און אָרטאָפּעד

צוריקגעקעהרט

9 פּאַלודניאַווא 9

טעל. 183-17.

קאָמוניקאַט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ, וועלכע האָט זיך בעוויזען אין דער פּרעסע פון בוכבינדער-צעך, אַז די בוכבינדער, וועלכע נעהמען אָן דרוק-אַרבייטען דאַרפען זיך נישט רעגיסטרירען, מאַכט די קאָרפּאָראַציע פון דער גראַפישער אינדוסטריע בעקאַנט, אַז די בוכבינדער, וועלכע נעהמען אָן דרוק-אַרבייטען ווערען בעטראַכט פאַר אַגענטען און פאַר די, וועלכע האָבען זיך נישט רעגיסטרירט ביז'ן היינטיגען טאָג, וועלען קיין אַרבייטען נישט אויסגעפיהרט ווערען.

די פערוואַלטונג

פון דער קאָרפּאָראַציע פון דער גראַפישער אינדוסטריע

לאָדז, ד. 6. נאָוו. 1935. אין לאָדז.

נאָך קורצע שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, ברודער, שוואָגער און אָנקעל

ב"ע

נחמן בן ר' נתן ז"ל זאַקס

(זעצער-פאַך) אין עלטער פון 60 יאָהר.

די לויה קומט פאָר היינט, מיטוואָך, דעם 6-טען נאָוועמבער 1935, 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז סקווערע 20, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

שייטלען

פון פּאַריזער שרינדען

צו בעקומען ביי

קערש,

סקווערע 15

Dr. med.

H. ROZANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנקה.

Narutowicza 9

tel. 128-98

נעמט אָן פון 9-1

פּאַרמ. און פון 5-9

געדענקט, שטשעשליווי

ביי

צום ווינטער-סעזאָן, אַ גרויסער אויסוואַהל פון

אָריגינעלע בילליגער און

טאָמאַשאָווער סחורות

אויף אַנציגער און פּאַלטענס

פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך

פערשידענע רעשטען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקא 5

טעל. 156-09.

געדענקט פּראָנט II שטאָק.

דאַנקזאַגונג.

דער אונבעקאַנטער וואוילטעטער, וועלכע האָט געבראַכט אין דער תלמוד תורה ע"ש הרהגה"צ רבנו אלי' חיים מייזל זצ"ל 210 זל. און וויל נישט אויפגעבען איהר נאָמען, דריקען מיר אויס דעם בעסטען דאַנק איז נאָמען פון די קינדער, וועלכע לערנען אין דער תלמוד תורה.

די פערוואַלטונג.

הרינו מביעים בזה את רגשי השתתפותנו החמה לעסקן הציוני הנאמן,

ה' שמואל רייכמן

לאסון שקרהו במות עליו

אחיו ז"ל

בעבודתו המסורה למען בנין ארץ-ישראל ינוחם!

ועד ההסתדרות הציונית

ועד קרן-היסוד

קרן קימת לישראל

צענטראַל-באָד

H. OFENBACHA

זאַכאָדניאַ 38, טעל. 138-51

מאַכט בעקאַנט, אַז יעדע וואָך דאָנערשטאָג איז די שוויצבאָד טעטיג פאַר פרויען פון 8 פריה ביז 7 אָוונד. און פון 7 אַ זייגער אָוונט איז די שוויצבאָד טעטיג פאַר מענער.

פריינד

שמואל רייכמאַן און פרוי

צוליב'ן טויט פון זייער ברודער און שוואָגער

וואָלף

מיין הערציגסטען מיטגעפיהל

י. אבערזשאַנעק.

Dr. med.

W. Łaski

ספּעציעל אינערליכע און קינדער- קראַנקהייטען

נעמט אָן נור 2 שעה פון 11 ביז 1 בייטאָג

אויף נייערס מאַרק 3/4

Piac Reymonta 3/4.

Dr. med.

P. Braun

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 81

טעל. 100-57.

נעמט אָן פון 1-8 און פון 4-8 אָוונט

אַנאָנסן אין „נייעם פאָלקסבלאַט"

האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

Dr.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען-, הערץ- און סקלעראָז-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9-10 פריה. 3-5, 8-9 אָוו

אויערען, נאָז און האַלז

קליניק

מיט בעטען פון

Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 57, טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַ-טאָרישע פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט

פריינד ה' שמואל רייכמאַן

צוליב'ן טויט פון זיין ברודער

זאב וואָלף

דעם הערציגסטען מיטגעפיהל

ל. רעזניק.

איטאליענער מארשירען אויף מאקאלע

נישט אנטרעפענדיג אויף קיין שום ווידערשטאנד

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע אפענסיווע אויפ'ן צפון־פראנט ענטוויקעלט זיך גינסטיג. די איטאליענישע אפטיילונגען טרעפען נישט אן אויף קיין שום ווידערשטאנד מצד אביסיניער, וועלכע האבען זיך שוין צוריקגעצויגען פון מאקאלע און פערנומען גוט־פער־מאסקירטע פאזיציעס ארום אקטאלא, שוין נעכטען האט דער איטאליענישער קארפוס פון קאלירטען מי־ליטער דערגרייכט צו א דארף, וואס ליגט הארט נע־בען מאקאלא. דא האבען זיך די איטאליענער פער־האלטען, ווארטענדיג אויף די הויפט־כחות פון ווייסען מיליטער.

דער טריאומפאלער איינמארש אין מאקאלע.

מארגען וועט דאס איטאליענישע מיליטער פייער־ליך ארייננמארשירען קיין מאקאלע. ס'זענען שוין צי־געגרייט געווארען די מיליטער־ארקעסטערס.

די פאטרולען האבען פעסטגעשטעלט, אז אין מאקאלע געפינט זיך נישט קיין שום מיליטער. אויך א גרויסער טייל פון דער ציוויל־בעפעלקערונג איז אנטלאפען אין די בערג.

ראס קאסא אטאקירט.

נעכטען האבען געדויערט די קאמפען מיט'ן מיליטער פון ראס קאסא, וועלכער האט אטאקירט די איטאליענער ביי אדי אבא, אין א קאמף, וועלכער האט געדויערט 2 טעג, איז ראס קאסא אפגעשטויסען געווארען אויף 20 קילאמעטער.

דער נעגוס האט געהייסען זיך צוריקציהען.

לויט ידיעות פון אדיס־אבעבא האט ראס קאסא בעקומען א פארוואורף פון נעגוס פאר אטאקירען די איטאליענער. דער קייזער האט נאכאמאל ארויס־געגעבען א שטרענגען פערבאט זיך צוריקצוציהען אויפ'ן גאנצען צפון־פראנט.

אויפ'ן דרום־פראנט קומען פאר דראבנע קאמ־פען. נעכטען איז ווידער באמבארדירט געווארען די פעסטונג גאראהאי, וועלכע ווערט עקשנות'דיג פערטיידיגט דורך דעם אביסינישען מיליטער. פון די באמבעס זענען דערהרג'עט געווארען 30 פרויען און 15 קינדער.

די רעגענס האבען אפגעשטעלט די איטאליענישע אפענסיווע.

רוים, 5 (ספ. טעל.)

פון אסמארא מעלדעט מען: די אפענסיווע פון איטאליענישען מיליטער איז אפגעשטעלט געווארען צוליב די שטארקע רעגענס, אלע וועגען זענען אזוי צעווייקט, אז מ'קען פשוט נישט אדורכגעהן, מ'קען נישט צושטעלען קיין לעבענס־מיטעל פאר'ן מילי־טער. די געגענד ארום מאקאלע איז איין גרויסע בלא־טע. דעריבער דארף מען רעכנען, אז מאקאלע וועט גענומען ווערען ערשט סוף וואך.

מיט עראפלאנען וועט איטאליען גארנישט אויפטון.

וויען, 5 (ספ. טעל.)

די איטאליענער האבען זיך איצט איבערציינגט, אז מיט דער הילף פון עראפלאנען, אויף וועלכע זיי האבען אזוי שטארק גערעכענט וועלען זיי גארנישט אויפטון, ווייל די אביסיניער האבענדיג אויסגעצייכענט נאטור־בעדינגונגען, בעהאלטען זיך ערפאלג־רייך פאר יעדען לופט־אנגריף.

וואס זאגט דער נעגוס?

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

דער נעגוס האט ערקלערט פאר ציימונגס־פאר־שטעהער, אז די נאפט־קאנצעסיע, וועלכע איז געגע־בען געווארען דעם פארשטעהער פון „סטאנדארד איל קאמפ", ריקעט איז נישט אנולירט געווארען, זי איז בלויז אפגעלעגט געווארען.

רעדענדיג וועגען פערשידענע פארשלאגען, וועל־כע ווערען ארויסגערוקט אין אייראפא צו ליקווידי־רען די מלחמה אויפ'ן חשבון פון אביסיניען, האט דער נעגוס ערקלערט, אז אזא לעזונג וואלט געוועזען אנ'אונגערעכטיגקייט און א פערגוואלדיגונג פון דער פעלקער־ליגע פרינציפען און א באנקראט פון די גרויס־מלוכות. אויב דאס וואלט געהייסען גע־רעכטיגקייט, וועט אביסיניען נאך לאנג נישט זיין קיין ציוויליזירטע מלוכה אין אייראפעאישען זין.

נאך א מיליאן זעלנער אין אביסיניען.

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

ווי עס מעלדעט די „מארנינג פאסט" פון אדיס־אבעבא, בעטראכט איצט די אביסינישע רעגירונג די פראגע פון מאבילוזירען נאך א מיליאן זעלנער.

א יום־טוב אזא...

נעאפאל, 5 (ספ. טעל.)

די נעאפאלער בעפעלקערונג האט בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער צענטראלער מאכט מיט א פארשלאג, אז דעם 18 נאוועמבער, אין טאג ווען ס'וועלען אריינגעהן אין קראפט די סאנקציעס גע־גען די איטאליענער, זאל גאנץ איטאליען דעקארירט ווערען מיט פעהנער. ווי מ'רעכענט, וועט דער פארשלאג אנגענומען ווערען.

אביסיניען פערמאגט שוין עטליכע הונדערט עראפלאנען

אדיס־אבעבא, 5 (ספ. טעל.)

אויפ'ן פליה־פלאץ נעבען אדיס־אבעבא שטע־הען 80 עראפלאנען פון נייעסטען טיפ, וועלכע זענען איינגעקויפט געווארען פאר די פריוואטע פאנדען פון נעגוס. יעדען טאג קומען אן נייע עראפלאנען פון ענגלישער קאנסטרוקציע, אין די נאהענטסטע טעג דארפען אנקומען נייע 100 עראפלאנען. ערשט דעמאלט וועט זיך אנהויבען די ריכטיגע לופט־אקציע אויף די פראנטען.

אין ספארט איז נישט פערהאן קיין פאליטיק...

וויען, 5 (ספ. טעל.)

ווי מען שמועסט, וועט די איטאליענישע רע־גירונג אין דער נאהענטסטער צייט אנגעמען א בעשלוס וועגען די ספארט־בעציהונגען מיט די מלוכות, וועלכע נעהמען אנטייל אין די סאנקציעס געגען איטאליען.

ס'וועלען פערוועהרט ווערען אלע ספארט־בע־ציהונגען מיט די דאזיגע מלוכות. די איטאליענישע מיזבשאפטען וועלען זיך קענען פערמעסטען נאר מיט געגנער פון עסטרייך, אונגארן און דייטש־לאנד.

א לעבען ווי אין גהינום

איטאליענישע דעזערטירען ביים נעגוס

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

איינער פון די מלחמה־קארעספאנדענטען מעל־דעט, אז פיל איטאליענישע זעלנער, אפילו ווייסע, ענטלויפען אויף דער אביסינישער זייט. נעכטען האט דער נעגוס אויפגענומען אזעלכע 2 ווייסע דעזערטירען. דאס זענען אנטי־פאשיסטען. זיי האבען אפגעגעבען דעם קייזער א בעריכט פון דער איטאליענישער ארמעע אויפ'ן דרום־פראנט און גע־בעטען אנצונעהמען זיי אין אביסינישען מיליטער, כדי זיי זאלען כאטש אויף דעם אופן קאנען קעמ־פען מיט דעם פערהאסטען פאשיזם.

די דעזערטירען האבען ווייטער דערצעהלט, אז די זעלנער אויפ'ן דרום־פראנט לעבען ווי אין גהינום. א העלפט פון זיי זענען קראנק אויף אזעל־כע קראנקהייטען, אז די איטאליענישע דאקטוירים קענען זי גארנישט דערויף. די זעלנער גצהען צום אנגריף מיט 39 גראד היץ.

נייע איבערלויפער צו איטאליען

אסמארא, 5 (ספ. טעל.)

איטאליענישע קוועלען אינפארמירען וועגען צאהלרייכע פאלען פון איבערגעהן פון אביסינישע פיהרער אויף דער זייט פון איטאליען. דער סולטאן אוסא יאי איז בראש פון עטליכע טויזענד מאן אריבער צו די איטאליענער.

אויך ראס דאגסא דארגיל און ראס אימירו זענען אריבער צו די איטאליענער.

שלום צי סאנקציעס

וואס וועט גובר זיין

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

אין די ענגלישע פאליטישע קרייזען ווארט מען, אז די צוגרייטונגען איינצופיהרען אין לעבען די סאנקציעס וועלען שוין פערטיג ווערען היינט, מיטוואך. דער „קאמיטעט פון 18" אין גענף דארף אננעהמען וויכטיגע בעשלוסען.

גרויסע רעדע פון באלדווינ'ען

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער באלדווין האט אויף א וואהל־פערזאמלונג געהאלטען א גרויסע רעדע, אין וועל־כער ער האט געזאגט, אז די אויגען פון גאנץ אייראפא זענען איצט געווענ'דט אויף ענגלאנד. די מלוכות ווארטען אויף הילף, עצות און איני־ציאטיוו. די פעלקער־ליגע האט געגעבען א בעוויז פון איהר לעבען, און אין גאנץ אייראפא איז פערהאן דער ווילען אויפצוהאלטען דעם שלום. דאס האט זיך ארויסגעוויזען אין דעם פאקט, וואס פראנקרייך און ענגלאנד זענען בעפולמעכטיגט געווארען צו געפינען אנ'אויסוועג פון דער מלחמה. פראנקרייך און ענגלאנד וועלען גארנישט טון אהן דעם ווייסען פון דער פעלקער־ליגע.

איטאליענישער פראטעסט אין עגיפטען

קאירא, 5 (ספ. טעל.) דער איטאליע־נישער געזאנדטער האט פראטעסטירט ביי דער עגיפטישער רעגירונג צוליב איהר אנטייל אין די אנטי־איטאליענישע סאנקציעס.

דרומאן ביי מוסאליני

לאנדאן, 5. (ספ. טעל.) אין די לאנדא־נער מאסגעבענדע קרייזען לעגט מען גרויס אכט אויף דעם געשפרעך וואס איז היינט פארגעקימען צווישען דעם ענגלישען אמבאסאדאר אין רוים דרומאן מיט מוסאליני.

דאס געשפרעך האט זיך געפיהרט וועגען דער ווייטערדיגער ענטשפאנונג צווישען ענגלאנד און איטאליען, איטאליען איז מסכים ארויסצוציהען א טייל מיליטער פון לוביען, דערפאר זאל ענגלאנד צוריקציהען א טייל פון פלאט פון מיטעל־לענדי־שען ים.

רעדע פון מיניסטער בענעש

וועגען דער אויסערליכער פאליטיק פון טשעכיען

פראג, 5. (ספ. טעל.) מיניסטער בענעש האט היינט געהאלטען א רעדע אין פארלאמענט וועגען דער אויסלענדישער פאליטיק. ער האט גע־זאגט, אז טשעכיען דראהט איצט נישט קיין שום שווערער קאנפליקט. רעדענדיג וועגען פוילען, האט בענעש געזאגט, אז טשעכיען האט זיך געווענדעט צו פוילען וועגען שליסען א דויערנהאפטען פריינד־שאפטס־בונד, אזוי גוט ווי מיט רוסלאנד, פון פוילען איז אבער נאך נישט פערהאן קיין ענטפער.

טשעכישער פרעמיער איז דעמיסיע

פראג, 5 (ספ. טעל.) דער פרעזידענט מאסאריק האט בעפרייט פון זיין אמט דעם פרע־מיער יאן מאליפעטער און אויף זיין אמט נאמינירט דעם אגראר־מיניסטער האדזשא.

Dr.
Wołkowyski
ציגעלזער־גאם 11, טעל 238=02
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אוונער.

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
גרויסע פרעמיערע!
גרויסע עפאפיי פון העלדישקייט, ליבע און אפפערונג, בעסטער פויל. פילם א. ג.
Młody las
א פילם, וועלכער האט איבערגעשטיגען אלע ביז איצט געזעהענע פויל. פילמען.
אין די הויפט־ראלען:
Adam Brodzisz, Marja Bogda, Samborski, Walter, Znicz, Trapszo, Cybulski i inni.
אויסער'ן פראגראם???
אנהויב 4 נאכמ. פרייטאג, ד. 1. נאוו., שבת און זונטאג — 10 א זייגער פריה.

סענאט אנגענומען די פולמאכטען

(ענדע פון דער ו'טער זייט)

גלייכהייט פאר אלע בירגער, בעלאסטען אלע טיי־לען פון דער בעפעלקערונג ענטשפרעכענד צו זייערע ווירטשאפטליכע מעגליכקייטען.

דער סענאטאר פולקא'וניק פעטראזשיצקי האט פאלעמיזירט מיט די אויספיהרונגען פון ד"ר שאר און געזאגט, אז די רייד פון סענ. שאר וועגען דער יודישער גלייכבערעכטיגונג קענען ארויסרופען דעם איינדרוק, אז די יודען זענען נישט גלייכבערעכטיגט און דאס איז נישט אמת. א גרויסע צאהל יודען געפינען זיך אויף די אוניווערזיטעטען, אין געריכטס ווענען זענען פערהאן פיל יודען, די יודען האבען אייגענע גמילת־חסדים־קאסעס דורך וואס זיי זענען פריווילעגירט א. א. וו. בכלל איז די רעדע פון פולק. פעטראזשיצקי געווען אדורכגעפלאכטען מיט פיל אנטיסעמיטישע שמעך־ווערטלעך.

ס'נעמט דאן א ווארט דער סענ. יעקב טראקענהיים.

קודם־כל ווייזט ער אן, ... זיין זעהר פארזיכטיג מיט דעם מאראטאריום אויף די חובות פון די מלוכה־בעאמטע, ווייל דאס קען רואינירען טויזענדער סוחרים ,בעזונדערס די, וועלכע האבען אוועקגעגעבען זייערע סחורות אויף ראטעס. דאן ווייזט ער אן אויפ'ן פאקט פון ריקזיכטסלאזען שליסען די נישט־מעכאניזירטע בעקערייען וואס טרעפט אין דער ערשטער רייה די יודישע בעקערס. דער רעדנער פערלאנגט צו שענקען די שטייער־חובות. צום סוף זאגט ער זיך ארויס פאר די פולמאכטען.

דאן האט ווידעראמאל גענומען א ווארט דער פרעמיער קאשטשאלקאווסקי, וועלכער האט געענט־פערט דעם סענאטאר שוויטאלסקי. ער האט געזאגט, אז די רעגירונג האט נישט אנגעריהרט די קאנ־סטיטוציע, וועלכע גיט דאס רעכט צו פערלאנגען פולמאכטען. די רעגירונג וועט שטרענג אפהיטען די קאנסטיטוציע. ס'האבען נאך גערעדט א רייה רעדנער, צווישען אנדערע אויך סענאטאר יארעצקי פון לאדז.

ביים סוף פון דער זיצונג איז פארגעקומען א קליינער אינצידענט צווישען גען. סיים־מאר־שאלעק שוויטאלסקי און דעם סענאט־מארשלעק פריסטאר. סענ. שוויטאלסקי האט געבעטען א ווארט און דער מארשאלעק פריסטאר האט זיך נישט געמאכט הערען. סענ. שוויטאלסקי האט אויפ־מערקזאם געמאכט ,אז דאס איז געגען רעגולאמין און סוף־כל־סוף האט ער בעקומען א ווארט צו א פערזענליכער ערקלערונג. ער האט געזאגט, אז זיין רעדע איז שלעכט פערשטאנען געווארען.

ביי דער אפשטימונג זענען די פולמאכטען פאר'ן מלוכה־פרעזידענט אנגענומען געווארען מיט א גרויסער מעהרהייט.

צוליב דעם, וואס די טאג־ארדנונג פון דער אויסערגעוועהנליכער פארלאמענטארישער סעסיע איז אויסגעשעפט געווארען וועט די סעסיע היינט געשלאסען ווערען דורכ'ן מלוכה־פרעזידענט.

פראפ. בראדעצקי'ס רעדע

אויף דער לאנד־קאנפערענץ פון "וויזא" אין לאנדאן

לאנדאן (יט"א) דער עקזעקוטיוו־מיטגליד פון דער יודישער אגענץ פראפ. ז. בראדעצקי איז, ווי יט"א האט שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט, ארויסגעטרעטען אויף דער לאנד־קאנפערענץ פון „וויזא" מיט א רעדע וועגען אקטועלע ציוניסטישע פראבלעמען. פראפ. בראדעצקי האט מיט א בעזונ־דערער אנערקענונג בעטאנט דעם פאקט, וואס די לעצ־טע וועלט־קאנפערענץ פון „וויזא" איז אפגעהאל־טען געווארען אין א"י.

דאס קאן אויך דינען אלס אנערקענונג, אז דער נעכסטער ציוניסטישער קאנגרעס זאל אפגעהאל־טען ווערען אין ארץ ישראל.

רעדענדיג וועגען די יודען, וועלכע זענען נישט געווארען קיין ציוניסטען אפילו נאכדעם, וואס עס איז געשעהן אין דייטשלאנד, בעטאנט פראפ. בראַ־דעצקי, אז פון יעדע 100 דייטשע פליטים זענען 32 געבליבען היימלאז, פון די איבריגע 68 האבען זיך 60 איינגעארדענט אין א"י.

ווייטער האט פראפ. בראדעצקי בעריהרט די אי־בערגעטריבענע מיטטיילונגען בנוגע דעם כאראק־טער און ... פון דעם דייטשען עקספארט קיין א"י. פראפ. בראדעצקי האט דערביי אפגעלייקענט די ערקלערונג, וואס איז געמאכט געווארען אויף דעם באָרד אָף דעפיוטיס, אז דער אימפארט פון דייטשלאנד בילדעט דאס רוב פון דעם גאנצען א"י אימפארט. אין דער ווירקליכקייט בילדעט דער אימ־פארט פון דייטשלאנד 14 פראצענט פון אלגעמיינעם אימפארט. ,,עס קען נישט זיין קיין ערגערע זאך פאר יודען — האט ערקלערט פראפ. בראדעצקי — ווי האנדלען מיט דייטשלאנד, עס וואלט אבער גע־ווען נאך ערגער מקריב צו זיין דאס דייטשע יודע־טום פאר א פרינציפ, וואס קען נישט אויסגעפיהרט ווערען.

צום סוף האט פראפ. בראדעצקי אונטערגע־שטראכען, אז א"י האט בעהערשט די צייטווייליגע פינאנציעלע פאניק. עס הערשט אבער נאך אלץ א מצב פון פאליטישער געשפאנטקייט, וואס עס איז אויך געקומען צום אויסדרוק אין צוזאמענהאנג מיט דער געוועהר־שמוגעל אפערע. וואס שייך סאנק־ציעס געגען איטאליען איז פראפ. בראדעצקי איבער־צייגט, דאס עס וועלען נישט ענטשטעהן קיין שווע־ריגקייטען בנוגע איבערפירען די עולים קיין א"י.

אין טאג פון ז' חשון אין לובלין

די פייערונגען אין דער ישיבה

לובלין.

אין דער ישיבה זענען אנגעקומען פיל חשוב'ע געסט, און בעוואוסטע פערזענליכקייטען, ר' יצחק מאיר לעווין שליט"א פרעז. פון אגודת ישראל אין פוילען. דער בעקאנטער ישיבה פריינד ר' יוסף קעניגסבערג, געוו. סענאטאר ר' משה דויטשער פון קראקע דער בעקאנטער גביר און נדבן ר' אלתר קורצמאן און אנד.

אימפאזאנט איז אויסגעפאלען די הזכרה אין דער ישיבה־שוהל, ביי א פול געפאקטער שוהל האלט א הספד דער גאון דער ראש־ישיבה שליט"א וועל־כער שילדערט די גרויסע אבידה פון לובלינער רב זצ"ל.

נאך איהם האלט א לענגערע הזכרה הרב אהרן לעבוואהל. דאן איז פארגעקומען די סעודת הילולא, ביי וועלכער עס זענען געווען אנוועזענד דער נשיא פון שלטון הרוחני און פיל חשוב'ע געסט, א גאנצען טאג האלטען אפ כסדר'דיגע בעראטונגען די פאר־שטעהער פון אח"י־פערבאנד איבער פערשידענע וויכטיגע פראבלעמען. עס איז אויך פארגעקומען די פלענארע זיצונג פון אח"י, ביי וועלכער עס איז אר־רויסגעטרעטען מיט א רעדע רב חיים לייביש בערגלאז פון קראקע, וועלכער צייכענט אן די גענויע ריכט־ליניעס פון אח"י און איהרע שטרעבונגען. עס גיט אויך אפ אנ'אויספיהרליכען בעריכט וועגען דער פרוכטבארער אח"י טעטיגקייט הרב ברוך ווייס.

אינמיטען דער זיצונג ערשיינט דער קאנטשינער רב הרב פנחס גאטוויליג.

אין אוהל פון רב איז דאס יצהר געוועזען א גע־דראנג אין לשער.

„אזוי קען עס ווייטער נישט געהען"

די שטימונג פון די ארבייטענדע מאסען אין דייטשלאנד

אין דער „באזלער נאציאנאלער צייטונג" איז פערעפענטליכט אנ'ארטיקל וועגען דער שטימונג פון די דייטשע ארבייטער מאסען, צוליב דעם וואס זעהר זעלטען קען מען זיך עפעס דערוויסען גענויערעם וועגען דעם לעבען פון די ארבייטער אונטער דער הערשאפט פון נאצי טעראר ברענגען מיר דא א קיצור פון דאזיגן ארטיקל:

„אין דייטשלאנד הערט מען איצט מאסקווע. מיט יעדען טאג אלץ מעהר, מיר גיבען נישט אויס דער „געסטאפא" קיין סוד. ווען מיר דערצעהלען דאס נעבעלם, „פאלקס־ראדיא אפאראטן" כאפן אויף די אודיציעס נישט נאר פון שטראסבורגער ראדיא, נאר אויך פון מאסקווער ראדיא און דערצו גוט און דייטליך. עס זיצען אלזא א סך ארבייטער־פאמיליען אפט מיט א פאר פריינד שפעט אין אוונט ביים ראדיא, וואס איז אנגעשטעלט אזוי דאס מען זאל הערען נאר אין צימער, די פענסטער פערהאנגען, די טירען פערריגלט און הערען ווייט פון מזרח דעם טרייסטענדיגען, מאהנענדיגען, אויפריכטיגען רוף: ליבע חברים אין דייטשלאנד...! מיר ווייסען אז דייטשען וואס האבען קיין מאל נישט אפגעגעבען קיין רויטען שטימצעטל זענען געווען גערירט ביז טרערען ווען זיי האבען צום ערשטען מאל ווידער געהערט די דאזיגע ווערטער. אויף די דאזיגע אוועגטליכע מאסקווער אודיציעס ליגט א געוואלדיגע פעראנטווארטליכקייט. נישט די סאציאל דעמאקראטען און אויך נישט די בירגערליכע אפאזיציע האט נישט די מעגליכקייט אפילו אין דער קלענסטער מאס אזוי איינצווווירקען אויף דאס אינערליכע דייטשלאנד, ווי די דאזיגע מאסקווער אודיציעס, דאס אפאזיציאנעלע דייטשלאנד וויל אבער נישט קיין פארטיי פראפאגאנדע און נישט קיין פארטיי העצע, זי וויל אויך נישט קיין באלשעוויסטישע שלאג־ווערטער. זי גלויבט נישט אין די רוסישע מעטאדען פאר דייטשלאנד. זי האלט אויך נישט פון דער פריהערדיגער דייטשער קאמוניסטישער פארטיי און אריענטירט זיך אויך נישט שטארק אין די ווערטער „קלאס" און „אינטערנאציאנאל". אפשר זענען גערעכט יענע, וואס פערזיכערען, אז די אינדוסטרי ארבייטער זענען נאך אלץ וואס איז נוגע דער צאהל און טעמפעראמענט היטלערס שוואכסטע געגנער, יעדענפאלס מוזען אלע אין אויסלאנד, וואס רעדען צו דער אפאזיציע אין דייטשלאנד וויסען אז זיי רעדען נישט נאר צו „פראלעטאריער" נאר צו פאלקס־חברים פון אלע שיכטען. „פאלקספראנט" הייסט דאס צוזאמענגעהן פון קאמוניסטען און סאציאליסטען אין פראנקרייך, אבער א גאנץ ברייטערער „פאלקספראנט" שאפט זיך אין דייטשלאנד. די אפאזיציע אין דייטשלאנד ליידט געוואלדיגע פערלוסטען. נאר סאציאל דעמאקראטען זענען אין די לעצטע חדשים ארעסטירט געווארען אין די טויזענטער און אין לויפענדען יאהר ביז איצט אפשר צעהן טויזענט, דאס רוב זענען דאס גארנישט קיין אקטיווע אנגעלעגע, נאר בעקאנטע מיטגלידער פון פריהער. דער לויזער צוזאמענהאנג פון אלטע חברים בלייבט אבער אומצורייסבאר. די בעציהונג צו די קאמוניסטען איז א קריטישע און אפווארטענדע. אבער בכלל חברישער ווי אין פערגאנגענעם יאהר, דאס זעלבסטבעוואוסטזיין ווערט געשטארקט דורך דער שאדענפרייד צוליב די ווירטשאפטליכע מפלות פון רעזשים, און דער שטייגענדער אונזיכערקייט, וואס לאזט זיך בעמערקען ביי די לאקאלע נאצי גדולים, אין די פאבריקען בעת די פויזעס אין דער ארבייט ווערען געפיהרט פאליטישע דיסקוסיעס. עס איז אפט קאמיש צו הערען ווי אלטע, אויסגעפרובטע פראפעסיאנעלע טיער פראוואצירען נאציאנאל סאציאליסטישע ארבייטס חברים וואס שעלטען אממיסטען איבער די הערשענדע בעדיגונגען צו געפעהרליכע דיסקוסיעס. ווי עס בעווייזט א בעקאנטמאכונג האט די רעגירונג און די פארטיי אנפיהרונג מיט רעכט מורא אז די אונשולדיגע „פערטרויענס־ראטען", וואס זענען איינגעפירט געווארען דורכן נאצי רעזשים אין אלע פאבריקען, וועלען צוליב דער גרויסער דיפערענץ צווישען די ארבייטסלוינען און די מארק פרייזען, געהען אויפן וועג פון די פריהערדיגע „מארקסיסטישע" „בעטריבס־ראטען". לוין־שטרייקען זענען נאך אין דייטשלאנד זעלטען און ריין לאקאל, אבער עס וועט לאנג אזוי נישט קענען בלייבען אויב די דיפערענץ צווישען די לוינען און פרייזען וועלען ווייטער זיך פערגרעסערען. עס בעווייזען זיך שוין די ערשטע סמנים פון אונרוהען אין געוויסע פאבריקען, עס קומט שוין צו טייל שטרייקען בעזונדערס ביים בוי פון אויטאסטראדעס, וואו עס הערשט א פרימיטיווער האס געגען די הויט־שינדעריי און דער שלעכטער ערנעהרונג. דאס רוב קוואליפיצירטע ארבייטער אין דער בעוואפנונגס אינדוסטרי זענען רוהיגער און מיושב'דיגער, אבער אויך זיי זענען בעאונרוהיגט. עס פייניגט די „אלטע קעמפער" דער ספק, עס ווערט געפיהרט דיסקוסיעס ארום דער פערזאן פון אדאלף היטלער. די מערהייט ארבייטער, איז מסכים מיט זיין בעוואפנונגס פאליטיק, אבער זיין ווירטשאפטליכע פאליטיק ווערט קריטיקירט. עס ווערט אלץ אפטער געהערט דאס ווארט: „פערראט פון די קאפיטליסטען!" אבער דערמיט איז נאך נישט געזאגט, אז היטלער און זיינע אונטערפיהרער האבען נישט צו פערצייכענען ווייטערדיגע פראפאגאנדיסטישע נצחונות. וועניגסטענס פאראיבערגעהענד ווירקען די גרויסע פאראדען און פאפולאריטעטס שווינדלען אלץ נאך, ווען אפילו מען מורמלט שוין: „פאר אונזער געלד".

אין דער דייטשער עמיגראציע, נישט נאר אין דער סאציאליסטישער, הערשט זייט איניגע חדשים א בעוועגונג. מענשען וואס זענען א לאנגע צייט געווען געגנער ווילען זיך איצט צוזאמענשליסען, בכדי צו לעזען די אויפגאבע וואס ווערט קלארער, ווען דער קריזיס פון פערטרויען וועט זיך אין דייטשלאנד פערגרעסערן. מען דארף זיך וואונשען אז די דאזיגע פאליטיקער, געלעהרטע, ווירטשאפטלער, קינסטלער, צווישען וועלכע עס געפינען זיך מענשען מיט א וועלט־נאמען, זאלען נישט בעגרעניצען זייער ארבייט און נישט צו נעהמען עס צו לייכט. דארט, אין דייטשלאנד ווארט די מאסע נאר אויפן „צוזאמענברוך" ווי אין 1918, אבער די דענקענדע אויבערשיכט פון דער אפאזיציע וויל זיך נאך נישט בעגנוגענען מיט דער שוואכער האפנונג אויף דער בעגרעניצטער דויער פון דעם היטלער רעזשים. אויך די אונלעגאלע סאציאל דעמאקראטען און קאמוניסטען פיהלען דעם מאנגעל אין א קלארען ציל און אין זיכערען וועג. מען חלומט נישט פון מאסקווע, און נישט פון וויימאר, נישט פון פאטסדאם און אויך נישט פון דער פערשטארבענער פארלאמענטארישער דעמאקראטיע. און נישט פון דעם עוואנגעליום פון דער פראלעטארישער דיקטאטור. די אלע סיסטעמען און טעאריען האט מען איבערגענוג. מען וויל האבען א איינפאכען קלארען ענטפער אויף דער פראגע, ווי אזוי דייטשלאנד קען קומען צו א אינערליכער פרייהייט און צו א ארדנונג אין דער ווירטשאפט און פינאנצען, אזוי אז אלע וואס ארבייטען זאלען ווידער קענען לעבען. דאס איז דער זאמעלרוף און דער לייטמאטיוו ווען מען קלאגט זיך און שעלט: „אזוי קען עס ווייטער נישט געהען".

ווי אזוי קומט פאר די מאביליזאציע אין אביסיניען

גאנצע וואכען געהען די סאלדאטען ביז צום פראנט

דער בעקאנטער זשורנאליסט קאפיטאן טאמסאן שילדערט ווי אזוי ס'איז פארגעקומען אין אביסיניען די מאביליזאציע:

אויפן מארק אין הארער איז אוועקגעשטעלט געווארען א גרויסער פויק. דערנעבען האט מען אין דער ערד אריינגעשטעקט א לאנגען דראנג מיט א ריזיגער נאציאנאלער פאהן. אויפן ווינד האבען געפלאטערט די גרין־געל־רויטע פארבען פון נעגוס, אויף די טרעפ וואס האבען געפיהרט צו דער אכט קאנטיגער קאפטישער קירכע, זענען געשטאנען די גלחים אנגעטון אין שווארצע קליידער און די הענד האבען זיי געהאלטען לאנגע שטעקענס מיט זילבערנע הענטלעך — דער סימבאל פון זייער אמט. דער מארק איז געווען פול מיט מענשען. אלע מענער האבען געהאט ביקסען.

אויף א טאראס פון א אראבישען קאפע אין ריג פון מארק, זענען געזעסען די מאכמעדאנישע אראבער און סאמאליער אין גרויסע פארביגע טורבאנען אויף די קעפ. זיי האבען געקוקט כלומרשט גלייכגילטיג אויף דער בעוועגליכער מאסע אביסיניער אויפן מארק אבער דאך איז קיין שום פרט פון דאזיגען קריגערישען בילד נישט געבליבען פאר זיי פערהוילען, און זייערע גלאנציגע אויגען האבען פערראטען ווי זעהר זיי אינטערעסירען זיך מיט אלעם.

פון א האלצערנעם מיט שרייענדיגע פארבען בעמאלטען טויער איז ארויס דער וויצע קעניג מיט זיין סוויטע. דער גרייז גרויער „שום", דער פיהרער פון קרייז און פון דער אפטיילונג פון נישט רעגולערען מיליטער איז צוגעגאנגען צו דעם גרויסען פויק און האט לויט א אלט אפריקאנישען מנהג א קלאפ געטון מיט דער האנד אין דער פעסט אנגעצויגענער הויט פון דער פויק. פון דער קירכע האט אפגעקלונגען דאס עכא פון די קלאנגען פון פויק; דער המון איז שטיל געווארען, יעדער פון די מענשען וואס איז געווען פערזאמעלט אויפן פלאץ האט פערשטאנען וואס עס בעדייט דער פויקען־קלאפ אין דער דאזיגער שעה.

און דאן האט זיך דערהערט די ריינע, געוואוינט צום בעפעהלען, שטימע פון וויצע קעניג. ער האט גערעדט אין דער אמהארישער שפראך. ער איז א אינערליך גרויסער אויפרעגונג. ער האט גערופען צום געוועהר אלע פרייע מענער פון פאלק אהן אונטערשיד פון שטאנד און ראנג.

„יעדער אביסיניער — האט געזאגט דער וויצע־קייזער — וואס איז פעהיג צו טראגען געוועהר, אהן אונטערשיד פון עלטער, מוז אין משך פון 5 טאג זיך געפינען אין דזשיגדזשיגא און זיך מעלדען פאר'ם קאמענדאנט פון רעגולערען מיליטער. דער נעגוס רופט: דאס פאטערלאנד איז אין סכנה! אלטע בעוואפנטע שונאים האבען זיך אריינגעריסען אויף צפון און אויף דרום אין אונזער מלוכה. זייערע באמבעס האבען געזייהט טויט און פערניכטונג, זיי האבען צושטערט אונזערע שטעט, דערהרגעט אונזערע מענער, פרויען און קינדער..."

דער פאנאטישער המון האט געענטפערט מיט א ריזיגען אויסגעשריי פון אויפרעגונג. נישט איין בליק האט מיך אדורכגעבאהרט. דעם איינציגען אייראפעער צווישען דעם דאזיגען קריגערישען המון.

אויף א עהנליכען מאלערישען אופן און אין דערזעלבער שעה האט מען אין דער גאנצער אביסינישער מלוכה געמעלדעט וועגען קריגס־צושטאנד און אלגעמיינער מאביליזאציע.

די שטאט הארער וואס איז געוועהנליך זעהר לעבהאפט, זייט איניגע טעג, איז פשוט נישט צו דערקענען. אלע גריכישע און ארמענישע סוחרים האבען געשלאסען זייערע געשעפטען. די סחורות האבען זיי בעגראבען אדער ארויסגעשיקט אויף אייזלען קאראוואנען אליין זענען זיי אנטלאפען קיין דירדאמוא אדער דזשיבוטי. לויטן בעפעהל פון גובערנאטאר זענען כמעט אלע פרויען קינדער און זקנים ארויסגעשיקט געווארען הינטער דער שטאט, וואו זיי וואוינען אין געצעלטען אדער אונטערן פרייען הימעל.

אויך מיר 2 זשורנאליסטען האבן נאכגעטון דעם ביישפיל פון די איינגעבוירענע און פערלאזען דעם איינציגען האטעל אין הארער און האבען זיך איינקווארטירט מחוץ פון די שטאט טויערן אין א פרייוואט הויז וואס געפינט זיך נעבען דעם איצט פערלאזענעם בנין פון איטאליענישען קאנסולאט. אויך דער גארניזאן וואס איז נאך געבליבען אין דער שטאט האט אויפגעשלאגען א לאגער פון געצעלטען הינטער דער שטאט. זיי זענען געשיצט פון דיקע בוימער אזוי אז מען זעהט זיי אפילו נישט ווען מ'פאהרט אויפן וועג וואס פיהרט אין דער שטאט אריין.

די דאזיגע זעלנער זענען איבריגענס זעהר גוט בעוואפענט. דורך די ענגלישע פארטען זעילא און בערבערא אין ענגליש־סאמאליען קומען אן זייט א וואך צייט טעגליך ריזיגע סכומים מאדערנסטע געוועהר און אמוניציע קיין אביסיניען, איך האב מיך למשל דערוואוסט פון א גאנץ זיכערע קוועלע אז אין די לעצטע 6 טעג זענען איבער דער גרעניץ אריבער 146 לאסט אויטאס מיט קרוב א האלבען מיליאן מאדערנע טאשמעס מיט קוילען (יעדע טאשמע האט פינף מאגאזינען מיט קוילען) ווי אויך א מאסע געוועהר, דאס אלץ איז אנגעקומען קיין דזשיגדזשיגא דעם הויפט־זאמעלפונקט פון מיליטער הינטערן פראנט.

אהן אונטערברעכען טאג איין טאג אויס פון פריהען מארגען אן אין קליינע גרופען צו צוויי אדער דריי אדער אויך אין גרעסערע אפטיילונגען פון עטליכע צענדליג מאן ציהען אויפן פראנט בעוואפענטע אביסיניער פון דער זייט פון דער באהן ליניע וואס ליגט א 70 קילאמעטער ווייט פון די בערג משער־טשער. פון די אפגעלעגענסטע געגענדען פון דער דאזיגער גרויסער מלוכה זענען די דאזיגע מענשען ארויס און זייט וואכען געפינען זיי זיך שוין אין וועג, בכדי זיי זאלען נאך קענען פארן ערקלערען די מאביליזאציע קומען צו די בעדראהטע גרעניצען. נעכטען נאכמיטאג האט פאר אונזער הויז זיך אפגעשטעלט א אפטיילונג וואס האט אויסגעזעהען בעזונדערס קריגעריש אונטער דער אנפיהרונג פון א גרייז־גרויען „שום". איך האב זיך מיט איהם אריינגעלאזט אין א געשפרעך מיט דער הילף פון א דאלמעטשער. ער האט מיר געענטפערט מיט דער גרעסטער העפליכקייט. זיינע מענשען פונקט אזוי ווי ער, האבען געטראגען א ריזיגע קרומע שווערד און רויטע לעדערנע שיידען. די דאזיגע שווערד וואס נאך אין די צייטען פון מענעליק איז זי געווען א בעשטאנד פון דער קליידונג פון יעדען פרייען מאן אין אביסיניען. איז א בעווייז אז די מענשען שטאמען פון א זעהר אפגעלעגענער געגענד פון אביסיניען. און ווי עס האט מיר טאקע ערקלערט דער אלטער קריגער, געפינט ער זיך שוין מיט זיינע מענשען 4 וואכען אין וועג. אויף די איינענע הוצאות איילט ער פריוויליג צו שיצען די בעדראהטע גרעניצען פון פאטערלאנד.

איך האב פערטיילט טעה און קליין־געלד צווישען די דאזיגע דרייסטע קריגער, וועלכע האבען מיט פעראינטערעסירונג מיך בעטראכט הגם נישט פיינדליך. וואהרשיינליך האבען זיי זיך נישט שטארק געבראכען דעם קאפ איבער דער פראגע ווי אזוי עס איז מעגליך אז עפעס א „פערענדזשי" זאל קענען פריי זיך בעוועגען נישט ווייט פון פראנט, בעת די „פערענדזשי" האבען דאך אנגעהויבען די מלחמה געגען נעגוס.

פאר די פארלאמענט־וואהלען אין ענגלאנד

פערשידענע השערות וועגען גורל פון אמט פון קאלאניען־מיניסטער

די שאנסען פון די דעפוטאטען יודען

לאנדאן. (יט"א) דער גוואלדיגער אינטערעס פאר די פארשטעהענדע פארלאמענט־וואהלען אין ענגלאנד, וועלכע וועלען פארקומען דעם 14־טען נאוועמבער, בעציהט זיך ביי דער אויסלענדישער יודישער עפענטליכקייט אין א בעדייטענדער מאס אויף דער פערזאן פון 33־יעהריגען מאלקאלם מאקדאנאלד, וועלכער האט אלס קאלאניען־מיניסטער אזוי פיל צו זאגען וועגען א"י. הגם מען רעכענט זיך אין אלגעמיין מיט'ן זיג פון דער איצטיגער „נאציאנאלער רעגירונג", אין וועלכער די קאנסערוואטיווי פארטיי איז פערבונדען מיט ראמזיי מאקדאנאלד'ס גרופע פון די „נאציאנאלע ארבייטער" און מיט סער דזשאן סיימאנ'ס גרופע פון „נאציאנאלע ליבעראלען", ערווארט מען דאס די ביידע לעצטע גרופען, וועלען ליידען פערלוסטען בעת די וואהלען און א טייל פון זייערע פיהרער וועט וואהרשיינליך נישט אריין אין דעם נייעם ענגלישען פארלאמענט. ביידע מאקדאנאלד'ס, דער פאטער און דער זוהן, קאנדידירען אין אינדוסטריעלע ראיאנען. וועלכע האבען גאנץ ווינציג גענאסען פון דער אלגעמיינער ליינדער[?] פון דער ווירטשאפטליכער לאגע און האבען אויסצושטעהען א שארפען קאמף מיט דער שארפער אפאזיציע פון דער ארבייטער־פארטיי. עס איז גאנץ מעגליך, אז ביידע וועלען דורכפאלען, אין דעם פאל וואלט אין דעם ריין־קאנסערוואטיווען קאבינעט נאך די וואהלען אריין אנ'אנדער פערזאן איבערגענומען דעם אמט פון קאלאניען־מיניסטער. ווען אפילו מאלקאלם מאקדאנאלד זאל עראבערן זיין מאנדאט, איז זיין פאזיציע נישט גאנץ געזיכערט, ווייל ביי די קאנסערוואטיסטען הערשט א שטארקע טענדענץ צו בעזעצען דעם דאזיגען רעסארט דורך אנ'אייגענעם מענש. אין פאל אבער ווען באלדווין, וועלכער האט בדעה אין די נאהענטסטע יאהרען זיך צוריק ציהען פון פאליטישען לעבען, וואלט געוואלט פערענדיגען זיין פאליטישע קאריערע בראש פון א „נאציאנאלער" און נישט ריין־קאנסערוואטיווער רעגירונג, דאן איז וואהרשיינליכער, אז ראמזיי מאקדאנאלד וועט ארויסטרעטען פון דער רעגירונג, מאלקאלם מאקדאנאלד זאל אבער פערבלייבען.

מאלקאלם מאקדאנאלד האט נישט איינמאל געגעבען בעווייזען פון זיין פריינדשאפט צום ציוניזם, הגם די יעניגע, וועלכע בעגרייפען נישט די אונפערענדערליכקייט פון דער בריטישער פאליטיק, ווען זי איז שוין איינמאל פעסטגעשטעלט געווארען, האבען איהם קריטיקירט דערפאר, וואס ער גיט נישט קיין מעהר אקטיווען אויסדרוק זיינע סימפאטיעס. עס איז כדאי צו דערמאנען זיין בעגריסונגס־בריף צום ציוניסטישען קאנגרעס אין לוצערן, וואס איז טאקע גאנץ קאלט אויפגענומען געווארען דורך די דעלעגאטען, דאס איז אבער געווען די ערשטע בעגריסונג, וואס איז ווען עס איז ארויסגעשיקט געווארען דורך א קאלאניען־מיניסטער צו א ציוניסטישען קאנגרעס.

צווישען די אפאזיציאנעלע קאנדידאטען דארפען דערמאנט ווערען סער הערבערט סעמיועל, פיהרער פון דער ליבעראלער אפאזיציע, און בארנעט דזשענער, אומאפהענגיגער ליבעראל, וועלכע פיהרען א שווערען קאמף פאר זייערע מאנדאטען. געגען סער הערבערט סעמיועל טרעט ארויס א לייבאריסט און א רעגירונגס־קאנדידאט, געגען בארנעט דזשענער — א לייבאריסט מיט דער וואהל־קאמפאניע לטובת בארנעט דזשענער פיהרט אן זיין פרוי.

צווישען די יודישע קאנדידאטען, וועלכע וועלען וואהרשיינליך אהן גרעסערער אפאזיציע אויפסניי געוועהלט ווערען אין פארלאמענט, געפינען זיך דזשעמס דער ראטשילד (נאציאנאלער ליבעראל) מאיאר נאטאן, וועלכער איז לעצטענס צוגעשטאנען צו דער לייבאר־פארטיי און דער בעקאנטער פרא־ציוניסטישער דעפוטאט וועדזשוואוד (לייבאר פארטיי).

אויך די צוויי יודישע רעגירונגס־מיטגלידער־טראנספארט־מיניסטער הא"ע בעליזא און וויצע־מיניסטער פון אוויאציע סער פיליפ ששון וועלען ווידער געוועהלט ווערען אהן גרעסערע שוועריגקייטען.

ענערגישע קאמפס־מיטלען געגען אנטיסעמיטיזם

אין רומעניען און גריכענלאנד

בוקארעשט, (יט"א). דער רומענישער אינערן מיניסטער האט בעפוילען דער פאליציי און אלע לאקאלע אדמיניסטראטיווע ארגאנען שטרענג אפצוהיטען די רוה און ארדנונג אין לאנד. כדי עס זאלען זיך נישט איבערחזרן די לעצטע אנטיסעמיטישע עקסצעסן, דער בעפעהל פאדערט אנצווענדען די שארפסטע מיטלען לגבי פערזאנען וועלכע שטערען די עפענטליכע רוה. עס איז אויך פערבאטען צו טראגען אוניפארמען פון די פערשידענע ארגאניזאציעס. בעזונדערס וואכזאם דארפען די אדמיניסטראטיווע ארגאנען ארויסטרעטען געגען פראפאגאנדיסטען, וואס פערשפרייטען נאציאנאלען אדער רעליגיעזען האס און העצען געגען א טייל פון דער בעפעלקערונג צוליב רעליגיעזע אדער ראסען־מאטיווען.

סאלאניקי (יט"א). דא איז פערעפענטליכט געווארען א געזעץ צו בעשיצען דעם הערשענדען רעזשים. וואס פערבאט „דירעקט אדער אונדירעקט אויפהעצען איין טייל בירגער געגען דעם צווייטען און פערשפרייטען האס דורך פאנאנדערבלאזען די פאליטישע און רעליגיעזע ליידענשאפטען". דאס נייע געזעץ ווערט קאמענטירט אין דעם זין, אז יעדע אנטיסעמיטישע אגיטאציע זאל געזעצליך פערפאלגט ווערען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

אפקלאנגען פון געשלעג אין שטאט-ראט

„אובעזפיעטשאלניע" פאדערט פון פרעזעס דעפ. מינצבערג 4 זל. פאר'ן באנדאזש. — ווער וועט „ליידען" די 4 זל. ? דעפ. מינצבערג, די „אובעזפיעטשאלניע", אדער די שטאט-פערוואלטונג ?

מ'האט געקענט מיינען אז דורכן אנולירען דעם פראצעס נעגען די 16 ראטמענער פאר דעם אנטייל אין געשלעג אויף דער זיצונג פון שטאטראט דעם 28 מאי ה. י. — איז דער ענין שוין איינגאנצען ערלעדיגט, ס'איז אבער נישט אזוי, ווייל דער ענין איז ווידער קאפויר געקומען צוליב א שפאגעל נייער פראגע.

עהערנעכטען האט דעפ. מינצבערג בעקומען א אויפפאדערונג פון דער „אובעזפיאטשאלניע" ער זאל בעצאהלען 4 זלאטעס. דעפ. מינצבערג האט נישט געוואוסט ווענען וואס פאר א 4 זלאטעס עס האנדעלט זיך און האט זיך געווענדעט ווענען אנ'אויפקלערונג צו דער „אובעזפיעטשאלניע", פון דארט האט ער בעקומען אנ'ענטפער אז דעם 28טען מאי 1935 איז די פאגאטאוויע ארויסגערופען געווארען אין בנין פון שטאט-ראט, דער דאקטאר האט דעמאלט באנד"א זשירט דעם דעפוטאט מינצבערג, וועלכער איז פער-וואונדעט געווארען בעתן געשלעג וואס איז דארט פארגעקומען. היות ווי דער פערוואונדעטער איז נישט געווען קיין מיטגליד פון דער „אובעזפיעטשאלניע" דארף ער בעצאהלען די קאסטען אין דער הויך פון 4 זלאטעס.

דעפ. מינצבערג איז נישט מסכים געווען מיט אזא שטעלונג פון דער אובעזפיעטשאלניע און צוליב דעם האט ער זיך געווענדעט מיט א בריף צום שטאט פרעזידענט גלאזעק, אין וועלכען ער האט אויסגע-דריקט די מיינונג, אז נישט אריינגעהענדיג אין דער הויך פון דער פערלאנגטער סומע, דארף זי בע-צאהלט ווערען דורך דער שטאט פערוואלטונג. יעדענפאלס דארף דער ענין ערלעדיגט ווערען דירעקט צווישען דער שטאט פערוואלטונג און דער „אובעזפיעטשאלניע".

דער 17-טער יאהרטאג פון עראבערן די אונאפהענגיגקייט

גרויסע צוגרייטונגען צו די פייערליכקייטען

לאדז גרייט זיך צו פייערען דעם 17-טען יאהר-טאג פון דערגרייכען די פוילישע אונאפהענ-גיקייט.

דעם 10 נאוועמבער, 7 א זייגער אין אוונט וועלען ארקעסטערס שפילען איבער די לאדזער גאסען.

דעם 11 נאוועמבער, 9 א זייגער אינדערפריה וועלען פארקומען גאטעסדינסטען אין אלע הינע גע-בעטהייזער. 10 א זייגער וועט פארקומען א פייער-ליכע תפילה אין דער קאטעדרע אין דער אנוועזנ-הייט פון פארשטעהער פון דער מלוכה-מאכט, מי-ליטער, שטאט-פערוואלטונג, פאליציי און פארשטע-הער פון דער געזעלשאפט, ארגאניזאציעס און פעראיינען מיט זייערע פעהנער.

האלב 12 פערזאמלען זיך די פעראיינען אויפ'ן האלער-פלאץ, 12 א זייגער וועט פארקומען די אלימ-פיאדע.

1 א זייגער וועט פארקומען די פייערליכע ערעפ-נונג פון דער אויטאסטראדע לאדז — לאגעוניק.

פון 2 ביז האלב 4 פארשטעלונג אין פאפולערע טעאטער פאר זעלנער פון לאדזער גארניזאן.

האלב 9 אין אוונד — פייערליכע פארשטעלונג אין שטאטישען טעאטער.

דער בירגער-קאמיטעט ווענדעט זיך צו אלע איינ-וואוינער אנטיילצונעהמען אין דער פייערונג און צו דעקארירען די פענסטער און באלקאנען.

הנחות אין דער לוין-אינדוסטריע

די ארבייטער האלטען זיך שטרענג ביים קאלעקטיווען אפמאך

(א) דאס קינדיגען דעם קאלעקטיווען אפמאך אין דער טעקסטיל-לוין-אינדוסטריע אין דער לאד-זער וואיעוואודזטווע, האט ארויסגערופען א גרוי-סע פעראינטערעסירונג, סיי אין די קרייזען פון די טעקסטילאיוצעס, סיי ביי די אפיציעלע פאקטא-רען, וועלכע האבן ארויסגערופן די פאבריקאנטען קיין ווארשא און וואו עס איז פארגעקומען א קאנ-פערענץ אונטער'ן פארזיץ פון ארבייטס-אינספעק-טאר אינזש. קלאדט.

אין דער קאנפערענץ האבען אנטייל גענומען פארשטעהער פון מיניסטעריום פאר געזעלשאפט-ליכער שוץ און דער פארשטעהער פון ארבייטס-אינספעקטאריאט אין לאדז אינזש. רוטקיעוויטש. נאכ'ן מיטטיילען איהרע פאסטולאטען איז מא-טיווירען דעם ענין קינדיגונג, האט די דעלעגאציע פון די לוין-פאבריקאנטען מסכים געווען צוריק-צוציהען די קינדיגונג פונ'ם קאלעקטיווען אפמאך, נאר בתנאי, אז די טעקסטיל-ארבייטער-פעראיינען וועלען איינגיין אויפ'ן פעסטשטעלען קאמענטארען צו די צוויי שטרייט-פונקטען אין דעם קאלעקטיווען אפמאך, ווי דהיינו: 1) פעסטשטעלען די פארם — וועלכע אונטערנעהמונגען ווערען אנערקענט אלס צאהלענדע לויט'ן אפמאך, און 2) די פעסטשטעל-לונג פון די סטאוועקס נישט פון דער ברייט פון שטול, נאר פון דער ברייט פון דער סחורה.

די הנחה פון דער לוין-אינדוסטריע האבען געבראכט דערצו, אז דער קרייז-ארבייטס-אינספעק-טאר, אינזש. וויזשיקאווסקי האט תיכף איינגע-לאדענט אויף א קאנפערענץ די פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, וואלטשאק, קזשי-נאיועק, סאכא, קירמאס, און פארשטייער פון כ. ז. און ז. ז. פ.

אויף דער דאזיגער קאנפערענץ, וואס האט געדויערט העכער 3 שעה, האט דער אינספעקטאר וויזשיקאווסקי אויפגעקלעהרט, אז א רייהע פונקטען, וואס האבען געבראכט צו דער קינדיגונג פונ'ם קא-לעקטיווען אפמאך, האבען די פאבריקאנטען מסכים געווען צוריקצוציהען, מחוץ די אויבענאנגעוויזענע 2 פונקטען.

דערויף האט דער לייטער פון קלאסען-פעראיין געענטפערט, שטיצענדיג זיך אויפ'ן געזעץ, אז ארבייטער, וואס ארבייטען אויף אקארד מוזען מעהר פערדינען פון טאג-ארבייטער מיט 20 פרא-צענט, און אז אין דער ריכטונג קאנען נישט זיין קיין שום דיסקוסיעס און קיין שום אויסבעסערונג. ער האט דערביי דערקלעהרט, אז די פאבריקאנטען זענען אויסען מיט זייער פאדערונג צו רעדוצירען די אזוי-אויך הונגער-לוינען פון די ארבייטער. די לוינען זענען בעשטימט, לויט די שטולען, און אזוי דארף עס אויך פערבלייבען. וואלטשאק האט דער קלעהרט דערביי, אז די פעראיינען האבען דעבא-טירט ווענען א הוספה-אקציע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, מחמת דער דעפלאציע פון די פרייזען אויף די ארטיקלען פון ערשטען געברויך.

די איבריגע פארשטייער פון די פראפעסיא-נעלע פעראיינען האבען אויך פעסטגעשטעלט, אז אויף קיין שום דיספוט ווענען ענדערען דעם איצטי-גען הויפט-קאלעקטיוו-אפמאך וועלען זיי נישט איינגיין.

* * *

(א) נאכ'ן אונטערהאנדלען מיט איין צד, האט דער קרייז - ארבייטס - אינספעקטאר אינזש. ווי-זשיקאווסקי מודיע געווען די פארשטייער פון דעם לוין-אינדוסטריע-פערבאנד, אז זיי ווערען היינט גע-רופען אויף א קאנפערענץ — בלויז פון זייער זייט.

א שרפות-רייכע נאכט

איין שרפה איז געווען א גאנץ גרויסע

(א) נעכטען ביינאכט זענען די פייערלעשער ארויסגערופען געווארען צוהילף אין 4 ערטער :

אויף סרעבזשינסקא 47, וואו דריי פייער-לעשער-אפטיילונגען, האבען געהאט א שווערע און קאמפליצירטע ארבייט, אז דאס פייער, וואס איז אויסגעבראכען אין א וואוין-שטוב אויפ'ן ער-שטען שטאק, זאל נישט אריבער אויפ'ן פארטער, וואו עס געפינט זיך א ויידען-יועבריי. עס האט געקאסט א סך מיה, און לסוף איז געלונגען אפצו-ראטעווען די יועבריי צוזאמען מיט די מאשינען. דער היזק בעטרעפט איבער 10 טויזענד זל.

א צווייטע שרפה איז אויסגעבראכען אויף סקלאדאווע 25, וואו עס האבען אפגעברענט עט-ליכע קעמערלעך מיט פערשידענע זאכען.

חוץ דעם האבען די פייערלעשער ליקווידירט 2 קליינע שרפות אויף טרענקערא 17 און אויף פיעט רקאווער 253.

מאלאלעפשע און יעשטשע רעפשע...

צוויי ווייבספערשוינען און איין יונגעל

(א) נאך א לענגערער פאליציייאישער אבסער-וואציע זענען נעכטען ארעסטירט געווארען צוויי פערשוינטעס און איין פערשוינדעל, וועלכע מ'האט געכאפט ביי דער האנד, ביים אויסברענגען פאלש געלד.

געכאפט האט מען זיי אויף דער סרעבזשינ-סקא-גאס, נעבען דעם אלטען צמענטאוש.

זיי זענען :

יאנינא אנדזשעיטשאק, אהן א בעשטענדיגטען וואוין-ארט. זי גופא שטאמט פון א משפחה געלד פעלשער, און דאס האבען „זיצעניש" פאר קאלפאר-טירען פאלש געלד, איז שוין פאר איהר נישט קיין נייעס.

די צווייטע — איהר שותפ'טע — איז מאדאם סטעפאניא קאספער פון בזשעזשינער גאס 115. זי איז אקאר'שט-ערשט אפגעזעסען 2 מיט א האלב יאהר א „וויראק" פאר דעם זעלבען חטא, און אויך איהר גאנצע משפחה שטאמט פון די הויכע געקרא-טעוועטע פענסטער...

דאס יונגעל, וואס האט זיי צוגעהאלפען אין דעם ביזנעס איז דער 15-יאהריגער סטאניסלאוו מאלאלעפשי (פון בזשעזשינער 115), וועלכער שטאמט אויך פון א געלד-פעלשער-משפחה. סאמע אריסטאקראטיע !

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25
דיר.: ד. צעלמייסטער. אדמ.: י. קרעמאז

היינט, מיטוואך. 9.15 אוונט
רעוועלאציע-פרייזען — פון 54 גר. ביז 170 1טע רייה
צום לעצטען מאל מיט דער בעליבטער קינסטלערין
דינה האלפערן
צוזאמען מיט איהר פארטנער סעם בראנעצקי
און גאנצען אנסאמבל — דאס סענסאצ. לעבענס-בילד אין 3 אקטען מיט געזאנג פון ה. שטולמאן
די אונגעזעצליכע פרוי

מארגען דאנערשטאג, 9.15 אוונט
צום לעצטען מאל צו האלבע פרייזען
די מאדעלקע

אכטונג! פרייטאג, דעם 8 ד. ח. 9.15 אוונט
לעצטע פעערליכע פרעמיערע !
א חתונה אין תפיסה

צייכען פון קונסטמאלעריי-קורסען

א דאנק דער מיטהילף פון דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג, איז געלונגען די צייכען- און קונסט-מאלעריי-שולע אונטער דער לייטונג פון ש. אנדזשעיעווסקי צו עפענען נאך איין קורס פאר קונסט-מאלעריי ספעציעל פאר דער יוגענד פון די אלגעמיינע שולען און א מעטאדישען קורס פאר לעהרער.

די לעקציעס הייבען זיך אן דעם 15-טען ד. ח. די אפצאהלונגען זענען מינימאלע, איינשרייבונ-גען ווערען אנגענומען טעגלעך פון 4 ביז 8 אוו. אין לאקאל פון דער שולע, פיעטריקאווער 136.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקעהרט

Dr. med. **H. LUBICZ**
פאר הויט. ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 41-32
צוריקגעקעהרט
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אוונד.
זונטאג פון 9–11 ביינאכט און יום-טוב פון 9–1

מיטוואך,
6
ו'
מרחשון תרצו

נאוועמבער

זון-אויפגאנג	6.10
זון-אונטערגאנג	3.58

פאבאר - רשימה פון יאהרגאנג 1915

(א) מארגען, דאנערשטאג, ד. 7. נאוו. דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר-רשימה אין מיליטער-ביורא אויף פיעטריקאווער 165 די מענער פון יאהרגאנג 1915, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 5. קאמיסאריאט מיט די פאמיליעס, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

J K

און פון 13. קאמיסאריאט – מיט די אותיות:

I J K L Ł M N

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען א פערזענלי-כען דאקומענט און א רעגיסטראציע-שיין.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) דעם 15. ד. ח. וועט אין לאקאל אויף פיעטרקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1914 און עלטער, וועלכע האבען זיך לעת-עתה נישט צוגעשטעלט צו א מיליטער-איבער-זיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נא-מענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטא-סישער סטאראסטווע.

סאניטאר-קאנטראלע

אינ'ם מערב-טייל פון דער שטאט

(א) די היינטיגע וואך האט זיך אנגעהויבען די סאניטאר-קאנטראלע פון די געוועלבער, יאט-קעס, רעזוראנס און גאסטראנאמישע געשעפטען אין דעם מערב-טייל פון דער שטאט, אין דער געגענד פונ'ם בערנער-פלאץ.

די קאנטראל-קאמיסיעס וועלכע שטעלען פעסט דעם סאניטארען מצב אין די דאזיגע געשעפטען, געבען אויס, בעת די לוסטראציעס ענטשפרעכענדע פערארדנונגען און אנווייזונגען, וואס'ערע אינ-ווסטיציעס עס דארפען אלץ אדורכגעפיהרט ווערען.

מאנגעל אין מזומן אויפן לאדזער דיסקאנטא-מארק

(א) אויפ'ן פריוואטען דיסקאנטא מארק האט מען אין די לעצטע טעג בעמערקט א שטארקען מאנגעל פון מזומן ביי א גלייכצייטיגען מאנגעל פון ערשט קלאסיגען וועקסעל מאטעריאל. אין שייכות דערמיט איז די צאהל טראנזאקציעס, וואס זענען געשלאסען געווען, געווען א מינימאלע נאך מעהר צוליב דעם, וואס דער מאטעריאל, וואס איז צוגעשטעלט געווארען איז נישט גערן גענומען גע-ווארען דורך די דיסקאנטערען.

וואס שייך די אזוי גערופענע פינאנץ-וועקסלען האט זיך זייער צאהל אין די לעצטע טעג שטארק פערגרעסערט, די דאזיגע וועקסלען זענען זעלטען דיסקאנטירט געווארען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ-טייקען : פאטאש, (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כא-רעמזא, (פאמארסקא 12), ע. מילער. (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין, (פעטריקאווער 225), ז. גאטשינ-סקי, (פשעיאזד 59), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצ-קא 56).

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

היינט פרעמיערע!
Harry BAUR
האט געשאפען א פרעכטיגע קרעאציע, וואס איבערשטייגט „דוד גאלדער"
אין פילם
שפיל פון לידענשאפטן
אויסער'ן פראגראם:
קלאנג-צוגאבע פון P.A.T.
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייט.

הונדערטער יודישע פאַמיליעס וועלן פערלירען זייער ברויט

צוליב'ן אָפּשאַפען די מערק אין פּויזנער קאַנט

פּלענאַר־זיצונג פון 2-טען קליינהענדלער־פעראיין (זגערזשער 38)

אין לאָקאַל פון 2-טען קליינהענדלער־ פעראיין (זגערזשער 38) איז פאָרגעקומען אַ פּלענאַר־זיצונג מיט'ן אַנטייל פון דירעקטאָר פון קאַלישער האַנדעלס־פעראיין ה' וויסקאָהל. ס'איז בעהאַנדעלט געוואָרען די לאַגע פון די טאַרג־ און מאַרק־פאָהרער פון פּויזנער קאַנט אין שייכות מיט די לעצטע געשעהענישען אין לעשנאַ, וואו יודישע סחורות זענען פון אַ באַנדע כוליגאַנעס צוראַבירט געוואָרען און די הענדלער זענען געשלאָגען געוואָרען מכות רצח.

דיר וויסקאָהל ערקלערט, אַז די קאַלישער צענטראַלע האָט זיך דערוועגען אינטערוועגירט בײַ די סיים־דעפּוטאַטען פון קאַלישער קרייז געג. סקלאַדקאָווסקי און קאַרשניצקי.

וועגען דער ביטערער לאַגע פון די טאַרג־ און מאַרק־פאָהרערס רעדען אויך דער פעראײַן־פּרעזעס פּרענקעל און דער פּרעזעס פון דער פּויזנער סעקציע ה' זילבערינג. צוליב דעם, וואָס ס'זאָלען אָפּגעשאַפט ווערען די מערק אין פּויזנער געגענד, וועלען הונדערטער יודישע פאַמיליעס פערלירען דאָס ברויט.

ס'איז אויך בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען דער הכנסה־שטייער. ביז איצט האָט די קאַטעגאָריע סוחרים בכלל נישט געצאָהלט קיין הכנסה־שטייער און איצט האָבען די דאָזיגע הענדלער בעקומען צוגעשיקט „נאַקאַזען" פון 50 ביז 200 זל.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו אינטערווענירען בײַ דער פינאַנץ־מאַכט וועגען דער נעשאַפענער לאַגע.

צום סוף האָט דיר. וויסקאָהל מיטגעטיילט, אַז אויף אַ פערוואַלטונגס־זיצונג אין קאַליש, איז דער עהרען־פּרעזעס אדוו. מאַקסימיליאַן רובין בעשטימט געוואָרען אַלס יודידישער ראַטגעבער פון דער קאַלישער צענטראַלע.

נאָכ'ן צוזאַמענפאָהר פון די פּוילישע פּעדיאַטרען, מיקראָביאָלאָגען און עפּידעמיאָלאָגען אין לאָדז

דער קומענדיגער צוזאַמענפאָהר — אין לעמבערג

(א) דער דרייטאָגיגער צוזאַמענפאָהר פון די פּוילישע פּעדיאַטרען, מיקראָביאָלאָגען און עפּידעמיאָלאָגען, וועלכער איז פאָרגעקומען אין לאָדז, האָט אַרויסגערופען גרויס אינטערעס אין דער מעדיצינישער וועלט פון'ם גאַנצען לאַנד.

אין דעם פּרעזידיום פון דער מיקראָביאָלאָגען און עפּידעמיאָלאָגען־געזעלשאַפט איז אויף 2 י. געוועהלט געוואָרען, אַלס פּרעזעס: פּראָפעסאָר נאַפּאָלעאָן גאַנשיאַראָווסקי, און אַלס וויצע־פּרעזעסען די פּראָפעסאָרען לעאָן לעגיעזשענסקי און פּראָפ. הירשפעלד פון וואַרשאָ; אַלס סעקרעטאַרען: דער פּראָפ. מיקאָלאַשעק פון לעמבערג און די דאָצענטקע מאַטערנאָווסקא פון וואַרשאָ.

דער קינפטיגער, 7־טער צוזאַמענפאָהר פון די מיקראָביאָלאָגען און עפּידעמיאָלאָגען וועט פאָרקומען אין לעמבערג צוזאַמען מיט'ן אַלפּוילישען צוזאַמענפאָהר פון פּוילישע דאָקטוירים און נאַטור־וויסענשאַפטלער.

אַלס פּרעזעס פון די פּעדיאַטרען איז געוועהלט געוואָרען דער ד"ר קאָפּעטש פון וואַרשאָ.

די שטאָלען אינמיטען שטאָט ווערען ליקווידירט

(א) די אַדמיניסטראַטיווע און די סאַניטאַר מאַכט פיהרט איצט אַדורך אַ קאָנטראָלע פון די קוה־שטאַלען אין שטאָט. די קאָנטראָלע בעצוועקט צו ליקווידירען די שטאַלען, וואָס געפינען זיך אין מיטען שטאָט ווייל זיי זענען אַ שטערונג פאַר'ן געזונד סיי פון די מענשען, סיי פאַר די בהמות.

אַמטליכעס.

(א) נאָך אַ הפסקה, צוליבן קראַנק־זיין האָט ווידער איבערגענומען זיין אַמט דער קרייז אַרבייטס־אינספּעקטאָר, אינזש. וואַצלאַוו וויזשיקאָווסקי.

דער אמת'ער תנא־באַרטעק

גייט איצט זיצען אויף 6 יאָהר

(א) נעכטען איז פאַר'ן היגען קרייז־געריכט געשטאַנען אַ געוויסער מאַקס־יוליוס קרענץ, 74 יאָהר אַלט, וועלכער האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַנ'אויסערגעוועהנליכען מנובל און אכזר.

בשעת'ן האָט ער צוזאַמען מיט זיין ווייב געפיהרט אַ געשעפט אויף נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 68, און איז אָנגעגאַנגען אַלס גאַנץ רייכער מאַן.

דער שלום בית צווישען דעם פּאָרפאָלק האָט אָבער נישט לאַנג אָנגעהאַלטען, ווארום קרענץ האָט שנעל אַרויסגעוויזען בולטע סימנים פון לייכטזיניגקייט און פערברעכערישקייט. ער האָט שטאַרק געהוליעט, בע'גנבעט זיין פרוי און אַז עס האָט איהם אָנגעהויבען אויסצופעהלען געלד, האָט ער זיך גענומען צו שווינדלען, צו פעלשען, צו גנבענען.

דאָס לעבען אין שטוב איז געוואָרען זעהר ביטער, אַזוי אַז דאָס ווייב, אַמאַליא האָט עס נישט געקאָנט אַריבערטראָגען, מיטגענומען דאָס קינד און איז אַוועק וואוינען צו איהר מוטער קיין ראָדע־פּאַביאַניץ.

מאַקס־יוליוס האָט אָבער אַהין אויך געטראָפען, און געהאַלטען אין איין פאָדערען, אַז זי זאָל צו איהם צוריקגיין לעבען.

צום לעצטען מאָל, ווען ער האָט זיך מיט איהר צוזאַמענגעטראָפען, דעם 4 מאַי, ה. י. האָט ער איהר מיט וויטריאָל פערברענט דאָס פּנים און ביידע אויגען, אַזוי אַז זי איז איצט אַ מוראדיג צוקאַליעטשעטע און אַ בלינדע.

דער ווילדער אכזר האָט בעקומען אַ פּסק־דין — 6 יאָהר טורמע.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84

היינט, מיטוואָך, דעם 6־טען ד. ח. 8³⁰ אָוונט

מייסטער־קאָנצערט פון דער לאַנג־ערוואַרטעטער

אפרים צימבאַליסט

פענאָמענאַלער פידעל־שפּילער פון וועלט־רוהם.

בילעטען פון 1 זל. ביז 6 זל. פערקויפט די קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

קליינער פעליעטאָן

יודען דערשמעקען...

יודען, גאָט־צו־דאַנק, האָבען נעז... יודען דער־שמעקען!

אַז מ'זאָגט, וואו תורה, דאָרט איז חכמה — איז עס נישט בחנם געזאָגט! — טענה'ט שמילשמעלקי — אַ יודישע נאָז איז פונקט, ווי אַ יודישע קישקע, נישט אָפּצושאַצען: ווארום גייט שאַצט אָפּ אַ יודישע קישקע מיט מילץ, אַ קישקע מיט וועמפּלעך, צי גלאַט אַ געפּילטע קישקע...

ס'זענען קישקאות גדולות שלא קישקתינו אבותינו!

דאָ אָבער מיינט מען נישט קישקעס, נאָר נעז—

אחינו בני ישראל האָבען דערשמעקט אַז קרוליקעס זענען אנ'עניג, זיי האָבען דערשנאַפּט אַז די דאָזיגע חיה'לעך זענען איצט אין די פערערען". ס'וועדט אויף זיי הויפּ־סעזאָן, גייען זיי אוועקלייגען דאָס תפילין־שרייבען און ס'מאַנעפאַקטער, און מ'נייט גיין בקאַמפּיין, אין קאָמפּאַניע, הייסט עס, האָדעווען קרוליקלעך...

וואָס דאַרפט עך מיין ?!... איך אַליין האָב שוין אוועקגעזעצט צוויי קרוליקעס אויף אייער, און ס'גייט אַ גאַנג!

אַז איך בין גערעכט, און אַז די זאַך האָט ממשות זעהט מען דאָך שוין פון די צוויי סמנים:

ערשטענס האָט די טעג דאָס „העלענובעק" בעקומען אַ ניילדענעם מענדאַל פאַר קרוליטשאַנע האָדעוואַניע...

און, צווייטענס, קאָן מען אויך בקרוב זיך ריכטען אויף אַ גרויסען עקספּאָרט: אָט האָט שוין גריכענלאַנד צוגעשיקט אַ זאַפּאָטשעבוואַניע אויף אַ קרוליק...

פערלאָזט אייך, יודען זענען גערעכט — זיי האָבען נעז! כה אמר —

שמילשמעלקי.

ערפאָלג פון דער אויסשטעלונג „שוך איבער'ן קינד און יוגענדליכען"

די אויסשטעלונג א: ג. „שוך איבער'ן קינד און יוגענדליכען", וועלכע האָט זיך געעפענט אין צוזאַמענהאַנג מיט די צוויי דאָקטוירים־צוזאַמענפאָהרען אין לאָדז, האָט אַרויסגערופען גרויס פּראַינטערעסירונג אין אַלע קרייזען פון דער לאָדזער געזעלשאַפט.

די אויסשטעלונג איז באמת אונגעהויער אינטערעסאַנט און נעהמט אַרום אַלע געביטען פון קינדער־שוץ אין דער גאַנצער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע.

די אויסשטעלונג איז אָפען פון 9 אינדערפריה ביז 9 אין אָווענד, דער אַריינגאַנגס־פּרייז איז 25 גר. פאַר דערוואַקסענע, 15 גר. פאַר יוגענד און 5 גר. פאַר אויספלוגען, יעדען טאָג קומען פאָר אויף דער אויסשטעלונג אַקטועלע פאָרלעזונגען.

* * *

דער אָרגאַניזיר־קאָמיטעט פון דער אויסשטעלונג האָט איבערגעשיקט אַ דעפּעשע צו דער פרוי פון מאַרשאַל פּילסודסקי, אַלס די פּראָטעקטאָרין פון דער אויסשטעלונג.

שטורמדיגע צייטען

ראָמאַן

20

אין דעמזעלבען מאָמענט האָט ווידער אָנגעקלונגען דער טעלעפאָן. דאָס האָט מען געקלונגען פון דער קאַנצעלאַריע פון גענעראַל־גובערנאַטאָר מיכעיעוו.

— נו, וואָס הערט זיך? וואָס ערקלערט דער געפאַנגענער סעלים־כאַן? ווי האַלט ער זיך?

דער פּאָליצמייסטער איז געווען צעטומעלט. וואָס ענטפערט מען אויף די דאָזיגע פראַגען?

— קאָן מען בעטען זיין עקסעלענץ, דעם גענעראַל־גובערנאַטאָר, צום טעלעפאָן? — האָט געפרעגט דער פּאָליצמייסטער.

באַלד האָט דער פּאָליצמייסטער גערעדט מיט מיכעיעוו'ן גופא. ער האָט איהם גענוי איבערגעגעבען, ווי אַזוי די זאַך האַלט. ער האָט דערצעהלט יועגען דעם טעלעפאָן פון סעלים־כאַנ'ען און צוגעגעבען:

— עס איז איצט אַלזאָ די פראַגע, צי דער יואָס האָט גערעדט מיט מיר אויפ'ן טעלעפאָן איז טאַקי סעלים־כאַן.

מיכעיעו האָט בעפוילען, אַז מ'זאָל תיכף ברענגען דעם אַרעסטירטען צו איהם, ווייל ער וויל איהם פערזענליך אויספאָרשען.

— און וואָס איז שייך דעם געשפּרעך אויפ'ן טעלעפאָן — האָט מיכעיעוו צוגעגעבען, — האַלט איך, אַז דאָס איז אַ שפּיצעל פון סעלים־כאַנ'ס לייט.

אין אַ פּיסה־קאַרעטקע, וואָס איז געווען אַרומגערינגעלט פון עטליכע צענדליג קאָזאַקען, האָט מען דעם אונשולדיגען טשעטשעניעץ געבראַכט אין גענעראַל־גובערנאַטאָר'ס קאַנצעלאַריע.

אויך בײַם גענעראַל־גובערנאַטאָר האָט דער טשעטשעניעץ ערקלערט, אַז ער הויבט נישט אָן צו פערשטיין קיין שום זאַך, אַז ער איז נישט און האָט נישט קיין שום שייכות צו דעם בעריהמטען סעלים־כאַן.

דער גענעראַל־גובערנאַטאָר האָט בעפוילען, מ'זאָל רופען דעם אָפיציר, וואָס האָט געפּאַטשט סעלים־כאַנ'ען.

ווען דער אָפיציר איז אַריינגעקומען און דער זעהן דעם אַרעסטירטען, איז ער אַ ווײַלע געבליבען שטעהן אַ פערוואונדערטער און נישט אַרויסגערעדט קיין וואָרט.

— פאַרוואָס שווייגט איהר? — האָט מיכעיעוו געפרעגט.

— עקסעלענץ, צי וואָלט איך געקענט בעטען, אַז מ'זאָל אויף עטליכע מינוט אַרויספיהרען דעם אַרעסטירטען? — האָט דער אָפיציר געענטפערט.

מ'האָט דעם טשעטשעניעץ אַרויסגעפיהרט. דאַן האָט דער אָפיציר געזאָגט:

— יענער וועמען איך האָב געפּאַטשט, האָט נישט געהאַט קיין בערדעל. זאָל דאָס בערדעל זיין צוגעטשעפּעט? סעלים־כאַן וואָלט אַזאַ זאַך אָבער נישט געטון. ער וואָלט זיך דאָך בכיוון נישט געגאַנגען מאַכען עהנליכער צו דער פאָטאָגראַפיע, וואָס געפינט זיך אין די הענד פון דער פּאָליציי. בכלל האָב איך דעם איינדרוק, אַז דאָס איז נישט דערזעלבער, וועמען איך האָט געפּאַטשט.

— אויב אַזוי, האָט ערקלערט מיכעיעוו מיט אַ שמייכעל, — שטעהען מיר דאָ פאַר אַ מאָדנעם רעטעניש. ענטוועדער דער, וועמען איהר האָט געפּאַטשט, איז נישט געווען סעלים־כאַן, אָדער דער יואָס געפינט זיך אין אונזערע הענד איז נישט דער אמת'ער רויבער.

— עס קאָן דאָך מעגליך זיין, — האָט דער אָפיציר געענטפערט, — אַז דער געפּאַטשטער סאָלדאַט, וועלענדיג זיך אָן מיר נוקם זיין, האָט מיר בכיוון איבערגעשראָקען, און באמת איז ער גאַר נישט געווען סעלים־כאַן. איבריגענס, קאָן מען פערגלייכען די האַנדשריפט פונ'ם בריוועל צו מיר מיט די בריף, וואָס סעלים־כאַן האָט געשריבען צו בעקלער'ן און מאַקסימאָוו'ן.

מ'האָט פערגלייכט די האַנדשריפט, און די האַנדשריפט האָט געשטימט. עס איז שוין איצט נישט געווען דער מינדסטער ספק, אַז דער אָפיציר האָט געפּאַטשט דעם אמת'ן סעלים־כאַן.

— אויב אַזוי דאַרף מען שטרענג בעשטראָפען די פרוי, וואָס האָט אונז אַריינגעפיהרט אין אַ טעות — האָט מיכעיעוו ערקלערט.

דעם אַרעסטירטען טשעטשעניעץ האָט מען נאָך דערווייל געהאַלטען און דער פּאָליצמייסטער האָט אַרויסגערופען צו זיך די פרוי טשאַפּאַרידזע און איהר ערקלערט, אַז דערפאַר, וואָס זי האָט אַריינגעפיהרט די רעגירונג אין אַ טעות, ווערט זי בעשטראָפט.

— אָבער איך האָב דאָך געהאַט דערביי די בעסטע כוונות. האָט די אייגענטימערין פון רעסטאָראַן ערקלערט. — איך בין דאָך געווען זיכער, אַז דאָס איז ער.

— איהר האָט שלעכט געטון. איהר האָט אָנגעוויזען אויף דעם טשעטשעניעץ מיט'ן בערדעל ווערענד דער אמת'ער סעלים־כאַן איז אין דערזעלבער צייט געווען אין רעסטאָראַן, נאָר קיינער האָט נישט געוואוסט, אַז דאָס איז ער. אַ סאָלדאַט אין אַ גרויסען שינעל איז געווען, דערמאָנט אייך נאָר.

— אַ סאָלדאַט?... אַ סאָלדאַט?... האָט די פרוי טשאַפּאַרידזע זיך געגומען דערמאָנען, — אַדאַ איך דערמאָן זיך שוין, די קעלנערקע פון מיין רעסטאָראַן האָט מיר טאַקע עפּעס דערצעהלט אַ מאָדנע געשיכטע מיט אַ סאָלדאַט...

— אָט דאָס סאָלדאַטעל איז טאַקע געווען סעלים־כאַן, — האָט דער פּאָליצמייסטער ערקלערט.

— ער איז געזען בײַ אייך גראָד דעמאָלט, ווען מ'האָט אַרעסטירט אַ צווייטען, אַנ'אומשולדיגען.

נו, וואָס זאָגט איהר דערצו?

דער דאָזיגער אויסטערלישער פאַל האָט אויפגערודערט גאַנץ קאַווקאַז. אומעטום האָט מען חוזק געמאַכט פון דער פּאָליציי, וואָס איז אַזוי מיאוס אַריינגעפאַלען.

איבערצייגענדיג זיך, אַז ס'איז געשעהן אַ שרעקליכער טעות, האָט דער גענעראַל־גובערנאַטאָר בעפוילען צו בעפרייען דעם אומשולדיגען אַרעסטירטען טשעטשעניעץ.

אָבער וואָס זאָל ווייטער זיין מיט סעלים־כאַנ'ען? עס האָט זיך געדוכט, אַז מ'האָט איהם שוין געפּאַקט, און דאָ האָט זיך פון אַלעם גאַר אויסגעלאָזט אַ בוידעם! מען האָט ווידער געמוזט אָנהויבען דאָס געיעג נאָך איהם.

דאָס ערשטע האָט מיכעיעוו בעפוילען אַרויסצושיקען צ'ווי הונדערט קאָזאַקען אין דער אומגעגענד פון גראָזני. לויט אַלע וואַהרשיינליכקייט האָט נאָך סעלים כאַן זיך געדאַרפט געפינען נישט ווייט פון דער שטאָט, ווייל עס זענען געקומען מעשען און האָבען דערצעהלט, אַז זיי האָבען געזעהן איינעם פון די יואַסער־שטראָמען אין וואַלד הינטער גראָזני געזעהן אַ סאָלדאַט, וואָס האָט זיך אַרומגעדרעהט צווישען די בוימער. נישט האָבענדיג קיין שום חשד, האָבען זיי אויף איהם נישט געלעגט קיין ספּעציעלען אַכט, אָבער הערענדיג אַז מען שמועסט אין שטאָט, אַז מען האָט סעלים־כאַנ'ען געזעהן פערקליידעט אַלס סאָלדאַט, זענען זיי געקומען מעלדען וועגען דעם דער פּאָליציי.

די צ'ווי הונדערט קאָזאַקען זענען צוריקגעקומען מיט גאָרנישט. די אַרעסטירטע דאָרפיש איינוואוינער האָבען ווי געוועהנליך ערקלערט, אַז זיי האָבען סעלים־כאַנ'ען נישט געזעהן און הויבען נישט אָן צו וויסען, וואו ער געפינט זיך.

* *

אין קאַבינעט פון גענעראַל־גובערנאַטאָר מיכעיעוו איז אין אויגוסט 1909 פאָרגעקומען אַ געוויסע בעראַטונג. דער גובערנאַטאָר האָט איינגעלאַדען צו דער בעראַטונג אַלע גענעראַלען פון צפון־קאַווקאַז, פּאָליצמייסטערס, הויכע בעאַמטע און אַ רייהע פּאָליציי־בעאַמטע. די בעראַטונג איז געווען ספּעציעל געווידמעט דער פראַגע ווי אַזוי צו כאַפּען סעלים־כאַנ'ען.

לאַנג האָבען זיך די פּאָליצמייסטערס, גענעראַלען און הויכע בעאַמטע בעראַטען אין גענעראַל־גובערנאַטאָרס קאַבינעט, און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען ערשטענס: צו שאַפען אַ ספּעציעלע שטענדיגע אָפּטיילונג פון געהיים־אַגענטען אין דער צאָהל פון פופציג מאַן, וואָס זאָלען אַרומגעהן אַלס פערקליידעטע טשעטשענצעס אין די פערשידענע אַולען און אויסשפּיוען דאָס אָרט פון סעלים־כאַנ'ס בעהעלטעניש. די דאָזיגע געהיים־אַגענטען דאַרפען אין די געשפּרעכען זייערע מיט די בערג־איינוואוינער זיך דערוויסען, וואו סעלים־כאַן האַלט זיך אויף. צווייטענס זענען בעשטימט געוואָרען שטענדיגע ציעלע אָפּטיילונגען פון מיליטער, וואָס האָבען געהאַט בלויז די איינציגע אויפגאַבע: זוכען און כאַפּען סעלים־כאַנ'ען

(ווייטער קומט)

בריף אין רעדאַקציע

חשוב'ער ה' רעדאַקטאָר!

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ידיעה, וואָס האָט זיך בעוויזען אין אייער וו. צייטונג פון 1 ד. ח. אונטערן קעפּעל: „ענטדעקט אַ שמוגעל־אַפּערע אין לאָדז" בעט איך אייך אָבצודריקען פאָלגענדע ערקלערונג, דאַנקענדיג אייך פאָראויס.

פערקעהרענדיג אין די העברעאיסטישע און ציוניסטישע קרייזען, האָב איך זיך דאָרט צופעליג בעקענט מיט עטליכע ארץ־ישראל'דיגע בחורים, וועלכע זענען געקומען קיין לאָדז חתונה האָבען.

מיט איינִיגע פון זיי האָב איך זיך בעפריינדעט און אויף זייער בקשה האָב איך זיי געהאָלפען צו ערלעדיגען פערשידענע פאָרמאַליטעטען, וועלכע זענען געווען פערבונדען מיט זייער חתונה האָבען, נישט נעמענדיג דערפאַר קיין שום בעלוינונג.

איך בעטאָן, אַז קיין שום אַנאָנסען אין די צייטונגען, דאָס איך פיהר אַדורך שידוכים, האָב איך נישט געגעבען, און מיט קיין שום אומלעגאַלע עמיגראַציע קיין ארץ־ישראל, האָב איך זיך נישט בעשעפטיגט. איך האָב אויך קיינעם נישט בעשווינדעלט און בײַ קיינעם קיין געלד נישט אויסגענאַרט.

ליידער בין איך געפאַלען אַ קרבן פון אַ פאַטאַלער מיספערשטענדניש, וואָס וועט אין משך פון די נאָהענטסטע טעג אויפגעקלערט ווערען.

מיט אַכטונג

ש. גראַבאָוויעצקי.

די ציגעלניעס פון „פּראַצאַ"

די שטאָט־פּע רוואַלטונג האָט איבערגעגעבען דורך אַ קאָנקורס די פּאַכט פון די שטאָטישע ציגעלניעס דעם פּראָפעסיאָנעלע ארבייטער־פעראיין פון דער צעראַמישער אינדוסטרי „פּראַצאַ". די ציגעלניעס געפינען זיך אויף אביוואַטעלסקאַ 37 און טשעשקאָווסקיעגאָ 7 אויף ראָקיטשע.

דער מאַגיסטראַט האָט זייט דעם יאָהר 1929 געפיהרט די ציגעלניעס אויף אייגענער הענד: אין יאָהר 1930 זענען די ציגעלניעס אָפּגעשטעלט געוואָרען און 200 ארבייטער זענען געבליבען אָהן ארבייט.

אַ דעלעגאַציע פון די ארבייטסלאָזע ארבייטער האָט זיך געווענדעט צום דעמאָלסדיגען וואָיעוואָדע ה' יאַשטשאָלט מיט דער ביטע וועגען אינטערווענץ און הילף. דער וואָיעוואָדע האָט געראַטען די ארבייטער צו גרינדען אַן אייגענע קאָאָפּעראַטיווע ציגעלניע און צו דעם צוועק פּאַכטען די שטאָטישע ציגעלניעס, מיט דער הילף פון וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט איז דער ענין אדורכגעפיהרט געוואָרען, אין פערלויף פון די 3 יאָהר האָט זיך די אונטערנעהמונג שטאַרק פונאַנדערגעוואַקסען, ס'זענען פּראָדוצירט געוואָרען דורך דער צייט 15 מיליאָן ציגעל פאַר אַ האַלב מיליאָן זלאָטיס, ס'זענען בעשעפטיגט 150 ארבייטער מיט 500 משפּחה־מיטגלידער.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאַל־ארצט פאַר ווענערישע הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט. זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן!

היינט — פייערליכע פּרעמיערע אין קינאָ „ריאַלטאָ"

„דער חלום פון אַ זומער־נאַכט" — דאָס לעבענס־ווערק פון דעם געניאַלען יודישען רעזשיסער מאַקס ריינהאַרט

היינט מיטוואָך קומט פאָר אין די הערליכע זאַלען פון קינאָ „ריאַלטאָ" (פּזשעיאַזד 1) די לאַנג ערוואַרטעטע פּרעמיערע פון שעקספּירס אונשטערבליך ווערק „אַ חלום פון אַ זומער־נאַכט". רעאַליזירט דאָס דאָזיגע ווערק פאַרן פילם האָט דער גרעסטער טעאַטער מייסטער פון 20טען יאָהרהונדערט, דער שטאָלצער יוד מאַקס ריינהאַרדט. מאַקס ריינהאַרדט איז איינער פון די אינטערעסאַנטסטע טעאַטער־נאָוואַטאָרען פון אונזער צייט. יאָהרען לאַנג האָט ער אָנגעפיהרט מיטן טעאַטער־לעבען אין דייטשלאַנד, פון זיין שולע און אונטער זיין אויפזיכט זענען אויסגעוואַקסען די גרעסטע מייסטער פון דייטשען טעאַטער אין די לעצטע 30 יאָהר, זיינע גלענצענדע און אָפּטמאָל רעוואָלוציאָנערע טעאַטער־אויפפיהרונגען זענען שטענדיג געווען דאָס טאָג־געשפּרעך אין דער קולטורעלער וועלט. די לעצטע געשעהענישען אין דייטשלאַנד האָבען אונמעגליך געמאַכט מאַקס ריינהאַרדטען ווייטער צו שפּיגען די גאָלדענע קייט פון זיין טעאַטראַלער קונסט. אַלס שטאָלצער יוד האָט מאַקס ריינהאַרדט געמוזט אוועקגעהן פון זיין געבורטס־היימאַט דייטשלאַנד און אַלס פּליט איז ער אַנגעקומען קיין אַמעריקאַ, וואו ער איז וואַרים, מיט אָפענע אַרעמס בעגריסט געוואָרען דורך די גרעסטע טעאַטער מענעדזשערס. מאַקס ריינהאַרדט האָט אין אַמעריקאַ געפונען אַ גרויס פעלד פאַר זיינע טעאַטער אויפפיהרונגען. בערוהיגענדיג זיך פון זיינע איבערלעבונגען אין דייטשלאַנד, האָט זיך מאַקס ריינהאַרדט איינגעשפּאַנט אין דער ארבייט און רעאַליזירט דעם שענסטען פילם שעקספּירס „אַ חלום פון אַ זומער נאַכט".

אין דעם דאָזיגען פילם האָט ריינהאַרדט געוואָלט ווייזען זיינע פערפאָלגער אַז העם יודען קען מען אַרויסטרייבען פון זיינע אַלט־איינגעזעסענע ערטער, אָבער דעם יודישען גאָניוס, די יודישע יצירה־קראַפט וועט קיין שום קאַטאַקליזם נישט צושטערען.

די רעאַליזירונג פון דעם פילם „אַ חלום פון אַ זומער נאַכט" וועט מאַקס ריינהאַרדטען פעראייביגען אין דער געשיכטע פון קינאָ. ווייל זעלטען ווען אַ פילם זאָל אַזוי בעצויבערען דעם צושויער, ווי עס איז דער פאַל מיט מאַקס ריינהאַרדטס ווערק. מיר לעבען איצט איבער שווערע מאָמענטען, יעדער יוד טראָגט זיין פּעקעל צרות, און עס בענקט זיך דעריבער נאָך אַ ווערק, נאָך אַן אויפפיהרונג, וואָס זאָל אונז בעפרייען אויף אַ ווייַלע פון דער גרויער טאָג־טעגליכקייט. אַזאַ ווערק איז „אַ חלום פון אַ זומער־נאַכט" אין דער פּראַכטפולער רעזשי פון מאַקס ריינהאַרדט. אומעטום, וואו דאָס דאָזיגע ווערק איז דעמאָנסטרירט געוואָרען איז עס אויפגענומען געוואָרען מיט רוישענדען בייפאַל. די גרעסטע וועלט־צענטרען ווי ניו־יאָרק, פּאַריז, לאָנדאָן יובלען פון בעגייסטערונג פאַר מאַקס ריינהאַרדט'ס לעבענס־ווערק „אַ חלום פון אַ זומער נאַכט". אויך אין וואַרשאָ וואו דאָס דאָזיגע ווערק ווערט דעמאָנסטרירט זייט 2 טעג איז דאָס פּובליקום בעגייסטערט און ענטציקט.

אַ דאַנק דער ריהרעוודיגער דירעקציע פון קינאָ „ריאַלטאָ" וועט דאָס יודישע קינאָ־געהענדע פּובליקום האָבען די מעגליכקייט אָנצוזעהען מאַקס ריינהאַרדט'ס ווערק „אַ חלום פון אַ זומער־נאַכט". דער אינטערעס צו דער אויפפיהרונג פון דעם פילם איז אַזוי גרויס, אַז כמעט אַלע בילעטען אויף דער היינטיגער פייערליכער פּרעמיערע זענען שוין צוגעפּאַסט געוואָרען, אַזאַ אינטערעס צו אַ פילם איז שוין לאַנג נישט נאָטירט געוואָרען בײַ אונז אין שטאָט, דער יודישער קינאָ בעזוכער וועט געהענדיג אין קינאָ „ריאַלטאָ" אויפן פילם „אַ חלום פון אַ זומער־נאַכט" אַפּלאָדירען נישט בלויז דעם גענִיאַלען מייסטער מאַקס ריינהאַרדט נאָר אויך דעם שטאָלצען מוטיגען יודען, מאַקס ריינהאַרדט וואָס האָט אין זיין נייעם גלות, אין אַמעריקאַ געשאַפען דעם שענסטען פילם פון דער היינטיגער צייט, „דעם חלום פון אַ זומער־נאַכט".

אייער באַגאַזש ווערט אָפּגענומען פון דער היים און צוגעשטעלט קיין **ארץ־ישראל**
דורך **PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6**
ביליג און שנעל. קלינגט טעל. נומערען 129-25 און 247-75

אַ פריילעכע און אַ פרייער

זענען אָפּגענאַרט געוואָרען אויף אַן אַלטען סיסטעם

(א) וויפיל מאָל מ'זאָל נישט רעדען, וויפיל מאָל מ'זאָל נישט שרייבען — עס העלפט נישט: לייכט־גלויביגע און נאַאיווע וואַקסען אַזוי ווי די שוועמלעך נאָך אַ רעגען...

צוויי נייע פאַלען מיט איינקויפען „מציאות פון גנבים":

אויף פּיעטרקאָווער גאַס האָט זיך אַ געוויסע ריי'זעל זיידמאַן (פון פּיעטרקאָווער 41) איינגעהאַנדעלט בײַ „אַ רוסישען רעעמיגראַנט" אַ פּאָר בריליאַנטענע אויערינגלעך פאַר 90 זלאָטעס, און אויף נאָוואָמיעסקאַ 19 האָט דער לענטשיצער איינוואוינער, פראַנצישעק בזשעזשינסקי זיך געקויפט בײַ 2 אומבעקאַנטע פערשוין אַ בריליאַנטענעם רינג פאַר 50 זלאָטעס.

דער סוף איז, אַז די אויערינגלעך צוזאַמען מיט'ן רינג זענען אַ שמעק טאַבאַק נישט ווערט. פּאָליציי זוכט די שווינדלער.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־ארצט פאַר הויט, געשלעכטס־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 יומטאָו. **אַלע אַרט אַנאַליזען**
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן
אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

קאָווע מיט אַרשעניק

זי האָט געסמ'ט דעם מאַן, דעם אכזר

(א) די 47־יעהריגע זוזאַננאַ גזשיבטשינסקאַ (פון־דער יודישער גאַס 30) האָט בשעתו געהאַט פון איהר מאַן צו זינגען און צו זאָגען. ער, דער מאַן איהרער, איז געווען, כנהוג, אַ מורא'דיגער שיכור און סקאַנדאַליסט, און זי מיט די צוויי קינדער זענען דורך איהם ממש טעראָריזירט געוואָרען.

ויהי היום — האָט דער בעל דבר גענומען און געמאַכט אַ שטאַרב.

מילא, געשטאָרבען בעגראָבען ונאמר אמן...

האָט אָבער עמיצער שפּעטער גע'מסר'ט, אַז די זוזאַנאַ האָט איהר מאַן פערסמ'ט מיט אַרשעניק צוגעשאָטען אין קאָווע, און מ'האָט דעם מת אויפגעגראָבען און געפּלמעסט: ס'האָט געשטימט — טאַקי אַרשעניק געווען.

נעכטען האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס אין לאָדזער קרייז־געריכט.

פּאַרפאַלען

צובראָכען ביידע פיס.

(אַ) אויף בזשעזשינער גאַס, בעת'ן שפּאַנען די פערד איז אַרונטערגעפאַלען אונטערן וואָגען דער בזשעזשינער פוהרמאַן, יאַנקעל וואַכטמאַן. דער וואָגען איז אַריבערגעפאָהרען איבער איהם, און איבערגעבראָכען ביידע פיס. אין אַ שווערען צושטאַנד האָט איהם פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל.

זעלבסטמאָרד

(אַ) אויף סמוגאָוואַ 50 האָט זיך געסמ'ט מיט סובלימאַט די 24־יעהריגע אַננאַ פּאַנישטשאַק. פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. די סיבה פונם זעלבסטמאָרד — ענטוישונג אין ליבע.

אַ ביטערער טויט

(אַ) אין דער שאָפּע אויף זשאַביע 15 האָט מען געפונען אַ פערסמ'טען אויף טויט מיט דענאַטוראַט־ספּירט דעם שלעפער סטאַניסלאַוו קאַלאָטשינסקי.

פערברענט געוואָרען לעבעדיגערהייד

(אַ) אין דאָרף ריכקאָוו, קאַלישער קרייז, איז בעת אַ שׂרפה, פערברענט געוואָרען לעבעדיגערהייד דער פויער יוזעף מישעשיעלסקי.

פערסמ'ט אויף טויט

(אַ) אין דער וואוינונג פון דער דענטיסטקע, האַנעלפּ אין טאָמאַשאָוו־מאַזאָוויעצקי, זענען פערסמ'ט געוואָרען מיט גאַז אויף טויט, דער דענטיסטקעס עלטערן: יוזעף און ראַזאַליאַ קאַרטון.

אונטערגעוואָרפען אַ קינד.

(א) אין דער אָפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ בײַ דער לאָדזער שטאָט פערוואַלטונג (זאַוואַדסקאַ 11) האָט מען איבערגעלאָזט אַ 2־יאָהריג מיידעלע. דאָס קינד האָט מען איבערגעשיקט אין דערציהונגס־הויז.

פאַר 7 זל. פון לאָדז קיין וואַרשאַ און צוריק

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, ווערט אָרגאַניזירט אַ גרויסער צוזאַמענפאָהר פון גאַנץ פּוילען קיין וואַרשאַ. אויף דער פייערונג פון אונאָפּהענגיקייטס יום־טוב, וועלכער וועט דאָס יאָהר, אַלס אין יאָהר פון טרויער טראָגען אַ ספּעציעל פייערליכען כאַראַקטער.

אין פּראָגראַם איז פאָרגעזעהן אַ גרויסע מיליטערישע רעווי אויפ'ן מאָקאָטאָווער פעלד.

בכדי צו געבען די מעגליכקייט אַלע אַנטיילנעהמער זיך צו בעקענען מיט וואַרשאַ, האָט די ליגע פאַר טוריסטישער פּראָפּאַגאַנדע אויסגעפּועל'ט בײַם קאָמוניקאַציע־מיניסטעריום בעדייטענדע באַהן־הנחות פאַר די פאָהרענדע קיין וואַרשאַ. אויפ'ן יסוד פון די אַנטיילנעהמער קאַרטען וועט יעדער וואָס וועט קומען קיין וואַרשאַ אין דער צייט פון 9 ביז'ן 11 ד. ח. בעקומען 50 פּראָצענט הנחה אויף דער באַהן פון דעם געוועהנליכען טאַריף קיין וואַרשאַ און די צוריקרייזע אַהיים וועט זיין געווענליך אומזיסט, מיט'ן בעדינג, אַז די צוריקרייזע וועט זיך ענדיגען דעם 12 ד. ח. 12 אַ זייגער בײַנאַכט.

די אַנטיילנעמער־קאַרטען צו 3 זל. וועלען אויסער די באַהן־הנחה זיין גילטיג אויף דער מיליטער־רעווי אומזיסט אַריינצוגעהן דעם 11 ד. ח. אויף ספּעציעלע פּלעצער, וואָס וועלען רעזערווירט ווערען דורכ'ן פּראָפּאַגאַנדע־קאָמיטעט (אַ געוועהנליכער בילעט קאָסט פון 3 ביז 5 זל.)

אַנטיילנעמער־קאַרטען און בילעטען שוין צו בעקומען אין רייזע־ביוראָ „וואַגאָן־לי־קוק", פּעטריקאָווער 68 טעל. 170.77.

ראַספּוטין און זיין יודישע געליבטע

(שטוינענדע לעבענס־געשיכטע דערציילט פון איהר אַליין)

איבערגעגעבען פון ה. אַקערמאַן.

די סעקטאַנטען וואַלגערען זיך אַלע אויף דער ערד, און מאַן און פרוי בעהעפטען זיך ווילד, ווער מיט אַ פרעמדענס ווייב, ווער מיט אַ נאָהענטער קרובה... אַלץ צונויפגעפלאָכען אין אַ ווילדער רעליגיעז־מיסטישער אָרגיע פון ליידענשאַפט און זנות...

גאָר אַ סך האָבען אויסגענוצט די דאָזיגע אָרגיעס פאַר פשוט'ע „ערדישע" ציועקען. זיי האָבען זיך איבערצייגט, אַז דורך דעם דאָזיגען וועג פון כלומרשט דינען גאָט דורך אַזעלכע אָרגיעס פון „רעליגיעז־מיסטישער דערהויבונג", קאָן מען גאַנץ געשמאַק געניסען פון פרויען־ליבע ווען עס איז גאָר גאָר אַ געשמאַקער ביסען....

איז דען אַ חידוש וואָס אין אַ קורצער צייט האָט זיך די סעקטע צעוואַקסען אין צעהנדליגער טויזענטער נאָכפאָלגער און חסידים?.. עס האָבען געפּוסטעוועט קלויסטערס.

וואָס האָבען זיי בעדאַרפט געהן אין קלויסטער און הערען דעם גלח'ס מוסר, אַז ער אָדער זי האָבען געקאָנט ווערען אַ „כליסט" און דינען גאָט מיט פייערדיגע קושען אויף די ליפּען פון אַ פרעמדער פרוי אָדער אַ פרעמדען מאַן?

אַ סך מוזשיקעס האָבען דאַן אַוועקגעוואָרפען זייערע היימען, זייערע ווייבער מיט די קינדער און האָבען זיך אַוועקגעלאָזט אין דער וועלט אַריין „אַפריכטען גלות" — און דאָס האָט געהייסען ווערען אַ „כליסט" און לעבען אַ גוטען און פרעהליכען טאָג....

אָט אין יענער צייט פון די „כליסטען" האָט אַ פּראָסטער מוזשיק מיט'ן נאָמען גריגאָרי יעפימאָוויטש ראַספּוטין, פון דעם דאָרף פּאָקראָוסקאַיע, טאָבאָלסקער גובערניע, אין סיביר, פערלאָזט זיין ווייב מיט דריי קינדער און איז אַוועקגעגאַנגען „אַפריכטען גלות" — און ער איז געוואָרען אַ „כליסט".

ער איז געווען אַ הויכער, אַ גלייכער ווי אַ דעמב מיט שוואַרצע, טיפע אויגען, מיט אַ לאַנגער טשופּרינע האָר, און ער איז אין פּאָקראָוסקאַיע פערעכענט געווען פאַר אַ צודרעהטען קאָפּ, פאַר אַ האַלב־משוגענעם.

ער האָט געהאַט אַן אַלטען פאָטער. פלעגט ער איהם ממית'ן און שלאָגען, און ביז דאָס גאַנצע דאָרף מוזשיקעס פלעגען זיך נישט צוזאַמענלויפען און ראַטעווען דעם אַלטען יעפים'ען, פלעגט איהם דער צודרעהטער זוהן זיינער נישט אָפּלאָזען פון זיינע הענט.

גריגאָרי פלעגט אויך שלאָגען זיין ווייב און קינדער און זיי האָבען אַלע מורא געהאַט פאַר איהם ווי פאַר אַ קדחת. און אַלע צוזאַמען פלעגען זיי שטאַרבען פון הונגער.

גריגאָרי ראַספּוטין איז אין פּאָקראָווסקאַיע געווען אַ „בינדיוזשניק" (ער פלעגט איבערפיהרען משא). אָבער צוליב זיינע שגעונות האָט מען מיט איהם נישט געוואָלט האָבען צו טון און מען פלעגט איהם נישט געבען צו פערדינען. פלעגט ער אַ סך מאָל אומגעהן בעטלען איבער די דערפער מיט אַ טאָרבע און זיין ווייב מיט די קינדער פלעגען דריי מאָל אַ טאָג אויסגעהן פון הונגער.

גריגאָרי פלעגט זעהר זעלטען קומען אין קלויסטער צו די מאָליטוועס (תפילות). ער פלעגט זאָגען אין דאָרף, אַז ער אַליין איז דאָס דער פערטרעטער פון הימעל און אַז ער איז אַרונטערגעקומען פון הימעל ראַטעווען די אָרימע און זינדיגע מענשהייט. איז ווען דער גלח פון דאָרף און די איבריגע גויים זאָלען איהם נישט געווען האַלטען פאַר קיין צודרעהטען קאָפּ, פאַר קיין צודולטען, וואָלט מען איהם געווען אַריינגעזעצט אין אָסטראָג פאַר רעדען אַזעלכע אַפּיקורסישע רייד, אָבער מיט אַ משוגענעם האָבען זיי גאָר נישט געוואָלט עפּעס האָבען צו טון.

אָט דער צודולטער מוזשיק גריגאָרי פון פּאָקראָווסקאַיע, געהט אַוועק פון זיין ווייב מיט קינדער און שליסט זיך אָן אָן די „כליסטעס", און וואַרט דאָרט גאָר אין גיכען אַ גלח.

ער האָט אַפילו רעכט נישט געקאָנט שרייבען און לייענען. קוים, קוים וואָס ער האָט געקאָנט אונטערשרייבען זיין נאָמען, און דאָך איז ער געוואָרען אַ גלח. און עס איז זיך גאָר נישטאָ וואָס צו חידוש'ען דערויף, ערשטענס, האָט מען קיין גרויסען למדן נישט בעדאַרפט צו זיין אין יענער סעקטע. יוער עס האָט געקאָנט עטליכע „מאָליטוועס" (תפילות) זינגען, און יוער עס האָט נאָך דערצו געהאַט אַן אויסערגעוועהנליכען אויסזעהען, און ווער שמועסט נאָך, אַז ער האָט געהאַט עטליכע ווייבער אָנהענגערינס (חסידות'טעס) — נו, נו, איז יענער שוין געווען דער פּאַסיגסטער צו ווערען אַ גלח.

אַז גריגאָרי'ן האָט מען אין דאָרף בײַ איהם געהאַלטען פאַר אַ משוגענעם, אַז אַלע האָבען איהם אויסגעלאַכט — דאָס האָט קיינער אויסער אין פּאָקראָווסקאַיע נישט געוואוסט, איז גריגאָרי גיך בעריהמט געוואָרען.

געהענדיג פון דאָרף צו דאָרף מיט דער טאָרבע אויף די פּלייצעס, מיט דעם שמוציגען הילוך זיינעם, איז גריגאָרי ראַספּוטין אָנגעקומען אין דעם דאָרף באָרעצקאַיע, וואו עס האָבען זיך געפונען עטליכע הונדערט „כליסטען". איז ער באַלד געוואָרען איינער פון זיי. ער האָט נישט געהאַט קיין שלעכטע שטימע צו זינגען. און בײַ די גאָטעס־דינסטען בײַ זייערע פלעגט מען זיין שטים הערען העכער פון אַלעמענס. ער פלעגט זיך פערגעהען אין אַזאַ התלהבות, אַז אָט האָט זיך געדאַכט יועט פון איהם אַרויסגעהען די נשמה זיינע און זי יועט זיך פערייניגען מיט יעזוס'ן אין הימעל...

אַ פּאָר חדשים איז גריגאָרי ראַספּוטין אָפּגעיועזן אין באָרעצקאַיע צווישען די „כליסטען" ווי אַ פרעמדער. אַ חוץ זינגען שעהן האָט ער זיך ציוישען די מענער מיט גאָרנישט אויסגעצייכענט. אָבער די ווייבער, באַלד נאָר ווי זיי האָבען איהם דערזעהן האָבען זיי יועגען איהם אָנגעהויבען צו רעדען. און עס האָט שוין אַ פּאָר מאָל געהאַלטען דערביי, אַז די מוזשיקעס פון דאָרף זאָלען דעם פרעמדען (ראַספּוטינ'ען) געיוען אַרויסטרייבען, און איבער וואָס מיינט איהר?

אין די באַקעטע גאָטעס־דינסטען, יואָס פלעגען יעדען שבת־נאַכט פאָרקומען בײַ דער סעקטע, איז ראַספּוטין געיוען מעהר „גלויביגער" פון אַלעמען און ער פלעגט איבערבלייבען אין דער פינסטער שוין לאַנג נאָכדעם יוי אַלע זענען זיך צוגאַנגען. און נישט אַליין איז ער איבערגעבליבען, נאָר אַלע־מאָל מיט אַן אַנדער גויע...

בײַ יענער סעקטע איז געיוען אַ געזעץ, אַז נאָכדעם יוי מען לעשט־אויס די ליכט און מען נעהמט זיך טאַנצען, טאָר שוין דער באַלעבאָס פון שטוב מעהר יענע נאַכט נישט אָנצינדען קיין לאָמפּ אָדער אַ ליכט. נאָר אין הויז בײַ איהם דאַרף בלייבען פינסטער.

איז אין יענע פינסטערע נעכט פלעגט ראַספּוטין אַ סך מאָל אויסבלייבען אַלעמאָל מיט אַן אַנדערער „גלויביגער", ביז אין דאָרף האָט מען יועגען איהם גענומען רעדען שלעכטס, און עס וואָלט יוער ווייסט צו וואָס געיוען געקומען, ווען דאָס מזל זאָל ראַספּוטינ'ען נישט געיוען צושפּילען.

איינמאָל האָט זיך אין יענעם דאָרף דערטרונקען בײַ אַ בעל־גוף אַ צעהן־יעהריג שיקסעל און מען האָט זי פון טײַך אַרויסגעצויגען אַ טויטע — אַזוי האָט שוין יעדערער געמיינט.

(ווייטער מאָרגען)

געשאפן א קאמיטעט

פאר׳ן „פראדוקטיוויזאציע-פאנד" ביי פועלי אגודת ישראל אין לאדז

אין שייכות מיט דער פראקלאמירטער אקציע פאר׳ן „פראדוקטיוויזאציע - פאנד" איז אויף דער איניציאטיוו פון פא"י, גערופן געווארן אין לאקאל פון דער פא"י-צענטראלע אין לאדז, א גרויסע בעראטונג.

די בעראטונג, אין וועלכער עס האבן אנטייל גענומען א גרויסע צאהל אנגעזעהענע לאדזער פאלקס-טוער, עפענט ה׳ פ. לאנדענבערג מיט א איינלייטונגס-רעדע אנווייזענדיג אויף דער וויכטיגקייט פון דער אקציע, וועלכע האט דעם צוועק צו גרינדען ארבייטס - קאאפעראטיוון פאר יודישע ארבייטס-לאזע און אויסלערנען פאכען די יודישע יוגענדליכע.

די בעראטונג איז נעפיהרט געווארן אונטערן פארזיץ פון ד"ר יעקב שלאסער. אין דער גרינדליכער דיסקוסיע, אין וועלכער אלע אנוועזענדע אויף דער בעראטונג נעמען אנטייל, איז אנגעוויזען געווארן, אז פאר דער פאראריממטער יודישער מאסע אין דער איצטיגער צייט, קאן נאר קאנסטרוקטיווע הילף ווי עס איז לינדערן די גרויסע ארבייטס-לאזיגקייט פון דער יודישער יוגענד. אין רעזולטאט איז געשאפען געווארן א קאמיטעט פאר׳ן פראדוקטיוויזאציע פאנד" אין לאדז.

אין קאמיטעט זענען אריין: י. מ. גוטער, ד"ר י. שלאסער, אדוו. פ. לובינסקי, פרנס א. רעכטמאן, הרב ה. הארצשטארק, הרב ד"ר שמחה טרייסטמאן, פרנס רעד. א. נ. פרידענזאן, פ. לאנדענבערג, י. דייטש, פרנס י. צעדערבוים און י. בילויער.

ס׳איז באלד פארגעקומען די קאנסטיטואירונג און ס׳איז געוועהלט געווארן: פרנס א. רעכטמאן — פארזיצער, ד"ר י. שלאסער, אדוו. פ. לובינסקי און י. שילדהויז — קאסירערס. די אנוועזענדע האבען באלד אויפ׳ן ארט געשפענדעט א גרעסערע סומע אויפ׳ן פראדוקטיוויזאציע-פאנד

נישט שטענדיג געראט עס...

נעכאפט א היבשע גנבים-באנדע

(א) מיט א קורצער צייט צוריק האבען גנבים ארויסגעטראגען פון „קיילך און גאלדא׳ס" כעמישע וועשעריי א טראנספארט מלבושים פאר אנ׳ערך 4.5000 זלאטעס, און זענען נעלם געווארן.

טאמער איז עס נאך געווען ווייניג, האט די „חברה" נעכטען ביינאכט ווידער געמאכט א „וויזיט" אין דער וועשעריי.

דאס מאל איז עס זיי אבער נישט אדורך גלאט, ווארום דער וועכטער האט געמאכט א געוואלד, און מ׳האט די חברה-לייט אנגעהויבען נאכ-צויאגען.

דערווייל האט מען פערהאלטען איבער 10 פערזאן.

מחמת דעם וואויל פון דער אויספארשונג, ווערען זייערע נעמען דערווייל נישט אפגעגעבען.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג

(קאמוניקאטען)

פאפולערע פארשטעלונג אין ראזמאיטאשטשי

היינט מיטוואך 9.15 אוונט ווערט געשפילט אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" צום לעצטן מאל דאס שטארק אויסגענומענע סענסאציאנעלע לעבענס-בילד „די אונגעזעצליכע פרוי" מיט די יונגע קינסטלערין דינה האלפערן אין דער טיטעל-ראל. מארגען דאנערשטאג ווערט געשפילט צום לעצטען מאל דימוזיקאלישע קאמעדיע „די מאדעלקע". ס׳איז כדאי צו בעמערקען, אז ביידע פארשטעלונגען ווערען געשפילט צו פאפולערע פרייזען.

פרייטאג ד. 8-טען ווערט געשפילט די סענסאציאנעלע פיעסע „א חתונה אין תפיסה" ווי די קינסטלערין דינה האלפערן בעווייזט זיך אין איהר גאנצען גלאנץ.

פון פוילישען טעאטער

היינט 7.30 אוונט ווערט אין שטאטישען פוילישען טעאטער געשפילט האפמאנטאל׳ס „קאשדי טשלאוויעק". פרייטאג ווערט געגעבען א פרעמיערע „לאזוראווע וו׳בזשעזשע".

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף 10 פאמארסקא 10
פראנט II שטאק, טעל. 131-86
נעמט אן פון 6 ביז 8 אוונט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	94.75
3 פראצענטיגע בודאוולאנע	40.25
4 „ דאלארובקא	51.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	61.13
5 „ ווארשאווער ש.-ב. 1934	51.25
5 „ לאדזער	47.00
ענגלישער פונט	26.17
דאלאר אפיצ. 5,31 — ניסט-אפיציעל	5.30
גאלד-דאלאר	9.02
גאלד-רובל	4.74
דייטשער מארק	1.39

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, ד. 6-טען נאוועמבער

6.34 גימנאסטיק. 6.50 פליטען. 8 אודיציע פאר שולען. 11.57 צייט-סיגנאל. 12.03 ידיעות. 12.15 שמועס. וועגען שול-דאקטוירים. 12.30 קאנצערט. 1.30 פליטען. 3.12 בערזע. 3.15 עקספארט. 3.20 בערזע. 3.30 קאנצערט. 4 פאר עלטערע קינדער. 4.20 לידער. 5 „מיר דיסקוטירען". 5.20 קאנצערט. 5.50 „די וועלט לאכט". 6 קאמערל-קאנצערט. 6.30 פעליעטאן. 6.45 פליטען. 7.20 רעקלאמע-קאנצערט. 7.35 ספארט. 7.50 רעפארטאזש. 8 מוזיק. אודיציע. 8.45 אווענד-ידיעות. 9 שאפינ׳ס שאפונגען. 9.40 פאעזיע. 9.55 שמועס פאר דאקטוירים. 10.05 קאנצערט. 11 ידיעות, קאמוניקאטען. 11.05 טאנץ-מוזיק.

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעמיערע!
רעוועלאציע פון עקראן אויף דער גאנצער וועלט
„דער קליינער פו-לקאווניק"
SHIRLEY TEMPLE אין הערליכען פילם
אין דער הויפטראלע: Lionel Barymore
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבען און אקטואליטעטען פון „פאט".
אנהויב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 4 א זייגער נאכמ., שבת און זונטאג 12 בייטאג.

וויכטיג
פאר יעדער פירמע!
שילד
מאדערן
פינקטליך
ווילט איהר אייער געשעפט
זאל האבען די געהעריגע
רעקלאמע? בעשטעלט אייערע
דרוק-ארבייט
אין דער בעוואוסטער
שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
8 צעגעלניאנא 8 פראנט
טעל. 255-09
שעהן און פינקטליך אויסגעפערטיגט.
— ביליגע פרייזען. —

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע-מאכט די אלטעסטע
היטע!
אויף גאנץ נייע ווי אויך נייע היטען צו
3.50
Modystka
„TOLA"
23 Zawadzka 23

לעזט און פערשפרייט
דעם נייעם
פאלקסבלאט

Dr. med.
Jakubowicz
צוריקגעקעהרט
פאלודניאווא 9, טעל. 109-71.
נעמט אן פון 10–12 און פון 4–6 אוו.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11–2 און פון 5 ביז 8.30

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92
נעמט אן פון 10–12 און פון 5–7 אוו.

Lekarz-dentysta
S. Babad
פאמארסקא 22, וו. 6
נעמט אן טעגליך פון 10–2 און 3–8 אוו
קינסטליכע ציינער
ווערן אויסגעפערטיגט פינקטליך אויפ׳ן ארט

Dr. med.
G. Wegmajstrowa
18 Śródmiejska 18
tel. 246-58
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן טעגליך פון 5–7 יאכמיטאג.

Dr. med.
H. Wajs
כירורג
וואוינט יעצט
פיעטריקאווער 17
טעל. 148-01

Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS"
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אלע ארט אנאליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. א.
אויפ׳ן טעלעפאנישען פערלאנג שיקען מיר נאך מאטעריאל און שיקען אפ די אנאליזען אהיים

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט
זונטאג פון 10–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייז

Dr. J. Herszfinkiel
ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען
נעהמט אן ביי זיך זשעלאנא 8a
טעל. 111-87
ווי אויך אין לעטשניצע „פאמאץ" אלעקסאנדראווסקא 1.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ, פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95,
נעמט אן פון 9–11 און פון 6–8 אוונט

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פון ווערקצייג
פירט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11-טער ליסטאפאד 11-13

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעל. 137-63
עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:
ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן,
ד"ר רויטער, ד"ר שפירא,
ד"ר שמערלאווסקי,
ד"ר י. איציקזאן. ד"ר סטופאי
ד"ר שמירגעלד, נערוועז-קראנקה.
און דענטיסטין סטאראפאלסקא
וויזיטען אין שטאט.
אלע ארט מעדיצינישע הילף.
קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע.
א וויזיט 3 זל.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
Gdańska 11
טעל. 123-47. (רוג קאנסטאנטינער)
POWROCIŁ.
נעהמט אן פון 4–6 נאכמ.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג נעגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4–8 אוונט.

Zastrzyki
Opatrunki
Dyżury
Dyplom. siostra-pielęgniarka
RóŻA BECAKÓWNA
Łódź, ul. Andrzeja 7,
tel. 248-31.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

לעטשניצע
פאר ווענעריש-קראנקע
מענער-שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר פון 11–1 און פון 5–7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. M. Wejs
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
לאגעווניצקא 25 טעל. 215-18
ביים קאבינעט: בעליכטונג מיט קווארץ-לאמפען און עלעקטריזאציעס.

קריינע אנאנסען
1 זלאטי אנ׳אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פרייע פאסטענס

א קוואליפיצירטער שניידער-געזעלען קען זיך מעלדען זשיראווסקא 35, ביים שניידער. שטענדיגע ארבייט. 2737

עס ווערט געזוכט א יונגעל און א מיידעל אין דער ליטאגראפיע זשעראמסקיעגא 27.

א קוואליפיצירטער אונטערמאשינער און א האנד-נייהער צו 2-טער סארט מענער-מאגאזין קען זיך זאפארט מעלדען ביי שלעזינגער, לאגעווניצקא 13.

ס׳ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער שניידער-ארבייטער צו דאמען-בעשטעלט און א האנד נייהער. זיך מעלדען צו י. טהאן, לימאנאווסקיעגא 13.

ראקאלען

א שטוב מיט א קיך מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, ווי אויך א עלעקטרישע מאנגעל צו פערדינגען ביליג. אלט-שטאדט 6, ביי סקורקא. 2338

2 פראנטאווע קעלערס זאפארט צו פערמיטען. צו ערפאהרען ביים טאפעצירער מ ר ו ז, פיראמאווטשא 9, אדער ציגעל-גאס 58 2341

א געוועלב צו פערמיטען פלאץ וואלנאשטשי 10, ביים ווירט. 2340

א קויהלען-בודקע צו פערדינגען מיט אנ׳איינגעפיהרטע קונדשאפט. צו ערפאהרען ביי וויינשטיין, קילינסקיעגא 6.

אנ׳ארט צו שלאפען פאר 1 אדער צוויי יונגעלייט אין א בעזונדער צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג. — שי-ודמיעסקא 25, וו. 18.

פערשידענעס

איבערצוגעבען אין צענטרום שטאט אנ׳איינגעפיהרט שיך-געשעפט ביליג צוליב אברייזע. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „שיך-געשעפט".

נאך מיין צוריקקערייזע פון מיליטער-איבונגען נעהם איך ווייטער אן אלע ארט בעשטעלונגען און רעפאראציעס פון זאקען-, ספארט- און טריקאטאזש-מאשינען צו ביליגע פרייזען I.Tron, Brzezińska 6

אויף חתונות ווערט פערדינגט דער זאל אויף פאלודניאווא 10 מיט אלע זעמטליכעס פאר 10 זל. מ. פרידוואלד.

צו פערקויפען א 8-ער הענדשקע-משינדעל, זעהר אין גוטען צושטאנד. צעגעלניאנא 21, וו. 19.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 25.

גרויסער פּראָצעס וועגען די שבועות׳דיגע געשעהענישען אין גראָדנע

מאָנטאג האָט זיך, ווי מיר האָבען שוין מודיע געווען, אָנגעהויבען אין גראָדנער קרייז־געריכט דער סענסאַציאָנעלער פּראָצעס פון די 17 אָנגעקלאָגטע צוליב די טראַגישע שבועות׳דיגע געשעהענישען אין גראָדנע.

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

די גראָדנער אייניזאָוינער פּאַנאַסיוק, קאָזלאָווסקי, מאַרצינטשוק, זשוקאָווסקי און זיגמאַנסקי ווערען בעשולדיגט, אַז דעם 7־טען יוני 1935 האָבען זיי דעם המון, וואָס האָט זיך אין צאָהל פון אַרום 1000 מאַן צונויפגעזאַמעלט נאָך דער לויה פון קושטשן, עפענטליך אויפגעהעצט צו שלאָגען די יודישע בעפעלקערונג, שרייענדיג:

פּאַנאַסיוק — „מיר מוזען זיך נוקם זיין פאַר׳ן טויט פון אונזער חבר! נידער מיט די יודען! אַ טויט די יודען! לאָמיר גיין אויף דער שטאָט!! לאָמיר ווייזען, וואָס מיר קענען! כלאָפּצעס צו מיר! שלאָגט די יודען! פאַר איין אונזערען הונדערט יודען! יאַזדאַ מיט מיר אין שטאָט אַריין“!

קאָזלאָווסקי — „נידער מיט די יודען! שלאָגט די יודען! מיר מוזען זיך נוקם זיין פאַר אונזער חברס טויט! פון אַ יודישער האַנט איז געפאַלען אַ קריסט, אונזערע אַ ברודער“!

מאַרצינטשוק — שלאָגט די יודען! מיר וועלען זיי נישט מוחל זיין דעם מאָרד איבער אונזער חבר!

זשוקאָווסקי „נידער מיט די יודען“.

זיגמאַנסקי — „שלאָגט די יודען“!

דאָס איז אַ פאַרברעך לויט׳ן אַרט. 154 פון שטראָף־קאָדעקס.

די אויבענדערמאָנטע צוזאַמען מיט די איבעריגע 12 — אָלגאַ זשוק, מאַזשדזשער, באַליצקי, ביעלסקי, רודזיאַק, זאַיקאַ, אַלעשטשיק, יאַראָשעוויטש, ראָמאַנטשוק, באַרייקאַ, פּלאַצקי און לאָסאַטע.

אַז אינדערזעלביגער צייט האָבען זיי זיך בעטייליגט אין אַנ׳עפענטליכען צוזאַמענגעלויף, בעת וועלכען זיי זענען מיט געמיינזאַמע כוחות בעפאַלען אַ רייהע פּערזאָנען, ווי ישראל בערעזאָווסקי, גדליה בעכער, לייב בוטשינסקי, שלמה פאַזניאַק, גאָטליב לעווין, יעקב ראַדונסקי, יצחק לייפּונסקי, הירש גרינבלום, פראַנצישעק קאַוואַלסקי (דער שלאָסער פון בריגידסקאַ גאַס, וועלכען מען האָט על־פּי טעות שיער צו שלאָגען און ער איז גאַנץ לאַנג געלעגען אין שפּיטאַל), איסר אַטלאַס, שמואל קליינבאָרט, בער אכון, און אברהם בורדע, שלאָגענדיג זיי מיט שאַרפע מכשירים, שטיינער און שטעקענס; אויך האָבען זיי געמאַכט אַנ׳אָנפאַל אויפ׳ן אייגענטום פון פייוועל קלעמפנער, יאַדוויגאַ סענקאַ, משה שמוקלער, קאַזימיערא קאַגאַן, לאה מייזעל, בראָניסלאַוואַ זאַכוואַטאָוויטש, לייב קאַגאַן־ליניק, יעקב שוואַרץ, ביי וועלכע מען האָט אויסגעזעצט די שויבען אין די וואוינונגען און אין די שוי־פענסטערס פון די קראָמען, פאַרניכטענדיג די סחורה, וואָס האָט זיך דאָרט געפונען (די קריסטליכע נעמען זענען פון די קריסטליכע קרעמער, ביי וועלכע מען האָט פון אימפּעט אויך אויסגעזעצט די שויבען)—

דאָס איז אַ פאַרברעך לויט אַרט. 163 פון שטראָף־קאָדעקס.

דעם 7־טען יוני 1935 אַרום 5 פאַרנאַכט איז אין גראָדנע פאָרגעקומען די לויה פון וולאַדיסלאַוו קושטש („מאַרינאַזש“), וועלכער איז געשטאָרבען צוליב די וואונדען, וואָס ער האָט דעם 5־טען יוני בעקומען פון שמואל שטיינער און מלך קאַנטאָראָווסקי.

חוץ דער פאַמיליע, בעקאַנטע און חברים פון פאַרשטאָרבענעם האָט זיך אין דער לויה בעטייליגט דער עולם, וואָס איז דאַן געווען אויפ׳ן גאַס אין צאָהל פון אַרום 1000 מאַן.

אויפ׳ן וועג צום צמענטאַזש האָט זיך די לויה כסדר פאַרגרעסערט און ביז׳ן מיליטערישען צמענטאַזש דערגרייכט ביז 2000 מאַן.

די אָרדנונג האָט געהאַלטען פּשאָדאָוניק לאַזאַרסקי, רישטשוק, דזענגעלעווסקי, טריגובאָוו, גראַבאָווסקי, בולאַט, קראַמאַרסקי, די פּאָליציאַנטען פּאַיולוטשוק, וועזשביצקי און די אַגענטען פון אויספאָרשונגס־אַמט דודעק, יאָזיציק און טאַמאַשעווסקי; זיי האָבען נישט בעמערקט קיין שום פאַרדעכטיגע זאַכען צווישען עולם, וואָס האָט זיך פאַרהאַלטען ערנסט און רוהיג.

ערשט ביים קבר, ווען דער גלח מאַלינאָווסקי האָט פאַרענדיגט זיין טרויער־רעדע האָט סטאַניסלאַוו קאָזלאָווסקי אַ געשריי געטאָן: — חברטעס און חברים“, אָבער דער גלח האָט שוין נישט דערלאָזען האַלטען אַ רעדע.

אַרויסגייענדיג פון צמענטאַזש האָט דער פּשאָדאָוניק רישטשוק בעמערקט אַ גרופּע יוגענטליכע פון אַ 30 מאַן, וועלכע האָבען גערעדט וועגען איינאָרדענען אַ מיטינג, אָבער דערזעהענדיג דעם פּאָליציאַנט זענען זיי אַוועק אין דער ריכטונג פון פּראָוואָסלאַווען צמענטאַזש אויף פּשעדמיעסקא גאַס.

נאָך זיי האָט זיך אַ לאָז געטאָן אַ המון פון אַרום 1000 מאַן בראש מיט׳ן סטודענט סוגאַק; זעהענדיג, אַז עס גרייט זיך אַ דעמאָנסטראַציע זענען די פּאָליציאַנטען לאַזאַרסקי, רישטשוק, טריגובאָוו און וועזשביצקי אַריין צווישען המון און אויפגעפאָדערט זיך פונאַנדערצוגיין.

דאָ האָבען זיי בעמערקט פּאַנאַסיוקן, קאָזלאָווסקין, מאַרצינטשוקן, זיגמאַנסקין און זשוקאָווסקין, וועלכע האָבען געהעצט דעם המון; פּאַנאַסיוק האָט אַפילו אָנגעכאַפּט דעם פּאָליציאַנט לאַזאַרסקי פאַר׳ן האַנט שרייענדיג: — „מיר מוזען זיך נוקם זיין פאַר אונזער חברס טויט!“ און קאָזלאָווסקי האָט טראָץ דער אויפפאָדערונג פון דער פּאָליציי אָנגעהויבען האַלטען אַ רעדע, שרייענדיג: „נידער מיט די יודען! שלאָגט די יודען! מיר מוזען נקמה נעמען“! דאָסזעלבע האָט אויך געשריען צום המון פּאַנאַסיוק און נאָך עטליכע אַרום איהם; הגם די פּאָליציי האָט געהייסען זיך פונאַנדערגיין, האָט אָבער פּאַנאַסיוק געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט: — „מיר האָבען מקבר געווען אַ חבר, וועלכען יודען האָבען געקוילעט, מיר מוזען נקמה נעמען פאַר זיין טויט! נידער מיט די יודען! אַ טויט די יודען!“

די גאַנצע צייט, וואָס פּאַנאַסיוק האָט גערעדט, האָט קאָזלאָווסקי איהם אונטערגעהאַלטען מיט אַנטי־יודישע לאָזונגען, רופענדיג דעם המון צו גיין אין שטאָט און שלאָגען יודען.

קאָזלאָווסקי האָט זיך אויך געווענדעט צו דער פּאָליציי וועגען אַנ׳ערלויבניש אָפּצוהאַלטען אויפ׳ן אָרט אַ מיטינג און ווען ער האָט בעקומען אַנ׳אָפּזאָג האָט ער ווידער אָנגעהויבען העצען דעם המון שטרענג צו בעשטראָפען די יודען; פון עולם זענען דאַן געפאַלען אויסרופען: נידער מיט יודען! שלאָגט יודען! זאָל לעבען „ווילקאַ פּאָלסקאַ“!

דאָסזעלבע האָבען אויך געשריען און געהעצט זשוקאָווסקי, מאַרצינטשוק און זיגמאַנסקי.

דער פּשאָד. לאַזאַרסקי האָט זיך געווענדעט צום סטודענט סוגאַק, ער זאָל בערוהיגען דעם המון, און אַליין איז ער אַוועק צום טעלעפאָן אין 29־טען פּ. א. ל. כדי מודיע צו זיין דעם אויספ.־אַמט.

סוגאַק האָט אָנגעהויבען איינטענה׳ן מיט׳ן המון, אַז עס איז אַ נאַציאָנאַלער טרויער נאָך מאַרש. פּילסודסקי און מען מוז זיך פאַרהאַלטען רוהיג; ער האָט אויפגעפאָדערט דעם המון זיך אויסצושטעלען צו 4 מאַן און גיין רוהיג אין שטאָט.

פּאַנאַסיוק האָט אָבער דאַן אויסגעשריען: — מיר האָבען שוין 3 פאַקטען אין גראָדנע: אין 1930 האָבען יודען דערמאָרדעט באַראַנאָווסקין, היינטיגעס יאָהר אַ מאַרצינקאַנצער פויער און קושטשן, מאָרגען וועלען זיי דאָס זעלבע טון מיט אונז! גענוג שיינע ווערטער! מיר נויטיגען זיך אין מעשים! לאָמיר גיין אין שטאָט ווייזען וואָס מיר קענען.

זעהענדיג, אַז סוגאַק שטעלט אויס דעם המון אין רייהען, האָט פּאַנאַסיוק אַ געשריי געטאָן: — וואָס פאַרדרייהט איהר אונז דעם קאָפּ! כלאָפּצי, קומט מיט מיר שלאָגען יודען. נקמה נעמען פאַר אונזער חבר! פאַר איין אונזעריגען 100 יודען!

דאָס האָט געווירקט און דער המון האָט זיך אַ לאָז געטאָן אין שטאָט, אויסרייסענדיג פלעקענער פון די פּאַרקאַנעס און אָנגעמענדיג שטיינער פון בריק.

בראש מיט די דערמאָנטע פינף אָנפיהרער האָט זיך דער המון אונטערגעלאָזען דורך סקידלער, יערוזאָלימסקאַ, בריגידסקאַ, באַטאָרי־פּלאַץ, דאָמיניקאַנער, הוווראַ, קאַלוצינסקאַ, נאַפּאָלעאָנער, אויסזעצענדיג די שויבען אין די יודישע קראָמען און וואוינונגען און שלאָגענדיג די בעגעגענטע יודען.

די עקסצעסען האָבען געדויערט פון האַלב 7 ביז 10 אווענט; אַרום האַלבער נאַכט האָבען זיך די עקסצעסען אַריבערגעטראָגען קיין פאָרשטאָט.

בעת די עקסצעסען איבער דער יודישער בעפעלקערונג זענען געוואָרען דערקענט און פאַרהאַלטען פאָלגענדע אָנטיילנעמער: אָלגאַ זשוק, וועלכע האָט געבראָכען שויבען אויף יערוזאָלימסקאַ; חיה קאַפּעלמאַן האָט אויף ליפּאָוואַ גאַס געזעהען קאָזלאָווסקין מיט אַ גרופּע פון 100 מאַן, צו וועלכע ער האָט געשריען מען זאָל שלאָגען יודען און ברעכען שויבען.

אויף בריגידסקאַ האָט פּאָליציי פאַרהאַלטען מאַזשדזשערן, וועלכער האָט געהאַלטען אַ שטעקען און געשריגען: „שלאָגט יודען“, און אויף וויטאָלדאָוואַ באַליצקין, ביי וועלכען מ׳האָט געפונען אַ שטילעט; דערזעלבער האָט אויסגעזעצט אַ שויב אין קראָם פון סטאַנ. בראַזשוק; בעת׳ן פיהרען איהם אין קאָמיסאַריאַט האָט ער געשטעלט אַ ווידערשטאַנד.

אויף בריגידסקאַ גאַס האָט איינער פון המון צוויי מאָל אַ קלאַפּ געטאָן פון הינטען דעם פּאָליציאַנט וואָיציק אין פלייצע און נעלם געוואָרען; ערשט דעם 13־יוני האָט איהם דער פּאָליציאַנט דערקענט אויף באַטאָרי־פּלאַץ און פאַרהאַלטען — דאָס איז געווען יולאַד־מאַרצינטשוק.

אויף באַטאָרי־פּלאַץ האָט דער המון דעמאָלירט די בודקע אַנטקעגען פראַנקס געשעפט אונטער דער אָנפיהרונג פון אַ הויכען פּערשוין, אין וועלכען מען האָט שפּעטער דערקענט זיגמאַנסקין.

אויף דאָמיניקאַנער האָט מען פאַרהאַלטען בעלסקין, ווען ער האָט אויסגעזעצט אַ שויב אין פאַר בעריי „טענטשאַ“, און רודזיאַקן מיט זאַיאָקן, וועלכע האָבען מיט דרענגער אויסגעזעצט די שויבען אין מייזעלס געשעפט.

אויף קאַלוצינסקאַ האָט מען פאַרהאַלטען אַלעשטשיקן, וועלכער האָט מיט אַ גרעסערער גרופּע אויסגעזעצט שויבען; אַלעשטשיק האָט געהאַט פאַרבלוטיגטע הענט.

אויף ראָג הוווראַ האָט מען פאַרהאַלטען פראַנצישעק לאַסאָטען, וועלכער איז געווען שכּור׳לעך.

אויף נאַפּאָלעאָנער האָבען אויסגעזעצט שויבען יאַראָשעוויטש און ראָמאַנטשוק (אַ פּערשוין מיט אַנ׳אָפּגעבריהטען פּנים).

יאַראָשעוויטש איז אַרום 10 אינאַווענט פאַרהאַלטען געוואָרען אויף מאָסטאָוואַ גאַס, ווען ער איז בעפאַלען און אומגעוואָרפען אויף דעם יוד לייפּונסקין.

אויף ליפּאָוואַ גאַס איז פאַרהאַלטען געוואָרען נאַרייקאַ; אויף ביאַליסטאָקער גאַס פּלאַצקי.

דער הויפּט־אָנפיהרער פּאַנאַסיוק איז בשעת־מעשה אַנטלאָפען, אָבער דעם 17־טען איז ער אַליין געקומען אין אויספאָרשונגס־אַמט און זיך מודה געווען אין שולד.

בעת די עקסצעסען זענען לייכט און שווער פאַרוואונדעט געוואָרען:

ישראל בערעזאָווסקי, גדליה בעכער, לייב בוטשינסקי, שלמה פאַזניאַק, גאָטליב לעווין, יעקב ראַדונסקי, יצחק לייפּונסקי, הירש גרינבלום, פראַנצישעק קאַוואַלסקי, איסער אַטלאַס, שמואל קליינבאָרט, בער אכון און אברהם בורדע; בערעזאָווסקי און בעכער זענען פון די וואונדען געשטאָרבען. די איבעריגע האָבען נישט געקענט אָנווייזען אויף די שלעגער.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז ס׳זענען געוואָרען אויסגעזעצט שויבען אין 183 הייזער און 85 קראָמען, צווישען זיי ביי פייוועל קלעמפנער, יאַדוויגאַ סיענקאַ, משה שמוקלער, קאַזימיערא קאַגאַן, לאה מייזעל, בראָניסלאַוו זאַכלאַטיוויטש, לייב קאַגאַן־ליניק. יעקב שוואַרץ — די היזקות האָבען בעטראָפען אַרום 30 טויזענד זל.

אַמעהרסטען האָבען געליטען דאָמיניקאַנער און בריגידסקאַ; די פּראָצעסען וועגען גנבות און רויב פון פרעמדען אייגענטום בעת די עקסצעסען אָדער גלייך נאָך דעם (אַזוינע פאַלען זענען געווען העכער אַ צעהנדליג) זענען איבערגעשיקט געוואָרען צום שטאָטישען געריכט אָדער סיוועט וועגען זיי געפיהרט אַ בעזונדערע אויספאָרשונג.

איינער פון די אָנטיילנעמער אין די עקסצעסען וולאַדז. רודזיאַק איז אַלט 17 יאָהר.

אַלעשטשיק און מאַזשדזשער האָבען אין 1931 יאָהר בעקומען צו 2 וואָכען פאַר גנבות; זיגמאַנסקי — אַ וואָך פאַר עפּעסען און נישט וועלען בעצאָהלען; זשוקאָווסקי — 3 חדשים פאַר שטעלען אַ ווידערשטאַנד דער מאַכט.

פון אַלע 17 בעשולדיגטע האָבען זיך בעת דער אויספאָרשונג מודה געווען בלויז פּאַנאַסיוק און פּלאַצקי.

די איבעריגע האָבען געלייקנט זייער אַנטייל אין די געשעהענישען.

דער בעשולדיגונגס־אַקט איז געוואָרען צונויפגעשטעלט דורך ה׳ פּראָק. קשישטאַן.

מצד דער בעשולדיגונג זענען געוואָרען אַרויסגערופען צום פּראָצעס 40 עדות.

אַ ביסעלע קיכ׳ץ
(הומאָר פון טאָג)

אין אַנ׳אינטעליגענטער געזעלשאַפט האָט אַ געוויסער נאַטור פאָרשער דערצעהלט וואונדער וועגען דער שטאַרקייט פון געוויסע חיות.

— אַ מוראַשקע קען שלעפען אַ שטיק האָלץ וואָס איז צעהן מאָל אַזוי שווער ווי זי אַליין איז — האָט דער נאַטור פאָרשער דערצעהלט, — און איך אַליין האָב אַמאָל געזעהען ווי אַנ׳אַרבייטער האָט אויפגעהויבען פון דער ערד אַ ריזיגען שעפס.

— דאָס איז נאָך גאָר נישט, — האָט זיך דער וויציגער אָנגערופען. — איך אַליין האָב אַמאָל געזעהען, ווי אַ נישטיגע מייזעלע האָט אויפגעהויבען 30 פרויען פון זייערע בענקלעך....

* * *

יונה: וואָס מאַכען דייִנע עלטערען?

שלמה: זיי לעבען זיך אַזוי ווי די טויבען.

יונה: פופציג יאָהר פאַרהייראַט און ליבען זיך נאָך!

שלמה: ווער רעדט פון ליבע? זי איז טויב ווי די וואַנד און ער הערט אויך נישט. צו וואָס זאָלען זיי זיך קריגען? ס׳איז דאָך אַנ׳אַרויסגעוואָרפענע אַרבייט...

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור

ווי איז אַדורך דער טאָג פון אַראַבישען גענעראַל שטרייק.

ירושלים. דער פאַרלויף פון אַראַבישען גענעראַל־שטרייק, וואָס איז, ווי בעקאַנט, פּראָקלאַמירט געוואָרען דורך פינף אַראַבישע פּאַרטייען אויף שבת דעם 26־טען אָקטאָבער אין צוזאַמענהאַנג מיט זייער שאַרפער אַנטי־יודישע העצע אַרום דעם ענטדעקטען געוועהר־שמוגעל אין יפו, איז געווען פאָלגענדער: פרייטאָג פאַר דעם שטרייק האָט די אַראַבישע יוגענד געפיהרט אַנ׳אַגיטאַציע פאַר׳ן שטרייק. גלייכצייטיג אָבער זענען אין ירושלים און יפו פאַרשפּרייט געוואָרען אַראַבישע אויפרופען, וואָס דערמאָנען וועגען אומשולדיגען פאַרגאָסענעם בלוט אין יאָהר 1929 און 1933 און פאָדערען אויף נישט פאָלגען דעם רוף פון די אַראַבישע פיהרער צום שטרייק. אין דער אַלטשטאָט פון ירושלים איז דער שטרייק געווען אַ פולשטענדיגער, דאַגעגען אין אַנדערע שטאָט־טיילען זענען פיל געשעפטען געווען אָפען. די אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט האָט געצויגען אויף זיך די ענגלישע פירמע „פריימאַן ענד קאָמפּ“, וועלכע איז געווען געשלאָסען. די גאַסען־בעוועגונג אין ירושלים איז געווען גאַנץ נאָרמאַל, עס האָבען בלויז געפעהלט די אַראַבישע אויטאָבוסען אין שטאָט און אויף דער ליניע ירושלים־יפו. אַ גרופּע אַראַבישע יונגלעך האָבען אין אייניגע פּונקטען געפּרובט צווינגען די אַראַבישע געשעפטען זיך צו שליסען. איין אַראַבישע געשעפט איז בעוואָרפען געוואָרען מיט שטיינער. די פּאָליציי האָט שנעל צוטריבען די יוגענדליכע אַגיטאַטאָרען.

די פּאָליציי איז אין גאַנצען לאַנד געווען אין גרייט־צושטאַנד. פרייטאָג פאַר דעם שטרייק זענען אין אַלע גאַסען פון ירושלים פונאַנדערגעקלעפּט געוואָרען פּלאַקאַטען, אַז דער פאַרבאָט פון גאַסען־פאַרזאַמלונג ווערט פאַרלענגערט אויף ווייטערע זעקס וואָכען.

פיל אינטענסיווער איז געפיהרט געוואָרען די שטרייק־אַגיטאַציע אין יפו. גלייך אין דער פריה האָבען זיך אויף די גאַסען בעוויזען גרופּען אַראַבישע יוגענדליכע מיט שטעקענס אין די הענד, וועלכע האָבען געוואָרפען אַנטי־יודישע אויסרופען. פאַר דעם ספּאָרט־פּלאַץ, וואו עס קומען פאַר די פוטבאָל־מעטשען, האָט זיך פאַרזאַמעלט אַנ׳עולם פון אייניגע הונדערט יוגענדליכע אַראַבער. פון דער צווייטער זייט האָבען זיך פאַרזאַמעלט עטליכע צעהנדליג יודישע יונגלעך. אַן ענליך בילד האָט זיך געשאַפען אויף דער הויפּט־גאַס פון נוה־שלום. אַרום 12 בייטאָג האָט די פּאָליציי, וואַהרשיינליך אין הסכם מיט די ערהאַלטענע אינסטרוקציעס, צוטריבען די פאַרזאַמעלטע אין ביידע פּונקטען. דער וועג צווישען יפו און תל־אביב איז אָבגעשלאָסען געוואָרען, און די פּאָליציי האָט קיינעם נישט דורכגעלאָזט.

אין תל־אביב איז די גאַסען־בעוועגונג געווען גאַנץ נאָרמאַל. מען האָט בלויז נישט געזעהען די צאָהלרייכע פרוכטען־ און צייטונגס־פאַרקויפער, שיך־פוצער א. ד. גל. וועלכע קומען געוועהנליך אויף שבת קיין תל־אביב. אין דער ראָטשילד־אַלעע האָבען זיך פאַרזאַמעלט אייניגע הונדערט יודישע משפחות, וועלכע וואוינען אין די אַראַבישע קוואַרטאַלען אין יפו און האָבען זיך אויף דעם שבתדיגען טאָג אַריבערגעקליבען קיין תל־אביב.

די פּאָליציי האָט אין דער נאַכט פון פרייטאָג אויף שבת דורכגעפיהרט מאַסען־רעוויזיעס ביי פּערזאָנען וואָס זענען פאַרדעכטיג אין קאָמוניזם און פאַרהאַלטען 23 פּערזאָן.

אין שכם האָבען פיל אַראַבישע סוחרים געפּרובט עפענען אין דער פריה די געשעפטען. גרופּען פון יונגע אַראַבער האָבען זיי אָבער געצוואונגען צו שליסען די געשעפטען.

אין חיפה זענען די געשעפטען געווען געשלאָסען בלויז אויפ׳ן מאַרק. אין די איבעריגע שטאָט־טיילען זענען די געשעפטען געווען אָפען. געשטרייקט האָבען אַ טייל שאָפערען און אַנ׳ערך 80 פערד־טרעגער. די אַראַבישע קאַפעען זענען געווען געשלאָסען ביז בייטאָג, נאָכדעם האָט זיך געעפענט איין קאַפע נאָכ׳ן צווייטען. אויף די גאַסען פון חיפה האָט מען געקענט בעמערקען פעלאַכען פון די אַרומיגע דערפער. 8 אַ זייגער אין אווענד האָט איבער די גאַסען מאַרשירט אַנ־אָבטיילונג פון אַראַבישע סקויטען.

„פּראָדענשל“ אינוועסטירט אין א״י העכער 2 מיליאָן פונט.

אין א״י וויילט איצט דער לייטער פון דער עגיפּטישער אָבטיילונג פון דער גרויסער ענגלישער פאַרזיכערונגס־געזעלשאַפט „פּראָדענשל“ ה׳ אשערוואוד, אין אַ געשפּרעך מיט פּרעסע פאָרשטעהער האָט ה׳ אשערוואוד בעטאָנט, אַז „פּראָדענשל“ האָט אינוועסטירט אין א״י אַ קאַפּיטאַל פון קרויב 2 מיליאָן פונט, ד. ה. מעהר ווי וועלכע עס איז אַנדערע פריוואַטע געזעלשאַפט. די הלוואה פאַר תל־אביב איז ערטיילט געוואָרען אויף בעדינגונגען, וועגען וועלכע עס איז דערגרייכט געוואָרען אַ פאַרשטענדיגונג צווישען „פּראָדענשל“ און דער שטאָט־פאַרוואַלטונג פון תל־אביב. אין דער לעצטער צייט האָט „פּראָדענשל“ ערטיילט הלוואות דעם „שיכון הפּועלים“ (הייזער־בוי־געזעלשאַפט פון דער „הסתדרות“) ווי אויך דעם קאָאָפּעראַטיוו „תנובה“.

פּעדאַגאָגישער סטודיום אויף דער העברעאישער אוניווערזיטעט.

אויף דער העברעאישער אוניווערזיטעט זענען היי־יאָהר אָרגאַניזירט געוואָרען ספּעציעלע פּעדאַגאָגישע קורסען פאַר אַ בעגרעניצטער צאָהל צוהערער, וועלכע ווילען זיך ספּעציאַליזירען אין פאַרשידענע געביטען פון פּעדאַגאָגיק. דער קורס איז בערעכענט געוואָרען אויף 2 יאָהר טעאָרעטישע און פּראַקטישע אַרבייטען. מיט דער צייט וועט דאָס פּעדאַגאָגישע סטודיום אויף אַזוי פיל פאַרברייטערט ווערען, אַז עס וועלען אַרויסגעגעבען ווערען דיפּלאָמען, וואָס בערעכטיגען צו זיין לעהרער אין מיטעלשולען.

אינטערעסאַנטע פאָרשונגען איבער דער זון אויסשטראַלונג אין א״י.

דער לעקטאָר פון פיזיק אויף דער העברעאישער אוניווערזיטעט ד״ר סאַמבורסקי האָט לעצטענס דורכגעפיהרט אַ רייהע וויכטיגע בעאָבאַכטונגען איבער דער זון־אויסשטראַהלונג אין פאַרשידענע טעג. כדי צו גענוי אויסצופאָרשען ספּעקטראָסקאָפּיש די דאָזיגע ערשיינונג אויף פאַרשידענער הויך פון דער אַטמאָספער, האָט די א״י־רעגירונג געשטעלט אין רשות פון ד״ר סאַמבורסקי אַנ׳אַעראָפּלאַן. עס זענען שוין דורכגעפיהרט געוואָרען פאַרשידענע אויסמעסטונגען אין דער הויך פון 5.000 מעטער. צוליב אונגינסטיגע אַטמאָספערישע בעדינגונגען זענען די ווייטערע לופט־פליהען אָבגעלעגט געוואָרען ביז פרילינג.

ווי אזוי די פאַלאַשען קעמפען צו בלייבען יודען

ד"ר יעקב פייטלאָוויטש, דער פאָרשער פון די פאַלאַשען, מאכט אַזאַ סך הכל פון דער יודישער געשיכטע אין עטיאָפּיע:

„אַ סך מאָל זענען אָרגאַניזירט געוואָרען קרייצצוגען קעגען די פאַלאַשען און אין יעדען צוג זענען אונטערגעגאַנגען אַ סך טויזענדער יודען. זייער עקזיסטענץ איז געוואָרען אומזיכער. זיי זענען אויסגעריסען און פערטריבען געוואָרען פון איין געגענט אין אַנדערען. הונדערטער יאָהרען האָט מען זיי געיאָגט און געפייניגט, אַזוי דאָס זיי האָבען נישט געקענט אָפּכאַפּען דעם אָטעם און קומען צו זיך פון די צרות. זייער אומזיכערע לאַגע איז אָפּט פערערגערט געוואָרען דורך די וועלטליכע מאכטהאָבער, וועלכע האָבען צוזאמען מיט די קריסטליכע גייסטליכע שטענדיג געפונען עפּעס אַנ'אויסרייד אָנצופאלען אויף די פאַלאַשען.

„די פאַנאַטישע איינוואוינער האָבען אַריינגעלייגט די פאַלאַשען אין חרם, און די ווילדע שבטים-פיהרער האָבען דעם חרם דורכגעפיהרט. עטליכע הונדערט יאהר האָבען די פאַלאַשען געליטען פון די בלוטיגע קאמפען געגען די גייסטליכע און די ווילדע פיהרער און זיי זענען אויסגעשטאנען די גרויזאמסטע יסורים. אַפילו די אַביסינישע כראָניקעס, וואָס זענען געשריבען פון פרומע קריסטען דערצעהלען, אַז אין יענע קאַמפען זענען אין גאַנצען פערטיליגט געוואָרען אַ סך געגענטען, וואָס זענען געווען בעוואוינט פון פאַלאַשען, און אַז די קריסטליכע איינוואוינער האָבען געוואוינען דורכ'ן שווערד אין שאָטען פון „אויסלייזונג-קרייץ". אַ סך יודישע געמיינדעס זענען בוכשטעבליך אויסגעראטען געוואָרען און אַנדערע זענען פערשיקט געוואָרען אין פרעמדע פראָווינצען, וואו זיי זענען געשלעפּט געוואָרען צו צוואַנגס-אַרבייט, אָדער צו ווערען שקלאַפען. די יעניגע, וועלכע האָבען זיך בעראַטעוועט פון די שחיטות, האָבען אַוועקגעוואַנדערט אין די וויסטעניש'ן צו וואַרטען אויף בעסערע צייטען, ווען זיי וועלען זיך קאָנען צוריקקעהרען צו זייערע היימען, אָדער זיי האָבען אויסגעוואַנדערט אין פערשידענע לענדער און נישט געלאָזען קיין שום שפור פון זייער עקזיסטענץ.

אין 1850 האָט זיך בעוויזען אין עטיאָפּיע אַ נייע קראַפט, וואָס האָט אויך נישט אָנגעזאָגט קיין גוטס פאַר די יודען. קריסטליכע מיסיאָנערען זענען געקומען קיין אַפריקע צו בעקעהרען די געצענדינער, און צו זייער גרויסער פערוואונדערונג האָבען זיי דאָרט געפונען די יודען, די פאַלאַשען, וועלכע היטען אָפּ די יודישע רעליגיע. איינער פון די מיסיאָנערען, ד"ר סטוירן, האָט באַלד אויסגעפונען, אַז יודען געפינען זיך צושפּרייט איבער'ן גאַנצען לאַנד, און ער האָט זיך גענומען צו שטיפען זיי, אין זיין בוך, „וואַנדערונגען צווישען די פאַלאַשען אין אַביסיניע", שרייבט ער:

„איך האָב זיך איצט געשטעלט דעם ספּעציעלען ציל צו טויפען די איבערבלייבעניש פון ישראל, וואָס איז בעקאַנט אונטער'ן נאָמען „פאַלאַשען".

ד"ר סטוירן איז געווען ענערגיש אין זיין מיסיאָנערען-אַרבייט, און מען שאַצט, אַז ער אַליין האָט אָפּגע'שמד'ט נישט ווייניגער ווי 500 פאַלאַשען

נאָך סטוירנ'ן איז געקומען אַנ'אַנדער קריסטליכער מיסיאָנער, דער סקאָטלענדער פלאַך, וואָס האָט אין 1866 אַרויסגעגעבען אַ בוך אונטער'ן נאָמען „אַ קורצע בעשרייבונג פון די פאַלאַשען און קאָמאַנטען". ער האָט אויך געשריבען אַ ספּעציעלען בוך וועגען די פאַלאַשען. צו דעם בוך איז בייגעלייגט אַ פאָרדערע פון פלאַד'ס בישאָף, קראַפּ, וועלכער לויבט פלאַד'ן און זיינע פריינט פאַר זייער „הייליגער אַרבייט" אין עטיאָפּיע, און ער רופט אויס, אַז די איינציגע ישועה פאַר די יודען אין עטיאָפּיע וועט קומען דאַן, ווען זיי וועלען אַריינטרעטען אין דער פראָטעסטאַנטישער קריסטליכער קירך

פלאַד האָט אוועקגעלייגט אַ סך כוחות צו שמד'ן די עטיאָפּישע יודען, און מען שאַצט, אַז אין פערלויף פון עטליכע יאהר האָט ער מיט זיין סוויטע אָפּגע'שמד'ט עטליכע טויזענד יודען יעהרליך.

אָבער זיי זענען נישט געווען די איינציגע מיסיאָנערען. נאָך די פּראָטעסטאַנטען זענען געקומען קאַטאָליקען. די קאַפּטישע קריסטליכע קירך האָט זיך מתקנא געווען אָן די פּראָטעסטאַנטען און אויך זיך פערנומען אויף מאַסען-טויפונגען. עס איז אָנגעגאַנגען אַ מלחמה צווישען די קריסטליכע רעליגיעס איבער די יודישע נשמות, און עס וועט נישט זיין קיין גוזמא צו זאָגען, אַז מידעסטענס פופציג טויזענט יודען זענען געפאַלען קרבנות אין דער מלחמה.

שפּעטער האָט דער עטיאָפּישער קעניג געוואָרפען אַנ'אומחן אויף די פּראָטעסטאַנטישע מיסיאָנערען און ער האָט אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז די מיסיאָנערען קאָנען אָנגיין מיט זייער דערציהונגס-אַרבייט. אָבער ער האָט זיי פערבאָטען צו פערצוויגען זייער אמונה. „אויב אמונה — זאָלען די פאַלאַשען בעסער אָננעמען מיינע, די קאַפּטישע", אַזוי האָט דער קעניג געזאָגט, „און אויב נישט קאָפּטישע קריסטען — זאָלען זיי שוין בלייבען יודען."

ס'איז נישטאָ קיין ריהרענדיגער בילד ווי די געזעגענונג פון ד"ר פייטלאָוויטש מיט יענע אַפריקאַנער יודען. שטעלט זיך פאָר: אָט איז אַ גרויסער עולם פאַלאַשען אין דעם שטעטעל יואַלעקאַ. זיי האָבען פערלאָזען זייערע שטרויענע געצעלטען און זיך צונויפגעקליבען אין שוהל. אויבען-אָן זיצען דער כהן און דער חכם. „ר' יעקב" איז מיט זיי. אַזוי האָבען זיי גערופען פייטלאָוויטש'ן — ר' יעקב. זיי גיבען איהם מיט אַ גרוס צו די יודען אין דער וועלט. אָט וואָס זיי זאָגען צו די יודען דורך ר' יעקב'ן:

„איהר, אונזערע ברידער, בעט גאָט פאַר אונז, זאָל זיך גאָט אויף אונז דערבאַרימען און אונז אויסלייזען פון אונזער פיין. צוליב די צרות און רדיפות דורך אַ סך יאָהרען האָבען מיר פערלוירען אונזערע ספרים, פערגעסען אונזער שפּראַך, לשון-קודש, און אונזערע קינדער בלייבען אָהן תורה. אונזערע חדרים זענען שוין לאַנג צושטערט געוואָרען און מיר האָבען נישט קיין מיטלען זיי ווידער אויפצוריכטען. ווען ר' יעקב איז געקומען צו אונז און געבראַכט פון אייך אַ גרוס, אַז איהר ווילט אונז העלפען מיט לעהרער און ספרים, איז ביי אונז געווען די גרעסטע פרייד; אָבער מיר בעטען אייך: טוט עס וואָס שנעלער, ווייל אונזער צאָהל ווערט קלענער און קלענער צוליב די עפּידעמיעס.

„איהר האָט אונז, אייערע ברידער, אויפגעזוכט אין אונזער גלות און איהר האָט געשיקט מעדיצינישע הילף פאַר אונזערע קערפּערס. דאָס איז געווען גענוג נישט נאָר פאַר אונז, מיר האָבען אויך געשענקט רפואות צו אַנדערע, נישט קיין יודען.

„זינט ר' יעקב איז צו אונז געקומען האָבען אונזערע הערצער אויפגעלויכטען מיט האָפנונג. ר' יעקב איז מיט אונז געשטאַנען אַ גאַנצען ווינטער און האָט געלערנט אונזערע קינדער לשון-קודש. ער האָט נישט נאָר געלערנט די קליינע קינדער, נאָר אויך די דערוואַקסענע. מיר לייענען שוין איצט פריי דעם חומש".

און געענדיגט האָבען יענע ווייטע יודען זייער גרוס מיט די פּשוט'ע, האַרציגע ווערטער:

„מיר בעטען אייך פון הייבט אָן נישט צו דערווייטערען זיך פון אונז, כדי די זוימען און דער נאָמען פון ישראל זאָל נישט אונטערגיין אין דעם לאַנד פון אונזער פערטרייבונג".

דעם אַרטיקעל איז כדאי צו פערענדיגען מיט פייטלאָוויטש'עס אייגענע ווערטער:

„זייענדיג פערגעסען הונדערטער יאָהרען פון דער גאַנצער יודישער וועלט און נישט וויסענדיג וועגען דער עקזיסטענץ פון זייערע ברידער, האָבען זיי נישט געקאָנט בעקעמפען די מיסיאָנערען. וועלכע האָבען געזוכט אָפּצווענדען זיי פון יודישע גלויבען; אָבער ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט, אַז זיי זענען נישט דאָס לעצטע איבערבלייבעניש פון ישראל, און אַז עס זענען נאָך דאָ מיליאָנען יודען אויף דער וועלט, האָט זיך געענדיגט די שמד-בעוועגונג, און אַ שטראַהל פון האָפנונג האָט בעלויכטען די פאַלאַשען-געמיינדעס. זיי דערוואַרטען פון אונז ברידערליכע הילף. זיי בעטען אונז צו העלפען זיי גרינדען שולען און צו שיקען זיי ספרים און ביכער, פון וועלכע זייערע קינדער זאָלען זיך קאָנען לערנען יודישקייט- אויף אַלע יודען ליגט די אויפגאַבע צו פערהיטען זיי פון אונטערגאַנג און אַסימילאַציע".

הרב צבי הירש קאַלישער

דער ערשטער פון די בעגרינדער פון ציוניזם

די טעג האָבען זיך געטראָפען צוזאמען די ערינערונגען פון צוויי וויכטיגע דאַטומס אין דער יודישער געשיכטע: איין דאַטום איז פערבונדען מיט דער באַלפור דעקלאַראַציע, וואָס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען דעם 2. נאָוועמבער 1917, און דער יאָהרצייט פון דעם בעריהמטען רב צבי הירש ב"ר שלמה קאַלישער, דער באמת ערשטער פּיאָנער פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ-ישראל, וועלכער איז נפטר געוואָרען אין ה' חשון, ה'תרל"ה, וואָס איז אויסגעפאַלען דעם 16. אָקטאָבער 1874.

הרב צבי הערש קאַלישער איז געווען דער ערשטער פּראָמינענטער יוד, וועלכער האָט זיך גענומען אין דער מאָדערנער צייט זוכען וועגען און מיטלען צו קאָלאָניזירען ארץ-ישראל, דאָס הייסט, אויפבויען די יודישע נאַציאָנאַלע היים. ער האָט דאָס געטון מיט שעהנע עטליכע צעהנדליגע יאָהרען פריהער איידער די באַלפור דעקלאַראַציע איז געגעבען געוואָרען.

הרב צבי הירש קאַלישער איז געבוירען געוואָרען אין 1795 אין ליסאַ, פּויזען; ווי שוין געזאָגט איז ער נפטר געוואָרען אין 1874, דאָס הייסט, אַז ער האָט דערלעבט די גרויע עלטער פון 79 יאָהר. געשטאָרבען איז ער אין טהאָרן, פּוילען, וואו ער האָט זיך בעזעצט גלייך נאָך זיין חתונה, און וואו ער איז געווען ממלא מקום פון רב, פאַר איבער 40 יאָהר צייט. ער איז געווען אַ ממלא מקום פון רב, ווייל ער האָט נישט געוואָלט אָננעהמען אָפיציעל די שטעלע, ער האָט בשום אופן נישט געוואָלט נעהמען קיין שכירות פון דער קהלה.

הרב צבי הירש קאַלישער איז געווען אַ זעהר גרויסער למדן און תלמיד-חכם אַ זעהר געלערנטער רב וועלכער האָט געקענט נישט נאָר דעם תנ"ך, תלמוד, און די ווערק פון גרויסע יודישע געלעהרטע, נאָר וועלכער האָט אויך געקענט רעליגיעזע פילאָזאָפיע פון אַנדערע פעלקער. ער אַליין האָט זאָגאַר געהאַט אַ נייגונג צו פילאָזאָפיע, בעזונדערס צו זוכען אַ סינטעטישען געדאַנק, צווישען דער יודישער פילאָזאָפיע און די יודישע דינים, ער איז צו דער זעלבער צייט געווען אַ זעהר אָרטאָדאָקסישער רב, ער האָט נישט געזוכט דורך דער פילאָזאָפיע דעם דין אפּצושוואַכען, נאָר פערקעהרט, איהם צו פערשטאַרקען. ווי עס זאָגען עדות די ווערק, וואָס ער האָט געלאָזען.

נאָך אין דער יוגענד האָט ער אָנגעשריבען אַ ספר „אבן בוחן" פירושים איבער פערשידענע הלכות פון שלחן ערוך, און נאָכהער האָט ער געשריבען זיין גרעסטע ווערק „ספר מאזנים למשפט", וואָס איז אַ אויספיהרליכער פירוש אויפן חושן משפט. ער האָט אויך פערפאַסט: „ספר הברית" אַ פירוש אויף דער תורה, „ספר יציאת מצרים", אַ פירוש אויף דער הגדה, ווי אויך חדושים איבער פערשידענע מסכתות פון דער גמרה. ער האָט אויך געשריבען פילע אָפּהאַנדלונגען אין העברעאישע צייטונגען און זשורנאַלען.

דער גרעסטער אויפטו פון הרב צבי הירש קאַלישער איז אָבער געווען דאָס וואָס ער איז נישט געבליבען בלויז אַ סופר און אַ דרשן, וועלכער האָט פערטייטשט די דינים און געלערנט ווי זיי צו היטען, נאָר וואָס ער האָט אויך געזוכט אַ פּראַקטישען וועג, ווי צו העלפען זיין פאָלק, און אָט דעם ווע[ג] האָט ער געפונען אין דעם צוריקקעהר קיין ציון און אין קאָלאָניזירען ארץ ישראל מיט יודען.

אין 1862 האָט ער אַרויסגעגעבען אַ ספר „דרישת ציון" וואָס איז געוואָרען דאָס ערשטע אַנ[ע]רקענטע האַנדבוך פון דעם ציוניסטישען געדאַנ[ק]. אין אָט דעם ווערק האָט הרב קאַלישער אויפגעשטעלט דריי טעזעסען: ערשטענס, אַז די גאולה פאַר די יודען, וואָס די נביאים האָבען פאָרגעזאָגט קען קומען דורך אַ גאַנץ נאַטירליכען אופן דורך [דער] אַנוועדונג פון דעם לעבענס פּרינציפּ פון זעלבסטהילף, צווייטענס, אַז מען דאַרף זיך נעהמען צו גרויסער קאָלאָניזאַציאָנס אַרבייט אין ארץ ישראל בעזעצען יודען אויפן לאַנד און זיי מאַכען פאַר לאַנדאַרבייטער; דורך דעם וועט מען קודם כל פערזאָרגען די אָרימע יודען פון ארץ ישראל גופא, אַז זיי זאָלען נישט מעהר דאַרפען לעבען אויף חלוקה. נאָר זאָלען זיך קענען מפרנס זיין דורך דער אַרבייט זייערע הענד, אַרויסציהענדיג פון דער ערד נאַטירליכע פּראָדוקטען: אַ חוץ דעם וועט מען קענען אַריבערברענגען מאַסען אָרימע יודען פון מזרח אייראָפּע זיי מאַכען פאַר ערד-אַרבייטער אין א"י. דריטענס האָט הרב צבי הירש קאַלישער אָנגעוויזען אין זיין ווערק, אַז מען קען צוריק איינפיהרען אין ארץ ישראל דאָס ברענגען קרבנות לויט די אַלטע דינים פון דער תורה, ווי ס'איז צו זעהען האָט דער פּראַקטישער רב בשום אופן נישט געוואָלט מיט זיין ציון איבער זיך דערווייטערען פון דער יודישער תורה, נאָר פערקעהרט ער האָט געוואָלט די ציון אידעע דורכאויס צוזאמענגעפונדען מיט די יודישע דינים און מסורות ריציעס.

די ווירקונג וואָס הרב קאַלישער'ס „דרישת ציון" האָט געמאַכט ווען ס'איז ערשינען, איז געווען זעהר גרויס, אַלס בעוויז פאַר דעם רושם איז דער פאַקט, אַז ס'איז אויך איבערזעצט געוואָרען אין דייטש, אין 1865, און עס האָט אין העברעאיש דערגרייכט אַ צווייטע אויפלאַגע אין 1866.

הרב צבי הירש קאַלישער האָט זיך אויך נישט בעגנוגענט בלויז מיט דעם וואָס ער האָט דאָס זיינם אָנגעשריבען און אַרויסגעגעבען, ער האָט אָנגעהויבען פּראַקטיש אַרבייטען פאַר דער פערווירקליכונג פון זיינע אידעען, מען קען אויף איהם שטענדיג זאָגען, אַז ער איז געווען אַ מין פינסקער און אַ מין הערצל נאָך פאַר די צוויי גרויסע שטיצען פון מאָדערנעם ציוניזם, אין יעדען פאַל איז ער שטענדיג געווען זייער פאָרגענגער, ער האָט אָנגעפאַנגען אַרומפאָהרען איבער דייטשע שטעט צו אָגיטירען אַז מען זאָל גרינדען פעראיינען און שאַפען געלט פאַר דעם צוריקקעהר קיין ציון, פעראיינען און פאָנדס זענען טאַקע געגרינדעט געוואָרען אין פראַנקפורט אַם מיין און אין אַנדערע שטעט. ער האָט אויך אַרויסגערופען סימפּאַטיע צו זיינע אידעען ביי אַזעלכע פּראָמינענטע יודען ווי קרעמיע, משה מאָנטעפיאָרע, באַראָן עדמונד ראָטשילד און אַנדערע, די וואָס פון זיין ספר און פון זיין אַגיטאַציע, וואָס די אַליאַנס איזראַעליט האָט געשאַפען אין 1870 די ערשטע אַגריקולטור שולע און קאָלאָניע אין ארץ ישראל „מקוה ישראל". מען האָט זאָגאַר איינגעלאַדען הרב צבי הירש קאַלישער, דאָס ער זאָל קומען זיך דאָרט בעזעצען און ווערען רב פון דער קאָלאָניע, אָבער עלטער (פון איבער 75 יאָהר) און זיין שוואַכקייט האָבען איהם געשטערט דאָס אָנצונעהמען, אָט איז הרב צבי הירש קאַלישער געווען דער לעגענדער דעם ערשטען גרונדשטיין צו דער צוריק אויפבוי פון דער יודישע נאַציאָנאַלע היים.

דער נאָמען פון הרב צבי הירש קאַלישער וועט אייביג דערמאָנט ווערען אין דער געשיכטע פון ציוניזם אלס ערשטער פון די בעגרינדער פון דער ציוניסטישער אידעע.

(צייט)

היסטאָריק...

דאָס לעבען אין וואַרשאַ

(טעלעפאָנישע ידיעות פון דער הויפּט-שטאָט)

פּאָליטישע נייעס.

צוליב דעם וואָס ה' אַרטור מאַרושעווסקי האָט זיך אָפּגעזאָגט פון סענאַטאָר מאַנדאַט, ווייל ער איז בעשטימט געוואָרען אַלס וואָיעוואָדע אין פּויזען. איז פריי געוואָרען דער סענאַטאָר מאַנדאַט פון טאַר נאָפּאָלער וואָיעוואָדזטווע פון וועלכער מאַרושעווסקי איז אויסגעוועהלט געוואָרען.

די גרעסטע צאָהל שטימען נאָך מאַרושעווסקי'ן האָט בעקומען דער גלח וואַלענטי פּוכאַלאַ. ער זאָל אויך בעקומען דעם סענאַטאָר מאַנדאַט.

* * *

דער ביז איצטיגער פּרעזעס פון דעם אויפזיכטס ראַט פון פּויילישען ראַדיאָ סען. אַרטור שליווינסקי זאָל פערלאָזען זיין אַמט, אין צוזאמענהאַנג דערמיט וואָס ער נעהמט אָן דעם סענאַטאָר מאַנדאַט.

* * *

אין צוזאמענהאַנג מיט דעם יום-טוב פון דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעפּובליק האָט דער מלוכה-פּרעזידענט אַרויסגעשיקט אויפן נאָמען פון פּרעזידענט מאַסאַריק אַ גראַטולירונג דעפּעשע.

פּרעזידענט מאַסאַריק האָט אָפּגעענטפערט מיט אַ דאַנק דעפּעשע און גליקוואונשען פאַרן מלוכה-פּרעזידענט מאָשטשיצקי און פאַר פּוילען.

* * *

דער מיניסטער פאַר האַנדעל און אינדוסטריע אינז. גורעצקי האָט אויפגענומען די בעפולמעכטיגטע פון שוועדען, ה' באָהעמאַן און פון עסטרייך, ה' האָפינגער.

אויף אַ שוידערליכען אופן געהרגעט אַ חבר.

אין די געזעלשאַפטליכע קרייזען אין זשאַליבאָזש האָט געמאַכט אַ שטאַרקען רושם דער מאָרד וועלכען עס איז בעגאַנגען דער 24-יעהריגער מאַריאַן נאָוואַק איבער דעם 19-יעהריגען שילער פון 8 קלאַס פון ראַנטאַלערס גימנאַזיום — סערגיי פּיעטראָשעוויטש. דיביידע יונגעלייט האָבען זיך געחברט. אויף דער גאַס בעת אַ שפּאַציר איז צווישען זיי ענטשטאַנען עפּעס אַ סכסוך, נאָוואַק האָט אַרויסגעצויגען אַ רעוואָלווער און אויסגעשאָסען אין פּיעטראָשעוויטשן דער לעצטער האָט זיך געלאָזט ענטלויפען. די קויל האָט איהם געטראָפען אין פוס. אין עטליכע מינוט אַרום איז ער געפאַלען, נאָוואַק האָט איהם אָנגעיאָגט און מיט אַ צווייטער קויל אין קאָפּ אַריין איהם אוועק געלייגט אַ טויטען.

ביידע זענען געווען סקויטען.

דער סכסוך זאָל געווען ענטשטאַנען צוליב אַ מיידעל.

בוי בעוועגונג אין דער הויפּט שטאָט.

אויף דער לעצטער זיצונג פון דעם בוי-ראַט ביי דער שטאָטישער פערוואַלטונג זענען בעהאַנדעלט געוואָרען 72 פּראָיעקטען, פון וועלכע 43 זענען בעשטעטיגט געוואָרען, 26 אָפּגעלעגט און דריי דיסקוואַליפיצירט, צווישען די בעשטעטיגטע געפינען זיך 4 1-שטאָקיגע הייזער, 3 — פיר-שטאָקיגע און 1 הויז אַ 6-שטאָקיגעס. אויף מאַרשאַלקאָווסקאַ 56.

עס זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען 64 ערלויבענישען צו בויען.

פערקלענערט די פּרייזען פון קאַרטעל אַרטיקלען.

די אַרבייט פון דער ספּעציעלער קאָמיסיע, אונטער דער אָנפיהרונג פון מיניסטער לערניצקי, וועלכע דאַרף אויספאָרשען די פּאָליטיק פון די קאַרטעלען און די פּרייזען פון די אינדוסטריע-אַרטיקלען, האָט שוין געבראַכט פּאָזיטיווע רעזולטאַטען, אַ סך אינדוסטריעלע קאָנצערנען וועלכע האָבען דיקטירט די פּרייזען פון די סחורות אויפן מאַרק האָבען איצט, לויט איינענער איניציאַטיווע געענדערט די צעניקעס. אַ שטיינער די טאָמאַשאָווער פאַבריק פון סינטעט ליכבען זייד, איינע פון די דאָמינירענדע אויפן מעקסטיל-מאַרק — פערקלענערט די פּרייזען אויף איהרע אויסאַרבייטונגען פון 1. נאָוועמבער אָן, אויף 7 פּראָצענט.

חיים ראָסנער רעזיגנירט.

דער פּרעזעס פון צענטראַלען יודישען האַנדווערקער פעראיין ה' חיים ראָסנער איז אַרויסגעטרעטען פון פעראיין און רעזיגנירט פון אַלע געזעלשאַפטליכע אַמטען.

עס איז כדאי צו בעמערקען אַז דער פּערסאָנאַל פונם פעראיין האָט אין משך פון דער לעצטער וואָך געפיהרט אַנ'איטאַליענישען שטרייק פאָדערענדיג ראָסנערס „דימיסיע".

געענדיגט דער שטרייק פון די מיל-נערס.

דער שטרייק אין דער דאַמען-מיהל אויף פּראָסטע גאַס וואָס האָט געדויערט 6 וואָכען איז ענדליך פערענדיגט געוואָרען. די אַרבייטער האָבען רעזיגנירט פון דער פאָדערונג פון געהעכערטען לוין.

קרימינאַליסטען פון פרעמדע לענדער זאָלען נאָכן אָפּקומען די שטראָף אַרויסגעשיקט ווערען פון פּוילען.

די פּאָליציי מאַכט האָט בעשלאָסען אַרויסצושיקען פון פּוילען די פרעמדע וועלכע זענען צוליב עפּעס אַ פערברעכען אָפּגעקומען אַ שטראָף.

69 אָפיצירען געהען איבער אין דער פּאָליציי.

אין דינסט אין דער פּאָליציי נעהען איבער פון דער אַרמעי 69 אָפיצירען.

כדי די אָפיצירען צו בעקענען מיטן נייעם אַרט פון זייער אַרבייט ווערט אָרגאַניזירט. לויט דער פּערארדנונג פון אינערן מיניסטער ראַטשקעוויטש אַ ספּעציעלער קורס.